జ్ఞాన యోగం

జన్మరాహిత్య ప్రభోదిని

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభాం
గురు దక్షిణామూర్తి
గురు వేదవ్యాస మహర్షి
గురు శుక మహర్షి
గురు నారద మహర్షి
గురు వాల్మీకి మహర్షి
గురు శ్రీకృష్ణ
శంకరాచార్య మధ్యమాం
గురు దత్తాత్రేయ
గురు బాబాజి
గురు గౌతమ బుద్ధ
గురు ఆదిశంకరాచార్య
గురు రామానుజాచార్యులు
గురు జ్ఞానేశ్వర్
గురు రవిదాస్
గురు కబీర్ దాస్
గురు చైతన్య మహా ప్రభువు
గురు నానక్
గురు రాఘవేంద్ర స్వామి
గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి
యోగి వేమన
అస్మదాచార్య పర్యంతాం
గురు త్రైలింగ స్వామి
గురు లాహిరి మహాశయ
గురు రామకృష్ణ పరమహంస
అమ్మ శారదా దేవి
గురు వివేకానంద
గురు సాయిబాబా
గురు అరబిందో
గురు రమణ మహర్షి
గురు యోగానంద
గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద
గురు మళయాళ స్వామి
గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి
గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య
వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్చంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in
2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్ధం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org | Mobile App: Free Gurukul | email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul | Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికి అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

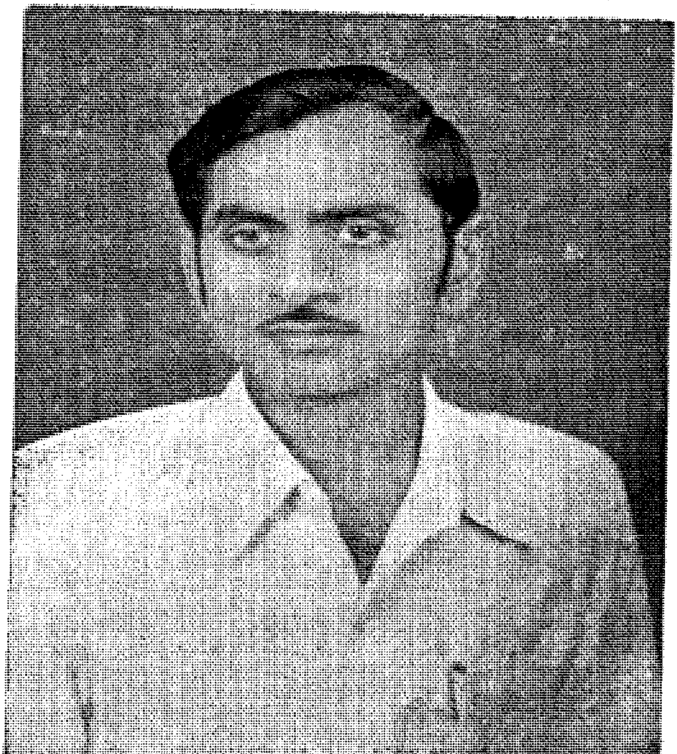
జన్మరాహిత్య ప్రబోధిని

(ఆధ్యాత్మిక గ్రంథము)

గ్రంథకర్త :

పందిరి శ్రీశైలము B. Sc.

Endowments Executive officer

గ్రంథకర్త

పందిరి శ్రీశైలము, B. Sc.

ఎండోమెంట్సు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు

ఓం

శ్రీ వాసవీకన్యకాదేవ్యైనమః

పునర్జన్మ

1. ప్రాణులకు పునర్జన్మ కలదా ?

హిందూ మతవిశ్వాసము ననుసరించి మానవునకు పునర్జన్మ కలదనుట ధ్రువమైన విషయము. ఈ విషయమును హిందూమతమునకు పరమ ప్రమాణములైన సర్వగ్రంథములు సంపూర్ణముగ సమర్థించుచున్నవి. నిర్భ్రాంతస్వతఃప్రమాణములగు వేదములలో పునర్జన్మను గూర్చి చెప్పబడిన విషయములను మచ్చునకు కొన్నింటిని యిట యిచ్చుచున్నాను. పరికింపుము.

మంత్రము : "అసునీతే పునరస్మాసు చక్షుఃపునఃప్రాణమిహానోదేహిభోగమ్.జ్యోక్పశ్యేమ సూర్య ముచ్చరంత మనుమతే మృడయానః స్వస్తి"

(ఋ–అష్ట ౮. అ. ౧. వ–౨౩. మం. ౧.)

ఈ పైమంత్రములో పూర్వోత్తరజన్మల విషయము ఇట్లు వర్ణింపబడినది. (అసునీతే) ప్రాణదాతవైన ఓ పరమేశ్వరా ! మేము మృతినొంది మరియొక శరీరమును ధరించినపుడుకూడ మమ్ములను నిరంతరముసుఖవంతులుగా చేయుము. (పునరస్మాసుచక్షుః) పునర్జన్మలో మాకు ఉత్తమములయిన

నేత్రములు మున్నగు నింద్రియముల నొసంగుము. (పునః ప్రాణం) ప్రాణవాయువు, మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తము, అహంకారము, బలము, పరాక్రమము మున్నగువానితో మా తనువులు కూడియుండునట్లు అనుగ్రహింపుము. (ఇహనో దేహి భోగమ్) ఓ పరమేశ్వరా! ఈ జన్మమునందును పరజన్మము నందును మేము ఉత్తమభోగములను పొందుదుముగాక. (జ్యోక్ పశ్యేమసూర్య ముచ్చరంతం) ఓ దేవా! నీ దయ వలన మేము సూర్యలోకమును శ్వాసప్రశ్వాసాత్మకమగు ప్రాణమును ప్రేమతో విజ్ఞానయుక్తులమై సదా చూతుము గాక. (అనుమతే మృడయానః స్వస్తి) ఓ యనుమాతీ! సర్వులకు మానము నొసంగు దేవా! సర్వజన్మములందును మాకు (మృడయా) సుఖములను చేర్చుము. అందువలన మాకు శుభము చేకూరుగాక. ఇదియే మా ప్రార్థన.

మంత్రము "పునర్ మైత్వింద్రియం పునరాత్మా ద్రవిణం బ్రాహ్మణం చ పునరగ్నయో ధిష్ణ్యా యథాస్థామ కల్పంతా మిహైవ."

(అథర్వ కాం ౭ అను ౬. సూ ౭. మం ౧.)

(పునర్మైత్వింద్రియం) ఓ దేవా! నీ కృపవలన పునర్జన్మమునందు మనస్సు మున్నగు పదునొకండు ఇంద్రియములు నాకు మరల లభించుగాక. అనగా సంతతము మనుష్యశరీరము ప్రాప్తించునుగాక. (పునరాత్మా) ప్రాణధారణము చేయు సమ

ర్ధత నాకు లభించుగాక. అందుచే ఈ రెండవ జన్మమున ఆ జీవనపర్యంతము శుభాచరణము నొనర్చుచు బ్రతుకగలుగుదును. (ద్రవణం) సత్యవిద్యాది ఉత్తమ ధనముగూడ మాకు పునర్జన్మమున కలుగుగాక. (బ్రాహ్మణంచ) నిరంతరము వేదవ్యాఖ్యాన సహిత విజ్ఞానము దైవనిష్ఠయు మాకు లభ్యమగుగాక. (పునరగ్నయః) అటులే లోకోపకారమునకై అగ్నిహోత్రాది శుభకర్మల నాచరింతుముగాక. (ధిష్ణ్యాయథాస్థామ) ఓ జగదీశ్వరా ! మేము పూర్వజన్మమునందు సుబుద్ధియు, ఉత్తమ శరీరేంద్రియాదులను ఎట్లు కలిగియుంటిమో అట్లే పునర్జన్మము నందును సద్బుద్ధితో మానవశరీరములకు చెందిన కార్యముల నొనర్చుటలో సమర్థులమగుదుము గాక. ఇవి అన్నియు విశుద్ధమగుబుద్ధితో పాటుగా (మైత్రు) నాకు లభ్యమగుగాక. (ఇహైవ) వానిలో మేమీలోకమున పునః మానవజన్మనొంది చతుర్విధ పురుషార్థముల సాధింతుముగాక. ఆ భక్తివలన మాకు ఏజన్మమునందును దుఃఖము కలుగకుండుగాక.

మంత్రము. "ఆయోధర్మాణి ప్రథమః ససాదతతో వపూంషికృణుషేపురూణి. ధాస్యుర్ యోనిం ప్రథమ ఆవివేశో యోవాచమను దితాంచికేత".

(అధర్వ. వే. ౫ అ౧ సూ౧ మం ౨)

(ఆయోధర్మాణి) పూర్వజన్మమునందు ధర్మాచరణము గావించిన మనుష్యుడు (తతో వపూంషికృణుషే పురూణి)

ధర్మాచరణమునకు ఫలముగ అనేకములయిన ఉత్తమ శరీరముల ధరించును. అధర్మాచరణ మొనర్చిన మనుష్యుడు నీచములైన పశువాది శరీరములను పొందును. ఈ మంత్రము నందలి అర్ధభాగమున ఈ విషయమునే భగవానుడు తెలిపెను. (ధాస్వ్యర్ యోనిం) పూర్వజన్మమున చేసిన పాపపుణ్యముల ఫలముల ననుభవించుచు జీవుడు పూర్వశరీరమును విడచి మొదట వాయువుతో నుండి తదుపరి జలము. ఓషధి, ప్రాణను మున్నగువానియందు ప్రవేశించి వీర్యమున జేరును. అటుపై యోని గర్భాశయమున స్థిరుడై మరల జన్మించును. (యోవాచ మనుదితాం ఆచికేత) వేదమునందు ఈశ్వరుడు ఆజ్ఞాపించినట్లు సత్యభాషణాదులు సరిగ చేయువాడై ధర్మమునందే (సనాద) దృఢముగనుండు నతడు పూర్వమువలెనే మనుష్య యోనియందు ఉత్తమ శరీరము ధరించి అనేక సుఖముల ననుభవించును. అట్లుగాక అధర్మము నాచరించువాడు పశుకీట పక్ష్యాది నీచ శరీరములను పొంది పలు దుఃఖముల ననుభవించును.

వేదములందు పూర్వాపరజన్మంబులు జీవునకుగలవని వర్ణించినట్లే నిరుక్తకారుడుగూడ పునర్జన్మమును ప్రతిపాదించియున్నాడు.

సం॥ "స్వరస వాహీ విదు షోఽ పితథారూఢోఽ భినివేశః".
(పాతం. హ్హా. సూ౯)

(స్వరస) యోగదర్శనమును రచించిన పతంజలి మహర్షియు దానికి భాష్యకర్త యయిన వేదవ్యాసుడును పునర్జన్మము ఉన్నదని ప్రతిపాదించిరి.

ఉపనిషత్తులయందు "అంతే మతస్సామతి" అనగా జీవి అంత్యకాలమందు ఏధ్యాసతో మరణించునో తీరుగా అజన్మనే ఎత్తవలయునని చెప్పబడియున్నది. అందువలన కూడా మరల జన్మ యున్నట్లేనని మనకు తెలియుచున్నది.

సర్వోపనిషత్ సారమగు భగవద్గీత యందలి "జ్ఞాన యోగమున" శ్రీకృష్ణార్జునులకు జరిగిన సంభాషణమును పరికింపుడు.

శ్రీభగవానువాచ - శ్లో॥ ఇమం వివస్వతే యోగం ప్రోక్తవానహ మవ్యయమ్।
వివస్వాన్ మనవే ప్రాహమనురిక్ష్వాకవేఽబ్రవీత్॥.

పార్థా! అవ్యయమయిన ఈ యోగమును మున్ను నేను సూర్యునకు ఉపదేశించితిని అతడు దీనిని వైవస్వత మనువునకు తెలిపెను. ఆమనువు ఇక్ష్వాకునకు దీనినుపదేశించెను.

అర్జున ఉవాచ · శ్లో॥ అపరంభవతోజన్మ పరంజన్మ వివస్వతః।
కథమేతద్విజానీయాంత్వమాదే ప్రోక్తవానితి॥

కృష్ణా! సూర్యుడు నీకన్న మున్నెన్నడో పుట్టినవాడు. నీవు ఇప్పుడు కలిగినవాడవు నీవీ యోగమును సూర్యునకు ఆదియందు ఎట్లు తెల్పితివి.

శ్రీభగవానువాచ - బహూని మే వ్యతీతాని జన్మానితవ చార్జున।
తాన్యహం వేదసర్వాణినత్వంవేత్థ పరంతప॥.

అర్జునా! నాకును నీకును అనేకజన్మములు గడచిపోయి నవి. వాని విషయమంతయు నేనెరుంగుదును. కాని నీవెరుం గవు.

ఈ పై సంభాషణమును గమనించినచో మానవునకు పూర్వాపరజన్మంబులు గలవనుట స్పష్టమగుచున్నది గదా! ఇట్లే న్యాయదర్శనమునందు మహావిద్వాంసుడగు గౌతమ మహర్షియు, న్యాయసూత్రములకు భాష్యము వ్రాసిన వాత్స్యా యనమునియు పునర్జన్మమును అంగీకరించినారు.

ప్రపంచమునగల ప్రాణులన్నింటికి పుట్టినదాది మరణ భయముండును. ఆ మరణభయము జీవునకు పూర్వాపరజన్మ ములున్నవని రూఢిపరచుచున్నది. గతజన్మములందు కలిగిన మృత్యుభయానుభవమును ఇప్పుడు స్మరించి ప్రతిప్రాణియు మరణభయము నొందుట చూచుచున్నాము. పూర్వజన్మమున ప్రాణి మృత్యుభయమును అనుభవింపకయున్నచో దానికి సం బంధించిన సంస్కారము ఆప్రాణి అంతఃకరణమున ఏర్పడదు. సంస్కారములేనిచో స్మరణము గలుగదు. అట్టియెడ భయము కలుగుటకు వీలుండదు. ఇప్పుడిప్పుడే పుట్టిన ప్రాణికూడ భయము అనుదానినే కలిగియుండుట సర్వవిదితము. అట్టి భయము పూర్వజన్మయందు అనుభవించి యుండకున్నచో

యిప్పుడు కలుగుటకు వీలులేదు. అందుచే జీవునకు పూర్వాపర జన్మములున్నవనక తప్పదు.

ఇది యిట్లుండ పునర్జన్మనుగూర్చి పలువురు విదేశీయులు చెప్పిన విషయములను పరికింపుడు.

ఆర్థర్ యి. మార్శే: చెప్పిన విధమేమన మానవప్రపంచమందు చాలమంది పునర్జన్మకలదని తప్పక ఒప్పుకొనుచున్నారు. మరియు ఈ నమ్మకము చరిత్ర పుట్టినదాది కలిగియున్నది. పునర్జన్మను సమర్థించుటకు అనేక తత్వశాస్త్రజ్ఞులు చెప్పు సూత్రములు గాక అవి పూర్తిగా రుజువు చేయగల ఏకజనసమ్మతములైన కారణములు గలవు.

1) అమరత్వము విషయమై ప్రాపంచికాభిప్రాయము ననుసరించి నిజమై యుండవలెను.

2) పరిస్థితులనుబట్టి తప్పక అది నిజము కావలెను.

3) చాల విషయములందు విజ్ఞానశాస్త్రములో అనుగుణ్యముగనున్నది.

4) ఆత్మయొక్క స్వభావమును బట్టి అది అవసరము.

5) తత్వశాస్త్రసంబంధమైన మొదటి 'పాపము' 'ముందు శిక్ష' అను ప్రశ్నలకు పూర్తిగా జవాబు ఇవ్వగలదు.

6) విచిత్రమైన అనుభవములకు అసాధారణమైన జ్ఞాపకశక్తులకు అది సమాధానము చెప్పగలుగుచున్నది.

7) భౌతిక జీవనమందు శక్తి వహించినట్టి అన్యాయము మరియు బాధయొక్క సమస్యకు సమాధానము ఇదియే చెప్పగలదు.

క్రైస్తవుల బోధయగు 'ఏది నాటిన అదియే అనుభవమునకు వచ్చును' అనునది పురాతన బోధయగు పునర్జన్మ మరియు కర్మలకు సరిపోవును. గొప్పప్రతిభలను బాల్యమందలి అద్భుతశక్తులకు మరియు ప్రపంచమందలి గొప్ప తెలివి తేటలకు సరియైన సమాధానము కనిపించనందున పునర్జన్మమీదనే ఆధారపడవలసియున్నది. ప్రతివ్యక్తియు అనేకజన్మలు అనుభవించియుండును. అట్టి పూర్వానుభవమువల్ల వారుఇప్పుడు వివిధగుణములు గలిగినవారైయున్నారు.

డబ్లియు. ట్యూడర్ బోన్సు : ఈవిధముగా చెప్పిరి. మృత్యువు అనంతరము ప్రస్తుతమానవజీవనము ఇంకను జరుగుచుండుననియు దానిని త్రోసిరాజనుటకు వీలులేదనియు స్థిరపరచుటకు తత్వశాస్త్రము ముఖ్య ఆధారముగానున్నది. మనచావు అనగా ముందుజీవితమునకు మన పుట్టుకయే.

'గేతే' యీ విధముగా చెప్పిరి. మనకు కనబడుచున్న అంతము (చావు) నిజమైన అంతముకాదు. ఎందువలననగా అది ఆవ్యక్తి యొక్క నిజమైన సారమును అంటియుండదు. అదిచెడగొట్టునది తాత్కాలికముగా నుండురూపము మాత్రమే యని 'గేతే' చెప్పియున్నారు.

ఆత్మ అనునది సృష్టింపబడునది కాదు. అది శాశ్వతమైనది. మరియు మనుష్యరూపమునుండి జంతురూపములోనికి పోయి పోయి తిరిగి దానినుండి మనుష్యరూపములోనికి వచ్చునది అదియేనని ప్లేటో అభిప్రాయము.

2. పునర్జన్మ కలదని నిరూపించు ప్రత్యక్ష సాక్ష్యము లేమైన కలవా ?

పునర్జన్మ కలదని నిరూపించుటకు మనదేశమునందేగాక విదేశములందుగూడ జరిగిన అనేక సంఘటనలు ప్రత్యక్షసాక్ష్యములుగానున్నవి. ఉదాహరణకై ఒకటిరెండు సంఘటనలను ఇచట పొందుపరచుచున్నాను.

అమృతబజార్ పత్రిక 1949 ఆగష్టునెలలో ప్రకటించిన అత్యద్భుతమైన పునర్జన్మ విషయమును పరికింపుడు. 1926వ సంవత్సరము అక్టోబరు 12వ తేదీన ఢిల్లీ నగరమున శాంతాదేవి యను నొక బాలిక జన్మించినది. ఆమెమాట్లాడుట నేర్చినది మొదలు తనపూర్వజన్మ విషయములను గూర్చియు, ఆజన్మయందు తనదినచర్యలను గూర్చియు, మూత్రాయను గ్రామములో తనభర్తయగు కేదార్‌నాద్‌జీతో తాను గడిపిన జీవితానుభవములను గూర్చియు తన గతజన్మము 1902 నుండి 1925 వరకు గడచినదనియు సమస్త విషయములను పూసగ్రుచ్చినట్లు చెప్పసాగినది. ఆబాలిక తలిదండ్రులు ఆమాటలను మొదట విశ్వసించలేదు. అవి పిచ్చిమాటలనిఎంచి పిల్ల

పెద్దదైన తరువాత ఆ మెజ్ఞాపకశక్తినుండి అవియన్నియు అదృశ్యమగుననెడు నమ్మకములో నుండిరి. కాని అందుకు వ్యతిరేకముగా ఆమె పెరిగిన కొలది ఆమె గతజన్మపు జ్ఞాపకములు గూడ పెరుగసాగినవి. శాంతాదేవి తన పూర్వజన్మయందలి భర్తయొక్క చిరునామాను తల్లిదండ్రులకిచ్చి వానిని పిలిపింపుడని కోరెను. వారట్లే చేసిరి. అపుడు శాంతాదేవియొక్క పూర్వపుభర్తయైన కేదార్‌నాథ్ మూట్రా నుండి ఢిల్లీకి వచ్చెను. శాంతాదేవి కేదార్‌నాథ్‌ను చూచిన వెంటనే అతడు తన భర్తయని గుర్తుపట్టెను. చాల సమయమువరకు పాత పరిచయముల నొకరి కొకరు చెప్పుకొనిన పిదప ఆమె తన పూర్వపుభార్యయొక్క ఆత్మయని కేదార్‌నాథ్ ఒప్పుకొనెను. ఆ శాంతాదేవి చెప్పుచున్న విషయములలోని సత్యములను పరిశీలించుటకు విచక్షణాపరులు సమర్థులునగు పెద్దలతో ఒక కమిటి ఏర్పడెను. ఆమె అవరోధమువలన ఆ కమిటి వారున్నూ ఆమె తలిదండ్రులున్నూ ఆమెను మూట్రా కు తీసుకొనిపోయిరి. మూట్రా రైలుస్టేషను చేరిన వెంటనే ఆమె 'మూట్రా' 'మూట్రా' అని కేకవేసెను. ఆ బాలికను దేశబంధు గుప్తయను ఒక వ్యక్తి ఎత్తుకొని యుండెను. అట్లు పోవుచుండ త్రోవలో ఒక ముసలివానినిచూచి ఆ బాలిక గుప్తగారిచేతి నుండి క్రిందకుదూకి ఆ ముసలివాని కాళ్లకు ప్రణామముచేసి ఆయన తన పూర్వపు భర్తయొక్క అన్నగారగు బాబూరావు చేబిగారని చెప్పెను. ఆ విషయములు నిజమగుట వలన ప్రజ

లందరు చకితులై ఆమెను భయముతోను మర్యాదతోను చూడసాగిరి. స్టేషనునుండి తన భర్తయింటికి త్రోవ ఆమెయే చూపెను. అచట ఆమె తన గతజన్మలోని అనేక విషయాలను వివరించి అందరిని ఆశ్చర్యసాగరమున ముంచివేసెను. తరువాత ఆమెను ఆమె పూర్వపు తలిదండ్రుల యింటికి తీసుకొనివెళ్లిరి. అటకు చేరుటతోడనే ఆమె తన తలిదండ్రులను గుర్తించి వారిని కౌగిలించుకొని ఏడ్వసాగెను. ఆమె యిష్టములేకున్నను ఆమెను వారివద్దనుండి బలవంతముగా తీసుకొనివచ్చిరి. ఈ విషయములు భారతీయ పత్రికలందేగాక విదేశీయ వార్తా పత్రికలందుగూడ ప్రచురించబడినది. ఇట్టి విషయములు హిందూదేశమునందు క్రొత్తవిగావు.

ఒక విదేశీయుడు తెల్పిన పూర్వజన్మానుభవమును పరికింపుడు. సోల్జర్ కాస్టర్ బర్మాదేశపు స్పీకరుగా నుండెను. అతని పేరు జార్జి కాస్టర్. అతడు 1935లో లండను సన్‌డే ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో తన గతజన్మ జ్ఞాపకములనుగూర్చి యిట్లు తెలియపర్చెను. అతడు 1889వ సంవత్సరములో జన్మించి 1909వ సంవత్సరములో అనగా అతని 20వ ఏట బర్మాలో గల మేమెయో అను గ్రామమునకు పంపబడెను. ఆ దేశము తనకు పూర్వ పరిచయముగల దేశమనియు అందుతాను నివసించి యుందుననియు ఐర్రావతి నదినిగూడ ఎరుగుదుననియు మరియు ఆ నదికి ఆవలియొడ్డున ఒక పెద్ద దేవాలయముగల

దనియు దాని గోడకు పై నుండి క్రిందకు పెద్దపగులుండెననియు ఒక లాన్స్ కార్పోరల్ కాంగన్‌తో అతడు చెప్పగ అది విని అందరును ఆశ్చర్యపడిరి. ఈ విషయమై తలిఖీ చేయగ అతడు చెప్పిన విషయమంతయు పూర్తిగ నిజమయ్యెను. ఆతనికి గలిగిన యీ జ్ఞాపకములు ఆతని గత జన్మమునకు సంబంధించిన వని సర్వులును అంగీకరించిరి. ఇట్టి పూర్వజన్మానుభవములను గూర్చి మన దేశమునందును విదేశములందును ఈ నడుమ వందల కొలది వ్యక్తులు విచిత్రములైన విషయములను తెలిపి యున్నారు అవి అన్నియు 'Ilustrated weekly' మున్నగు పత్రికలలో వరుసగా ప్రకటింపబడెను. ఈ గతజన్మ విషయము లను పరిశోధించుటకు విదేశములలో నిప్పుడు ప్రత్యేక విశ్వ విద్యాలయములు నెలకొల్పబడినవి పూర్వాపర జన్మములు గలవనుటకు ఇంతకంటె ప్రత్యక్షసాక్ష్యములు ఇంకేమి కావలయును.

3. తనపూర్వజన్మ వృత్తాంతము ప్రతిమానవునకును ఏల జ్ఞప్తి యుండుటలేదు ?

మనపసితనమున గలిగిన విషయాలు మనకు జ్ఞప్తియందు న్నవా ? లేవు. జ్ఞాపకము లేనంతమాత్రమున మనకు పసితనమే లేకుండెను అందుమా ! కొలదికాలము క్రితముజరిగిన చిన్న నాటి విషయములే జ్ఞప్తి యందుంచుకొనజాలని మనుష్యుడు గడచిన జన్మల విషయములను ఎట్లుజ్ఞాపకమునందు ఉంచుకొన

గలడు. మానవునకు పూర్వజన్మ జ్ఞానములేకుండుటకు ప్రధాన కారణము మరియొకటి యున్నది. మనుజునకు తనపూర్వజన్మ స్థితిస్పష్టముగా తెలిసినయెడల అతని వర్తమాన జీవితము ప్రశాంతముగా గడచుట దుర్లభము. ఆతడు తన పూర్వజన్మమున ఆచరించిన పాపములన్నియు జ్ఞాపకమునందు ఉన్నచో సంతతము వానిని గూర్చియే ఆలోచించుచు నిరంతరచింతతో నిద్రాహారములను లేనివాడై క్షీణించి పోగలడు. అందుచే కరుణామయుడైన పరమాత్మ మానవునకు గతజన్మల జ్ఞానము కలుగకుండునట్లు చేసినాడు. ఆత్మసంయమము, ఆత్మజ్ఞానము కలిగిన మహాత్ములైన బుద్ధుని వంటివారికి మాత్రమే పూర్వాపరజన్మల జ్ఞానము కలిగినది.

మరణించిన ప్రాణి ప్రేతయగుట కూడ పునర్జన్మను సూచించుచున్నది. "పునరుత్పత్తిః ప్రేత్యభావః" పూర్వశరీరమును విడచిమరి యొక శరీరమును ధరించుటనే ప్రేత్యభావ మందురు. ప్రేత్య = మరణమును పొంది (చచ్చి) భావః మరల శరీరమును ధరించుట (జీవుడు మరల శరీరము గలవాడగుట.)

4. మరణించిన పిదప తిరిగిజన్మించుటకు సరిగాఎంతకాలము పట్టును ?

ఈవిషయమైకాల నిర్ణయమును తెల్పుట అత్యంతకష్టసాధ్యము. ఏలననగా ప్రతివ్యక్తి చేయుకర్మయొక్క స్వభావము మరణకాలమున ఆవ్యక్తి చేయు ఆలోచనలు మున్నగుకారణ

ములచేత మరణించిన వానికి పునర్జన్మ కలుగుటకు కొన్నిదినములు కొన్ని నెలలు కొన్ని సంవత్సరములు లేక కొన్ని వందల సంవత్సరములుకూడపట్టవచ్చును. కొన్నిప్రాణులు వాని కర్మ ఫలములను ఇతర సూక్ష్మభూమికలలో అనుభవించుండుటచే క్రొత్తశరీరమును పొందుటకు చాలకాలముపట్టును. దివ్యములైన కొన్నిఆత్మలు మరల శరీరమును ధరించుటకు బహు కాలము పట్టును. ఏలననగా భూలోకమున ఒకసంవత్సరకాలము దివ్యభూమికలలో ఒక దినముతో సమానము. సూక్ష్మ భూమికలలో కర్మఫలముల ననుభవించు వారు సూక్ష్మశరీరముతో వానిననుభవింతురని పెద్దలవాక్కు.

5. సూక్ష్మ శరీరమనగానేమి ?

సూక్ష్మశరీరమనగా గాలిబంతిలోనుండు రబ్బరుబ్లాడరు వలె స్థూలదేహములోపల నుండునది. ఇదిస్థూలశరీరముయొక్క సరియైన ప్రతిరూపము.

6. ప్రతివాడును మానవజన్మనే మరల మరల కోరుకొనుటకు గలకారణమేమిటి ?

ఈ సృష్టిలో మానవుడు సర్వశ్రేష్ఠుడైనప్రాణి. మానవుడు బుద్ధిజీవి. అతడు హృదయము, బుద్ధి, శరీరముల అద్భుత సమ్మిశ్రణస్వరూపుడు. హృదయముద్వార అనుభూతిని పొందగలడు. బుద్ధిచే ఆలోచించగలడు. శరీరేంద్రియములద్వార ఆ ఆలోచనలకు రూపము నివ్వగలవాడు ఇట్టిశక్తి మానవేతర ప్రాణులలోలేదు. కనుక భూమియందు మానవ జీవితము

అత్యంత ఆకర్షణ కలదై యున్నది. అతడు గతజన్మలలో అనుభవించిన సుఖానుభూతుల వాసనలు కలిగియుండుటచేతనే మరల మరల మనుష్య జన్మమే కావలయునని కోరుకొనుచుండును.

7) భూలోకమునగల ప్రతిజీవియు నిట్లు మరణించుచు మరల పుట్టుచు నున్నది కదా! ఏకారణము లేక యే ప్రాణులు పుట్టుట చచ్చుట జరుగుచున్నదా? లేదా చావు పుట్టుకలకు కారణమేమైన కలదా?

చావుపుట్టుకలు ఒక ప్రత్యేకమైన చట్టము ననుసరించి జరుగుచున్నవి. అ చట్టమునకు అన్ని చట్టముల లోబడినవియే. ప్రతికార్యమునకు కారణము ఉండియే తీరవలయును. కావున మానవుల చావు పుట్టుకలు నిష్కారణముగ కలుగుటలేదు. మానవులాచరించు కర్మల ఫలితములే వానిచావు పుట్టుకలకు జీవిత విధానములకు వారి సుఖదుఃఖములకు ప్రధాన కారణములు. దీనినే కర్మసిద్ధాంతము లేక కర్మచట్టము అనుచున్నారు. పూర్వాపరజన్మల కార్యకారణచట్టమిదే.

—o—

కర్మ

8. కర్మలనగా నేమి ? అవి జన్మలకెట్లు కారణమగు చున్నవి? వాని ఫలితములు మానవులు ఎట్లు అనుభవించుచున్నారు?

జీవితమున మానవుడు ఆచరించు పనులన్నియు కర్మలు అనబడును. ప్రత్యక్షముగాగాని పరోక్షముగాగాని లోక హితము కొరకు కావించు కర్మలన్నియు సత్కర్మలు. లోక హితమునకు హానిచేకూర్చు కర్మలన్నియు దుష్కర్మలు. మానవుడు ఈ కర్మలకు స్వయంకర్త స్వయంభోక్త అయి యున్నాడు. ఆ కర్మల ఫలితముల ననుసరించియే మనుష్యునకు హానివృద్ధులు సుఖదుఃఖములు లాభనష్టములు ఆరోగ్య భాగ్యములు పునర్జన్మములు లభించుచుండును. దైవము ఆ కర్మలకు సాక్షియై యుండి ఆయాకర్మల ఫలములను మానవులు అనుభవించునట్లు విధించుచుండునేగాని మానవుని కర్మాచరణమును మార్చుట మాన్పుట మున్నగు ఎట్టి కార్యములు చేయదు. కావుననే దైవలక్షణములనుగూర్చి "ఉదాసీనవదాసీనః" అని శాస్త్రములు పల్కినవి. భగవత్ ప్రసాదితమైన బుద్ధి జ్ఞానము మానవునకు లభించి యుండుటచేత మనుష్యుడు తానాచరింపదగు కర్మల నిర్ణయించుకొనుటకు జీవితమును ఉత్తమముగా తీర్చి దిద్దుకొనుటకు సమర్థుడైయున్నాడు. ఆతడు తన యీ సామర్థ్యమును సద్వినియోగము చేసుకొనక దుష్టకార్యముల నాచరించినచో దుష్ఫలితమును అనుభవించక

తప్పదు. మానవుడు ఆచరించు మంచిని పుణ్యమనియు, చెడును పాపమనియు వ్యవహరించుచున్నాము.

9. ఒక్కొక్క సందర్భమున మంచిదిగా పరిగణింపబడిన పని మరియొక సందర్భమున చెడుగా రూపొందుచుండుట లోకమున కలదుగదా? పాపపుణ్యములు పనినిబట్టి ఏర్పడునా లేక ఎట్లేర్పడును?

పాపపుణ్యములు మానవుడాచరించు పనులనుబట్టి కలుగవు. ఆ పనులు చేయుటకు కారణములైన సంకల్పములను బట్టి కలుగుచుండును. బంగారుగాజులతో నిండియున్న ఒక స్త్రీ హస్తమును ఒక దొంగవాడు ఆ గాజులు హరించు సంకల్పముతో ఖండించుచున్నాడు. వ్యాధిగ్రస్థమైన హస్తముగల ఒక స్త్రీయొక్క శేషాంగశ్రేణిని రక్షించు సందర్భములో ఒక వైద్యుడు రోగముచే చెడిన ఆ హస్తమును శస్త్రచికిత్స విధానమున ఖండించుచున్నాడు. దొంగవాడును వైద్యుడును స్త్రీహస్తమును ఖండించుట అను పనినే చేయుచున్నారు. ఇరువురు చేయుపని ఒక్కటియే అయినను సత్సంకల్పముతో ఉపకారబుద్ధితో చేతిని ఖండించు వైద్యునకు పుణ్యమును దుస్సంకల్పముతో అపకారబుద్ధితో హస్తమును ఖండించు దొంగకు పాపమును సంక్రమించుచున్నవి. కావున పాపపుణ్యములు పనులను బట్టియుండక ఆ పనులు జరుగుటకు కారణములైన సంకల్పములను బట్టి యుండును. ఇటులే లోకమందలి

సర్వకార్యములకు పాపపుణ్యములు సంక్రమించును. ఈ కార్యముల ఫలాఫలముల ననుసరించియే జన్మములులభించుచుండును. మానవుని యీ కర్మలను శాస్త్రములు మూడు విధములుగా విభజించి చెప్పినవి. 1) ఆగామి కర్మ. 2) సంచిత కర్మ, 3) ప్రారబ్ధ కర్మ.

10. ఆగామి కర్మ యనగానేమి ?

మానవుడు ఒక జన్మమున ఆచరించు కర్మ ఫలితముల ననుసరించి మరుజన్మము కలుగునని తెలిసినదికదా ! అట్లు మరుజన్మమున శుభాశుభములను కల్గించు కార్యములు ఆగామి కర్మలనబడును. ఈ జన్మమున మనము ఆచరించు ఏ పనులైతే మరుజన్మమునకు కారణభూతము లగుచున్నవో అవి ఆగామి కర్మలనబడును.

11. సంచిత కర్మ యనగానేమి ?

పూర్వజన్మములలో మనము ఆచరించి నిలువచేసికున్న కర్మల ఫలము సంచిత కర్మమనబడును. ఇందు సత్కర్మల ఫలితము దుష్కర్మల ఫలితము రెండును నుండును.

12. ప్రారబ్ధ కర్మ యనగా నేమి ?

పూర్వజన్మములలో సముపార్జించుకొని యున్న సంచిత కర్మమునుండి యీ జన్మమున మనము అనుభవించుటకుగాను విధిచే నిర్ణయింపబడి యొసగబడు కర్మఫలమే ప్రారబ్ధము అనబడును. ఇట్లు ప్రారబ్ధముగ లభించు పుణ్యపాప కర్మల ఫలము

లను ప్రతిమానవుడును అనుభవింపకతప్పదు. ఈ ప్రారబ్ధకర్మ ననుభవించుటకే మానవుడు యీజన్మమును పొందియున్నాడు. ఈ విధిని దాటుటకు ఎవ్వరును సమర్థులుకారు. బ్రహ్మాదులకు గూడ యీవిధి అవశ్యభోక్తవ్యము. మానవుడు యీ జన్మమున అనుభవించు సుఖము, దుఃఖము, సంపద, దారిద్ర్యము, ఆరోగ్యము, అనారోగ్యము, కీర్తి, అపకీర్తి, లాభనష్టములు మున్నగు సర్వవిషయములును ఆతని ప్రారబ్ధము ననుసరించియే నిర్ణయింపబడినది. ఈ ప్రారబ్ధ కర్మఫలములు మానవునకు ముందుగనే తెలియకుండగనే అప్రయత్నముగ లభించుచుండును. మానవునకు ప్రపంచమున సర్వమూ అనగ జీవితమున అతనికి లభించు ప్రతి విషయము ఆతని ప్రయత్నము వలన కార్యములవలన కలుగును. ఆ ప్రయత్నములకు కార్యములకు మూలము ఆతనిబుద్ధి. మానవుడు తనకు పుట్టుబుద్ధిని బట్టి పనిచేసి శుభాశుభ ఫలము లనుభవించుచున్నాడు. ఏ పనియైనను చేయవలయునను బుద్ధిపుట్టినప్పుడే మానవుడు చేయును. అన్నము తినవలయునను బుద్ధి పుట్టినపుడు తినును. నిద్రించవలయునని బుద్ధి పుట్టినపుడు నిద్రించును. కూర్చొనవలయుననెడు బుద్ధి కలిగినపుడు కూర్చొనును. నిలువ వలయుననెడు బుద్ధి కలిగినపుడు నిలచును. ఇట్లు మానవుడు చరించు ప్రతి పనియు జరుగుటకు ఆతని బుద్ధి కారణమగుచున్నది. బుద్ధి ఆతని ప్రారబ్ధకర్మము ననుసరించియే కలుగుచుండును. కనుకనే "బుద్ధిః కర్మానుసారిణీ" అని గీతాచార్యుడు

నుడివినాడు. అందుచే మానవుడు సుఖములు అనుభవించుట కేవలము అతని తెలివితేటలవలన జరుగునని లేక కష్టము లనుభవించుట అతని తెలివితక్కువ చేతనని భావించుట తగదు మానవునకు పిన్న వయసులోనె మాతృవియోగదుఃఖము, పితృ వియోగదుఃఖము, అటులనే తల్లి తండ్రులకు గర్భశోకము; కొందరు పిల్లలు గర్భములోనె చనిపోవుట, కొందరు ఆకస్మిక మరణములు నొందుట, కొంతమంది అర్ధాయుష్కులై మరణించుట మరికొందరు నూరేళ్ళకు మించిన కాలమువరకు బ్రతుకుట కొందరు వికలాంగులుగా పుట్టుట, పుట్టిన తదుపరి కొందరు వికలాంగులగుట కొందరు అందలము లెక్కుట కొందరు అన్నముకొరకై అలమటించుట కొందరు ఘోరవ్యాధులచే బాధపడుట, కొందరు మిక్కిలి ఆరోగ్యవంతులు, బలవంతులగుట, కొంతమందికి అకస్మాత్తుగా లాటరీవంటి వాటిలో ధనము లభించుట, కొంతమందికి వున్న సంపదలన్నియు వూడిపోవుట మున్నగు సకల విషయములకు గతజన్మల కార్యములే కారణములు. ఇట్టివానియందు మానవుని ప్రయత్నముతో ప్రమేయము లేకుండా లభించు శుభాశుభములకును అట్టికార్యములు ఆచరించు బలీయమైన బుద్ధికిని ప్రారబ్ధకర్మయే ప్రధాన కారణమని తెలియనగును.

12. మానవుని జీవితమున జరుగు సమస్తమునకు గతజన్మల కర్మఫలితమే కారణమైయుండి అది అనివార్యముగ అనుభ

వింపవలసి యున్నప్పుడు ఎట్టి పుణ్యకార్యములచేతను ప్రారబ్దము నశింపని పక్షమున భగవత్‌భక్తివలనను పుణ్యకార్యాచరణముల వలనను గలుగు ప్రయోజనమేమి?

ఎంతవారికిని ప్రారబ్ధమును అనుభవించుట తప్పదు అనుట ప్రత్యక్షర సత్యము. ఈ విషయాలను స్పష్టముగా తెల్పుచు శ్రీ శివానంద సరస్వతి మహారాజ్‌వారు చెప్పిన యితిహాసమును పరికింపుడు. పూర్వము పండరినాథ్ అను ఒకభక్తుడు కలడు. అతడు నిరంతరము దైవసేవ గావించుచు జీవించుచుండెను. ఆతనికి ఒకతల్లి తప్ప నా యనువారెవ్వరును లేకుండిరి. ఆ తల్లికూడ మరణించెను. అపుడు ఆ భక్తునకు మాతృవియోగ దుఃఖము కలుగలేదు. ఓ దేవా! నాకుగల ఒక్క బంధనమునుగూడ నేటితో త్రెంచివేసి నీసేవ నిరంతరాయముగ కొనసాగించు అవకాశమును కల్పించితివి అని, భగవంతుని స్తోత్రముచేసి మిక్కిలి సంతోషించెను. అటుపై అహోరాత్రములు పరమాత్మ సేవయందే మునిగియుండి అన్నపానీయములను కూడ మరచిపోయెను. అచట జనార్దనస్వామి దేవాలయము ఒకటి కలదు. అందున్న స్వాములవారు ఆభక్తుని స్థితిని గమనించి తన అర్ధాంగియైన లక్ష్మితో దేవీ! "అనన్యాశ్చింతయంతో మాం యేజనాః పర్యుపాసతే। తేషాం నిత్యాభి యుక్తానాం యోగక్షేమం వహామ్యహం." అని భక్త

లకు మాటయిచ్చి యుంటినిగదా! ఆమాట ననుసరించి యీ భక్తుని యోగక్షేమములను పరికించుట మన కర్తవ్యమై యున్నది. కావున నీవు యీబంగరు పళ్లెరమున పంచభక్ష్య పరమాన్నములనుంచి ఆ భక్తునకు అందించిరమ్మని చెప్పెను. అంత నాలక్ష్మీదేవి భోజ్య పదార్థములను తీసుకొనిపోయి ధ్యాననిమగ్నుడై యున్న పండరినాథ్ వద్ద ఉంచి అదృశ్య మయ్యెను. పండరినాథుడు కనులు తెరచి కోరకనే లభించిన ఆ ఆహారమును భుజించి మరల దైవధ్యానమున మునిగి పోయెను. అట దేవాలయములో బంగరు పాత్రలు కనుపింపక అర్చకులు ఆందోళనపడి వానికై వెదకుచు కనులు మూసు కొని నిద్రించుచున్న మునివలెనున్న పండరినాథ్ చెంత ఆ పాత్రలుండుట గమనించి ఆ భక్తునే దొంగగా భావించి పట్టి బంధించి రాజసముఖమునకు నీడ్చుకొని పోయిరి. రాజు ఆ భక్తుని అత్యంత కఠినముగ కొరడాలతో కొట్టించి శిక్షించెను. నాటిరాత్రి రాజునకు జనార్దనస్వామి స్వప్నమున దర్శన మిచ్చెను. స్వామి శరీరమున వాతలు తేలి రక్తమయమై యుండెను. వెంటనే రాజు నిద్రనుండి మేల్కొని శ్రీజనార్దన స్వామివారి దేవాలయమునకు వెళ్ళి చూడగా స్వామివారి విగ్రహమునుండి రక్తము కారుచుండెను. ఆ వింత దృశ్యము సర్వులను ఆశ్చర్యపరచినది. పండరినాథ్ శరీరముపై పడిన కొరడా దెబ్బల వాతలు స్వామివారి విగ్రహముపై కనుపించు టను చూచి రాజు తన తప్పును తెలిసికొని భక్తాగ్రగణ్యుడగు

పండరినాథ్‌ను అచటకు పిలిపించెను. స్వామివారి శరీరము నుండి స్రవించుచున్న రక్తమునుచూచి ఆ భక్తుడు దీనాతి దీనముగా ఏడ్వసాగెను. అంత స్వామివారి శరీరమునుండి రక్తము స్రవించుట ఆగిపోయెను. పండరినాథ్ వ్యాకులపడుచు పరంధాముని చూచి ఓ భక్తరక్షకా! నిరపరాధినగు నన్ను రాజదండమునకు గురిచేసితివి. నాకు ఇవ్వబడిన శిక్షను నీవు అనుభవించితివి. అట్లుకాక రాజదండనమునే ఆపి యుండిన ఈ బాధ కలిగి యుండెడిది కాదుగదా! అని ప్రశ్నింప స్వామివారు ప్రత్యక్షమై యిట్లనిరి. భక్తా! ప్రారబ్ధమును అనుభవింపవలసినదే. నీ ప్రారబ్ధము ననుసరించి నీకు యీ రాజదండన లభించవలసి యున్నదికాని నీవు ఆత్మజ్ఞానము కలిగియున్నవాడవై భక్తి యోగమును సాధించి నాకు సర్వసమర్పణము చేసుకొన్న వాడవగుటచే నీకు సంక్రమింపవలసిన సర్వఫలములును నాకు చెందినవైనవి. అందుచే ఆ బాధకూడ నాకే అందినది. నా భక్తాగ్రగణ్యులైన ప్రహ్లాదుడు, మున్నగువారి జీవితములు ఈ సత్యమును ప్రకటించుచున్నవిగదా! కావున ఏ మానవుడు నా చింతనము గలిగి జ్ఞానయుక్తుడై తన సర్వస్వమును నాకర్పించునో ఎవ్వడు ఈ ప్రపంచమున నిస్సంగత్వమును సాధించి తాను నిమిత్తమాత్రుడై నేనొసగిన బాధ్యతలను నిర్వర్తించునో అట్టివానికి కర్మఫలములు అంటవు. ఆతనికి ప్రారబ్ధ ఫలమంటదు. అట్టియెడ కర్తయు, కార్యమును, భోక్తయునేనే యగుదును. అర్జునునకు భగవద్గీతద్వార ప్రబోధించిన పరమార్థ

మిదియేనని పల్కి ఆ పండరినాథునకు ముక్తినొసంగెను. ఈ చరిత్రను పరికించినచో మానవుడు దైవభక్తి గలిగి యుండవలయునని విశదమగును. దైవార్పణ బుద్ధితో సమస్తమును నిర్వహించు వానికి కర్మఫలములు అంటకుండుటయేగాక ఆతడు కలిగి యుండిన సంచితకర్మ శేషమునను సరించి మరియొక జన్మము కలిగినను ఈ జన్మమున ఆతడు ఆచరించు సత్కార్యముల ఫలమే ఆగామి కర్మగా రూపొంది వానికి గలుగు మరుసటి జన్మము ఉత్తమమైనదిగను, ముక్తిదాయకమైనదిగాను, రూపొందును. కావున ప్రతిమానవుడు తప్పక సదాచారపరుడై దైవచింతనారతుడై జ్ఞానముక్తుడై భక్తుడై జీవింపవలసియున్నది.

సామాన్య మానవునకు నిస్సంగత్వమును సాధించిన జ్ఞానయోగికి ప్రారబ్ధము ననుసరించి వ్యాధియో, క్షతియో, ప్రమాదమో కలుగుట తప్పక జరుగును. కాని శరీరమును మనస్సును వేరుగా నుంచగల సాధకుడు తనకు గలిగిన బాధను అనుభవించుచున్నట్లు కనిపించు చుండునేగాని ఆ బాధ వలన అతనికి కష్టము గలుగదు. ఉదాహరణకు ఒక మనిషి తన మనస్సును ఒకానొక విషయమునందు పూర్తిగ సంలగ్నమొనర్చి అతివేగముగా పోవుచున్నాడనుకొనుము. మార్గమున అతనికి ఆకస్మికముగా ఒక ఎదురుదెబ్బ తగిలి ప్రేలుచిట్లి రక్తము స్రవించును. కాని అతడు అన్యభావయుక్తచిత్తుడై యుండుటచేత దానిని గమనింపడు. తరువాత కొంత సమయ

మునకు ఆతని దృష్టి ఆకాలి వ్రేలిపైబడి ఆతని మనస్సు దాని నైపునకు మరలినపుడే వానికి ఆ బాధ తెలియును. ఇది సర్వసాధారణముగా జరుగు విషయము. వానికి దెబ్బతగిలిపుడు వాని మనస్సు శరీరమునంటి యుండక అన్యవిషయమున సంలగ్నమై శరీరమునకు వేరై యుండుటచేతనే యిది సంభవించినది. కావున శరీరమును మనస్సును వేరుపరచి యుంచగల జ్ఞానయోగులకు సాధకులకు ప్రారబ్ధవశమున సంభవించిన వ్యాధులు మున్నగు కష్టములు వారి శరీరమునకు అంటియుండి బాధించు చున్నట్లు కన్పించుచున్నను నిజమునకు వారు ఆ బాధ నొందరు. వారు ప్రారబ్ధమును ఈ విధముగ అనుభవింతురు. అట్టివారు సుఖము పొందిన పొంగరు, దుఃఖముగలిగిన విచారించరు. వారు సుఖదుఃఖములకు అతీతులై యుందురు. కావున ఆధ్యాత్మిక పరిజ్ఞానముచే మానవుడు ప్రారబ్ధమును అవలీలగా అనుభవించగలడు అని తెలియుచున్నదిగదా!

14. ఒక శరీరమును విడిచిన జీవి (మరణించినవాడు) మరల ఏ విధమున మరియొక శరీరమును ధరించుచున్నాడు (పునర్జన్మమును పొందుచున్నాడు ?)

జీవి ఒక జన్మమున తనకై నిర్ణయించబడిన కర్మానుభవమును పొందిన తరువాత మరణించును. పంచభూతాత్మకమైన ఆతని దేహము పంచభూతములలో విలీనమగును. అటుపై ఆ జీవుడు శేషకర్మానుభవముకొరకు వర్షాది రూపమునవచ్చి ఆహారరూపమున స్త్రీ పురుషులయొక్క గర్భాశయములను జేరి

అన్నసారభూతమగు శుక్లశోణితముల రూపమును ధరించును. పురుష రేతస్సు ఋతుకాలమునందు భార్యయందు ప్రవేశపెట్టబడి శోణితముతో కలసి జీవాశ్రయమగు మరియొక శరీరము ఉత్పత్తియగుటకు హేతువగుచున్నది. శిశుజన్మమునకు పూర్వమును జననకాలమందును అటు తర్వాతను గూడ శిశువును తలిదండ్రులు కాపాడుచున్నారు. ఈ శిశువులే ముందు సంతతి అవిచ్ఛిన్నముగా సాగుటకు కారణమగుచున్నారు. ఇదియే జీవులజన్మ విధానము.

15) మానవుడు ఎల్లప్పుడు గతజన్మల కర్మలఫలముల ననుభవించుచు చచ్చుచు పుట్టుచు నుండవలసినదేనా ? లేక ఈ జనన మరణ చక్రమునుండి మానవుడు తప్పించుకొనుటకు వీలున్నదా ?

మానవుడు నిరంతర సాధనచే మోక్షమును పొందుట ద్వార యీ జనన మరణ చక్రమునుండి తప్పించుకొనవచ్చును.

— o —

మోక్షము

16) మోక్షమనగా నేమి ?

మోక్షమనగా విడుదల, ఎందుండి యీ విడుదల అని నపుడు బంధమునుండి అని జవాబు వచ్చును. బంధమనగా అస్వతంత్రత. అస్వతంత్రునకు భయము, దుఃఖములుండును. ఈ భయదుఃఖములు కలిగించినది జగత్తు. ఈ జగత్తునకు కారణము అజ్ఞానము. కావున యీ జగత్తు సత్యమని యెంచుటయే అజ్ఞానము. ఆ భ్రమవలననే బంధము కలుగును. ఆ బంధము నశించినపుడే మానవుడు ముక్తుడు, స్వతంత్రుడు కాగలడు. బంధమునకు హేతువు అజ్ఞానమని తెలిసినదిగదా ! బంధము నశించవలయునన్న ఆ అజ్ఞానము నశింపవలయును. అజ్ఞానమువలన అహంకారము జనించును. అహంకారమువలన సంకల్పము కలుగును. సంకల్పమే కర్మకు కారణము. కర్మముల వలన సుఖము, దుఃఖము మున్నగు అనుభవములు కలుగుచున్నవి. ఆ అనుభవములు వాసనారూపములుగా హృదయమునకు హత్తుకొని నిలుచుచున్నవి. ఆ వాసనలు మరుజన్మమునందును స్మృతిని గల్గించుచున్నవి. స్మృతి పురుషుని తిరిగి కార్యోన్ముఖునిగా చేయుచున్నది. కావున యీ సంకల్పమే (కోరికయే) బంధమునకు మూలకారణ మగుచున్నది. సంకల్పమునకు ఆధారము మనస్సు. మనస్సు త్రిగుణాత్మకము. ఈ మనస్సే అజ్ఞానమునకుగూడ ప్రతిరూపమగుచున్నది. కావున

మనస్సు నశించినచో సంకల్పములు అజ్ఞానము వాటియంతట అవియే నశించును. యథార్థమగు ఆత్మజ్ఞానమువలన అజ్ఞానము (మిథ్యాజ్ఞానము లేక అవిద్య) నశించును. అపుడు జీవునియందు గల రాగద్వేషములనెడి దోషములు నష్టమగును. అటుపై ప్రవృత్తి, అధర్మము, అన్యాయము, విషయాసక్తి మున్నగు వాసనలు దూరమగును. ప్రవృత్తి లేనప్పుడు దానివలన కలిగెడి జన్మకూడ తొలగిపోవును. జన్మము లేనందున సర్వదుఃఖములు సంపూర్ణముగా లేకుండపోవును. ఇట్లు జీవునియందు విజ్ఞానము, శుద్ధియు కలిగి జీవునకు స్వరూపప్రతిష్ఠ కలుగును. శుద్ధస్వరూపుడగు పరమేశ్వరునకును జీవునకును అపుడు వ్యత్యాసము ఉండదు. కావున ఆ జీవుడు పరమాత్మతో కలసినిత్యానందమయుడగును. ఆ స్థితిని కైవల్యము, మోక్షముఅందురు. కావున మానవుడు జగత్తు మిథ్యయని తెలిసికొని సమస్తము లైన కోర్కెలను సంకల్పములను నశింపజేసికొని తన సత్యస్వరూప స్వభావములను జ్ఞానమువలన నెరిగి శుద్ధాత్మ స్వరూపుడై పరమాత్మునియందు గలియుటయే మోక్షమని తెలియుచున్నది. ఇట్లు మోక్షమునందుటయే జనన మరణ చక్రము నుండి విడివడుటకు మార్గము. ఒక్కమాటలో చెప్పవలయునన్నచో మానవుడు ఈప్రపంచమునందు తనకున్న అస్తిత్వభావమును సంపూర్ణముగా నశింపజేసికొని దైవముతో కూడుటయే మోక్షము. కావున మానవుని జననమరణ చక్రమునుండి తప్పించి ఆతనికి ముక్తిని ప్రసాదింపగలిగినది దైవము.

దైవము

17) దైవమనగా నేమి ?

అనంతము అచింత్యము అనిర్వాచనీయమునగు దైవ తత్వమును మాటలతో తెల్పుట అసాధ్యము. దైవము కేవలము అనుభవైకవేద్యము. అయినను ఆవశ్యకత ననుసరించి ఆ తత్వమును గూర్చి అత్యంత సంక్షిప్తముగా వివరింప ప్రయత్నము చేయుచున్నాను. ప్రాజ్ఞులు ఇందలి పరమార్థమును గ్రహింపగలరని నమ్ముచున్నాను. సర్వజగత్ సృష్టి, స్థితి, లయములకు మూలకారణమైనది దైవము. ఆ దైవమును గూర్చి మహామహులైన కొందరు ప్రకటించిన అభిప్రాయములను ముందు గమనింపుడు.

సృష్టి స్థితిలయముల కాధారమై యెట్టి పరిణామమును చెందని చైతన్యశక్తియే దైవము. మృత్యు మధ్యమున యమరత్వము, అంధకారమున అంతర్జ్యోతి, అనంతదుఃఖ మధ్యమున అనంతానుభవమే దైవము. [మహాత్మాగాంధీ]

(1) ఒకటి దేవుడు. (0) సున్న జీవుడు. సున్నకు విలువ సంఖ్య యున్నప్పుడే సముద్రము అలలకాధారమైనటుల ఈ సుగుణ ప్రపంచమునకు మన కాధారమైన అనంత చిదాకాశమే దేవుడు. [రామకృష్ణ పరమహంస]

ప్రతి జీవియందును అనంత దైవశక్తి యున్నది. తన పురుష ప్రయత్నమువలన తన్ను తానుద్ధరించుకొను పురుష ప్రయత్నమే దైవము. [స్వామి వివేకానంద]

అన్నింటిలోను దేవుని దర్శించుట, విశ్వమంతయు దేవుని స్వరూపమనియు, అదియే తన స్వరూపమనియు తెలిసికొనుట దైవము. [స్వామి రామతీర్థ]

తాను – విశ్వము – దైవము వేరుకాదని తన్ను తానెరుగుటయే దైవము. [రమణ మహర్షి]

కులమును చూచుట అజ్ఞానదృష్టి; గుణమును చూచుట జ్ఞానదృష్టి; విశ్వమంతయు భగవంతునిగా జూచుట విజ్ఞానదృష్టి ఆ దృష్టియే దైవము. [మళయాళ స్వామీజీ]

ఈశ్వరుడు, బ్రహ్మ, పరమాత్మ మున్నగు నామములు గలవాడు, సచ్చిదానందాది లక్షణయుక్తుడు, సర్వవ్యాపకుడు, అజన్మానంతుడు, సర్వశక్తిమంతుడు, దయాళువు, న్యాయకారి, సకల సృష్టికర్త, ధర్త, హర్త, కర్మానుసారముగ సత్యన్యాయములతో జీవులకు ఫలప్రదాత, మొదలగు లక్షణయుక్తుడు పరమేశ్వరుడని నమ్ముచున్నాను.

[మహర్షి స్వామి దయానంద సరస్వతి]

పైన ఒసగబడిన అభిప్రాయములన్నిటిని పరికించిన మీదట దైవమనునది సచ్చిదానందాది లక్షణయుక్తుడై

అనంతజ్ఞానరాశియై ఆదిమధ్యాంత రహితమై సకల చరాచర సృష్టి, స్థితి, లయకారకమై నిర్గుణమై సగుణమై జీవులకు కర్మ ఫల ప్రదాయకమై యుండు విశుద్ధ మహాచైతన్యమని సంక్షిప్తముగ తెలియనగును. అయిన ఈ దైవము పురుషుడా స్త్రీయా, లేక నపుంసకత్వమా అను ప్రశ్న ఉదయించును. వేదాది సత్యగ్రంథములందు దైవము స్త్రీ, పుం,నపుంసకములగు మూడు లింగముల నామములతో తెలుపబడినది. "బ్రహ్మేచితి రేశ్వరశ్చేతి" దేవశబ్దము బ్రహ్మశబ్దమునకు పర్యాయశబ్దమైనచో దైవము అనియు, ఈశ్వరశబ్దమునకు పర్యాయపదమైనచో దేవుడు అనియు, చితిశబ్దమునకు పర్యాయపదమైనచో దేవి అనియు వ్యవహరింపబడినది. అంతేకాని దైవము పురుష రూపముగాదు, స్త్రీరూపముగాదు, షండరూపముగాదు. అది సకలము నిష్కళంకము సగుణము నిర్గుణము. దైవము విశ్వమయము. విశ్వోత్తీర్ణము.

18. దైవము నిర్గుణముగా, సగుణముగా, రెండు విధములుగా ఎట్లగుచున్నది ?

ఈ విషయమును తెలిసికొనుటకు ముందు సృష్టి విషయమును గూడ ఒకింత తెలిసికొనవలయును. సృష్ట్యాదిస్థితిని గురించి వేదములందున్న విషయములను గమనింపుడు.

మంత్రము :

"తమ, ఆసీ త్తమ సాగూఢమగ్రే। ప్రకేతం సలిలం।సర్వమా ఇదమ్।
తుచ్ఛేనాభ్యపిహితం యదాసీ త్తప స్తన్మహినాజాయతైకమ్ ॥
(ఋగ్వేద మం౧౦; సూ ౧౨౯, మం. 3)

తా॥ [ఈసృష్టి అంతయు, జగత్తునకు పూర్వము అంధకారముచే నావృతమై, రాత్రిరూపమున, తెలియుటకయోగ్యమై, మరియు ఆకాశరూపమున తుచ్ఛమై, అనంత మహాచైతన్యము నందొకచో నాచ్ఛాదితమై యుండెను. పిమ్మట సంకల్పసిద్ధమైన ఆ చైతన్యముచేత కారణరూపము నుండి కార్యరూపమున ప్రకటమయ్యెను.]

పై విషయమును పరికించినచో, సృష్టికి పూర్వము దైవమగు మహాచైతన్యము నిర్గుణముగ, నిరాకారముగ, సర్వవ్యాపకముగ నుండినట్లు తెలియనగును. అట్లు నివృత్తి ముఖముగనున్న మహాచైతన్యమే సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మ మన బడినది. సృష్టి జరిగినపుడు ఆ సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మమే ప్రవృత్తి ముఖముగనుండి నామరూపమయమగు ప్రకృతి యందు గోచరించుచు పరాప్రకృతియని పిలువబడుచున్నది. నానారూప మయమగు సృష్టి ఏదియైనను, అది అంతయు పరాప్రకృతి విలాసము. నామరూప జగమందలి చేతన విలాసమంతయు పరబ్రహ్మ స్వభావము. పరాప్రకృతియు పరబ్రహ్మము ఒక్కటియే. కావున ఈ అఖండ విశ్వమంతయు పరమాత్మ

యొక్క మహావిలాసమే. ఈ జగత్తంతయును అనంతశక్తుల విజృంభణము.

దైవమగు ఈ పరబ్రహ్మము రెండువిధములుగా భాసించుచున్నది. ఒకటి నిర్గుణపరబ్రహ్మము. రెండు సగుణ పరబ్రహ్మము.

నిర్గుణపరబ్రహ్మము స్థావర జంగమాత్మకమగు సర్వ జగత్తునకాత్మ. అదియే దైవసాక్షాత్కార కారణము. అదియే దైవము. ఆ పరబ్రహ్మమే జీవుని మాయనుండి తొలగించి విముక్తుని జేయును. పరమాత్మ విశ్వరూపియేగాని విశ్వమే పరమాత్మ రూపముగాదు. పరమాత్మ విశ్వోత్తీర్ణమైనది. విశ్వమునే పూర్తిగా ఎరుగజాలని మానవుని విజ్ఞానము. విశ్వోత్తీర్ణమైన పరమాత్మకు రూపమును నిర్ణయించుట అసాధ్యము. పరమాత్మ పరంజ్యోతి స్వరూపము. సూర్యునిలోనున్న వరేణ్య తేజమును ఉపాసింతుమని గాయత్రీ పరమార్థము. సూర్యునిలో నున్న ఆ తేజము బాహిరమై ప్రపంచవస్తువుల భాసింపజేయు కార్య తేజము కాదు. సూర్యుడుకూడ ప్రకాశించుటకు హేతువైన మహాతేజస్సు. "తస్యభాసా సర్వమిదం విభాతి" అని శ్రుతి బోధించుచున్న మహాతేజమే యీ తేజము. కావున పరమాత్మ తేజస్సునకు తేజస్సు, చక్షునకు చక్షువు, మనస్సునకు మనస్సు, అది మహాజ్యోతి. దాని కాంతిలేశము కలిగి సూర్యాదులు ప్రకాశింతురు. పరమాత్మ నిత్యము అభి

వ్యాప్తము. అన్నియు దానియందున్నవి. అన్నిటియందు అది యున్నది. అన్ని రూపములు దానియందున్నవి. అన్నిరూపములయందు అదియున్నది. వ్యావహారిక సర్వభేదములును కారణమునందు విలీనమగునపుడు సర్వజగత్కారణమగు పరమాత్మ నిర్గుణ రూపమున అవస్థితమగును. అట ఎట్టిభేదములును భాసింపవు.

నిర్గుణ పరమాత్మ సగుణ రూపముగా రూపొందినపుడు స్పష్టరూపమున అన్నియు గోచరములగును.

దృశ్యరూపమగు సమస్తవిశ్వము పరమాత్మయొక్క సగుణ శక్తి కార్యము. ఈ సగుణశక్తి సత్వరజోతమోగుణముల సామ్యావస్తురూపము. ఈ త్రిగుణకార్యములు సుఖ దుఃఖ మోహములు. విశ్వపదార్థములన్నియు యీ మూడుగుణములు కలిగియుండును. సగుణపరమాత్మ విశ్వమున కార్య రూపమున నున్నది. కావున కార్యరూపమే పరమాత్మ రూపముగా భావింపవలయును. అంతేగాని సర్వచరాచర జగత్తునకు ఆత్మయు కారణమునగు పరమాత్మను నేత్రములతో గ్రహించుటకు నియమితమైన రూపము నిర్ణయింపబడజాలదు. కావున అనేక కార్యముల రూపమునన్న సగుణపరమాత్మయొక్క కర్మల గుణస్వభావముల ననుసరించి ఆ పరమాత్మకు అనేక నామములు రూపములు ఏర్పడినవి. పురుష రూపమున యీ సగుణపరబ్రహ్మను భావించినపుడు బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు

గాను, స్త్రీ రూపమున భావించినపుడు, మహాసరస్వతి, మహాలక్ష్మి, మహాకాళీ స్వరూపులుగా సంభావిత మగుచుండును. ఇట్లనేక రూపములు అనేక నామములు దైవమునకు ఏర్పడు చున్నవి. వీరికి ఆకారములు ఆయుధములు, ఆభరణములు, ఆవాసములు, వాహనములు మున్నగు లక్షణములన్నియు ఏర్పడుచున్నవి. ఈ ఆకార ప్రకారములలో పరమాత్మయొక్క ఆయా కార్యముల తత్వ రహస్యము ఇమిడియుండును. ప్రాజ్ఞులు ఆ రహస్యమును ఎరిగి అనేకత్వమునను్న ఏకత్వమును దర్శింతురు. ఇట్లు పరమాత్మ సగుణ నిర్గుణ రూపముల ప్రవర్తిల్లు చున్నది.

19. అట్టి పరమాత్మను పొందుటకు మార్గమేమి ?

పరమాత్మను పొందుటకు అనేక మార్గములున్నవి. వానిలో కర్మ, యోగము. భక్తి, జ్ఞానము అను నాల్గును ప్రధానమార్గములని పెద్దలు సూచించిరి.

--౦--

యోగ మార్గములు

20. కర్మ అనగా నేమి ?

కర్మను గురించి వేదములలో చెప్పబడియున్నది. వేదములను మూడు భాగములుగా విభజించిరి. మొదటిది 'కర్మ కాండ'. ఈకాండ యజ్ఞయాగాది రూపమైన వేదములందు తెలుపబడిన యజ్ఞ కర్మలు మాత్రమేకాక మానవుడు తన జీవితమునందు ఆచరించు ప్రతిపనియు కర్మమనియే యనబడును. మనుజుడు స్వార్థబుద్ధితో తనకొరకై చేయుపనులు ఆతనిని బంధించి ఆతని ఉత్తర జన్మమునకు కారణములగుచున్నవి. అటుగాక ఆతడు దైవార్పణ బుద్ధితో లోకహితార్థమై పనులు ఆచరించినచో ఆకర్మలు వానిని బంధించవు. వాని వలన అతనికి మరుజన్మము కలుగదు. లోకహితార్థమై చేయబడు ప్రతి పనియు యజ్ఞమగుననియు కావున మనుజుడు ఫలాపేక్షరహితముగ భగవదర్పణ బుద్ధితో సర్వకార్యములు చేయుచుండవలయుననియు యిట్లు నిష్కామముగా కర్మల నాచరించుటయే కర్మయోగ మనబడుననియు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ భగవద్గీతయందు తెలిపియున్నారు.

'కర్మ' యోగములలో ప్రధానమైనది. ఇట్టి కర్మయోగము వలన మానవునకు చిత్తశుద్ధి గలిగి, బుద్ధి ప్రాపంచిక విషయములలో మునిగిపోక, యీ సంకుచిత విషయ దృష్టి

నుండి బయల్పడి నిష్కలుషమైన భక్తిమార్గము లోనికి పోవును. ఇది సర్వమానవులకు ఆచరణయోగ్యముగా సులభముగా నుండును. ఫలాపేక్షను వదలిచేయు ఈ నిష్కామ కర్మయోగమువలన మోక్షమును పొందవచ్చును. ఇట్టి కర్మ యోగమే జన్మరాహిత్య స్థితిని బోధించుచున్నది.

21. యోగమనగా నేమి ?

యోగమనగా కలయిక లేక కూడిక. ఆత్మ పరమాత్మల కలయికనే యోగమందురు. పూర్వకాలమున పతంజలి మహర్షి యిట్టి కలయికను తెల్పు 'యోగసూత్ర' మను ఒక గ్రంథమును వ్రాసియున్నారు. యోగమునకు ఉపయుక్తములైన భక్తి, జ్ఞానవైరాగ్యములకు సాధనములైన లక్షణములన్నిటిని క్రోడీకరించి ఎనిమిది సోపానములుగా చెప్పియున్నారు. దీనినే అష్టాంగ యోగమని అందుము.

22. అష్టాంగ యోగమనగా నేమి ?

అష్టాంగయోగమనగా 1) యమము 2) నియమము 3) ఆసనము 4) ప్రాణాయామము 5) ప్రత్యాహారము 6) ధ్యానము 7) ధారణము 8) సమాధి అను ఎనిమిది లక్షణముల కలయిక. వీనిని వివరముగా చెప్పవలయుననిన ఒక్కొక్క దానిని గూర్చి ఒక్కొక్క గ్రంథమగును. కనుక సంక్షిప్తముగా తెల్పుటకు ప్రయత్నింతును. ఇందులో మొదటిదైన 'యమము'ను గూర్చి తెలిసికొందము.

'యమము' అనగా ఈ ఆధ్యాత్మ విద్యకు ప్రాణము వంటిది. ఆధ్యాత్మిక గ్రంధములన్నిటికిని ముఖ్యమైన పునాది వంటిది. దీనియందు ఐదు అంతర్భాగములు ఉన్నవి. వీనిని త్రికరణ (మనోవాక్కాయ) శుద్ధిగా అనుష్ఠింపవలయును. మనము ఏపనినైనను చేయవలయుననిన ముందుగా ఆలోచింతుము. ఇట్టి ఆలోచన రూపమైన కర్మనే మానసికకర్మ అనియు అందుము. ఆలోచించి దానిని మరియొకరితో సలహాకో, న్యాయముకొరకో చెప్పుదుము. ఇట్టి దానిని వాచికకర్మ యనియు అందుము ఇట్లు ఆలోచించిన దానిని శరీరముతో చేయుదుము. ఇట్టి దానిని కాయికకర్మయని అందుము. ఏ మంచిపనినైనను మనము త్రికరణ శుద్ధిగా చేయవలయును. మంచి విషయములైతే వృద్ధి పొందవలయును.

'యమము' నందు అయిదు అంతర్భాగములు ఉన్నవని మొదటలో చెప్పుకొనియుంటిమి. అవి 1) అహింస 2) సత్యము 3) అస్తేయము 4) బ్రహ్మచర్యము 5) అపరిగ్రహము.

'అహింస' అనగా ఏ జీవికైనను మనోవాక్కాయములచే కష్టము కలిగింపకుండ నుండుటయేయనియు, తనయొక్క నిజస్వరూపము తెలిసికొనుటయే ననియు పెద్దలు నుడివియున్నారు.

'సత్యము' అనగా వేదములందు, కర్మకాండములందు విధి వాక్యములందు మిక్కిలి ముఖ్యమై యున్నది. ఈ పదమే సత్యము, జ్ఞానము, అనంతము, బ్రహ్మము అని వచ్చుచున్నది. అబద్ధము చెప్పకుండుటయే దీని అర్థము. ఆడినమాట తప్పకుండుటనే సత్యమని యందుము. దీనిని సాధింపవలయునన్న ఎంతత్యాగము నైనను చేయవలసియున్నది.

అస్తేయము అనగా దొంగతనము చేయకుండుట. దీనిని సాధింపవలయునన్న పూర్తిగా తృష్ణ నశించి పోవలయును. ఆనందమును అనుభవింపవలయునన్నచో ప్రపంచ విషయములలో తృప్తి యుండవలయును. అపుడు మనకు ఏచోరత్వ దోషమును అంటదు. దీనినే అస్తేయమని యందుము.

మానవ జీవితమును నాల్గు ఆశ్రమములుగా నుండునట్లు పెద్దలు విభజించిరి. అందు మొదటిది బ్రహ్మచర్యాశ్రమము. మనుష్యుని జీవిత సాఫల్యమంతయు నీ ఆశ్రమముపై ఆధారపడియుండును. ఉపనయన సంస్కారము కలిగిన తదుపరి విద్యాభ్యాసమునకై అనగా ఆధ్యాత్మికజ్ఞానమును పొందుటకై మానవుడు ఈ ఆశ్రమమున ప్రవేశించును. బ్రహ్మచారికి ముఖ్యముగా శమము, దమము, ఉపరతి, తితిక్ష, శ్రద్ధ, సమాధానములను ఆరులక్షణము లుండవలయును. అట్టి బ్రహ్మచారికి పరబ్రహ్మమును పొందు ఆధ్యాత్మిక పరిజ్ఞానము సులభసాధ్యమగును. బ్రహ్మచర్యము కేవలము అవివాహితునికే

గాక, గృహస్తునకుగూడ ఆచరింపదగినది. బ్రహ్మచర్య వ్రతమును ఆచరించువాడు మాత్రమే బ్రహ్మమును పొందుటకు తగిన శక్తిబలము పటుత్వములను పొందగలడు. ఈ బ్రహ్మచర్యమునే సాధనసంపత్తి యనవచ్చును. సామాన్యార్థమున బ్రహ్మచర్యమనగా కామినీ కాంచనములకు దూరముగా నుండుట. ఇదిఆధ్యాత్మికాభివృద్ధికి మూలాధారము.

23) నియమము అనగానేమి ?

యమమునకువలెనె నియమమునకును ఐదు అంతర్భాగములున్నవి. అవి 1) శౌచము 2) సంతోషము 3) తపస్సు 4) స్వాధ్యాయనము 5) ఈశ్వరప్రణిధానము.

24) శౌచము అనగానేమి ?

శౌచము అనగా పరిశుభ్రత. శుచి అనియు దీనినందురు. అంతఃశౌచము, దేహశౌచము, వస్త్రశౌచము, గృహశౌచము, పరిసరశౌచము అనబడు పలువిధములైన శౌచములను మనము క్షుణ్ణముగా పాటించునప్పుడే సాధన సక్రమముగా మనకు సాగిపోవును. కావున శౌచము సాధనకు ఎంతయో ఉపకారి యగుచున్నది.

25) సంతోష మనగానేమి ?

సంతోషమనగా సుఖము. ఎప్పుడు విషయసుఖములలో మునిగియుండుట యేనా ? యను ప్రశ్న ఉదయించును. సంతోషము అదికాదు. మనము అనుకొనుచున్న సుఖము సంతోష

ములవలె సున్నితమైనటువంటిది కాదు. ఇందులో మార్దవము ఉన్నది. సుఖము అనగా ఈ లోకసంబంధ విషయముల వలన కలుగు ఆనందమువంటి తృప్తి. ఈ తృప్తిని పొంద కున్నచో దుఃఖము అందుము. ఇట్టి సుఖదుఃఖములు ప్రపంచ విషయములపై ఆధారపడి యుండును. ఈ సుఖదుఃఖములకు అతీతమై అన్యముగనుండు స్థితియే నిజమైన సంతోషము. ఈ సంతోషమును అనుభవించువానికి శరీరము మంచి తేజస్సు గలిగియుండును. ముఖములో కాంతి వెలుగుచుండును. నేత్ర ములు కళకళలాడుచు ఒక మెరుపును కలిగియుండును. దీనిని మానసికముగా పొందినచో సత్వబుద్ధి పెంపొందును. శాంతము తాండవించును. మాటలు మృదు మధురత్వమును కలిగి యుండును. దీనివలన కామక్రోధాదులు సడలిపోవును. ఎల్ల ప్పుడు మందహాసముతో నుండుట దీనియొక్క ప్రధాన లక్ష ణము. పెద్ద వెకిలినవ్వు పనికిరాదు. ఇంగ్లీషులో సామెతఒకటి యున్నది. "A loud laugh denotes a vacant mind" పెద్ద నవ్వు ఖాళీచిత్తమును సూచించును– అని దీనిభావము. ఈ సంతోష విషయము సులభముగా అందరికిని తెలియునదై యుండుటచే ఇది అత్యంత ముఖ్యమైనది.

26) తపస్సు అనగానేమి ?

తపస్సు అనగా అనేక నిర్వచనములు పెద్దలు చెప్పి యున్నారు. తీవ్రముగా గ్రంథమును చదువుట, ధ్యానము

చేయుట, జపముచేయుట, నియమయుక్తముగా జీవనము చేయుట, బ్రహ్మచర్యము మొదలగు విషయములన్నింటిని తపస్సు అనియే అందుము. అంతేగాక బుద్ధిని ఏకాగ్రతతో ఒకచోట నిలిపి చేయు ఏపనినైనను తపస్సు అనియే చెప్ప నగును. ఇట్టిది కామ్యముచేత చేసినను, నిష్కామ్యముగా చేసినను తపస్సే యగును తపస్సు అను లక్షణమే లేకపోయి నచో ఆధ్యాత్మిక విషయములన్నియు కుంటుపడిపోవును. ఈ తపస్సు ఏ ఫలితమునైనను ఇచ్చుటకు కామధేనువు వంటిది.

27) స్వాధ్యాయము అనగానేమి ?

స్వాధ్యాయము అనగా వేదాధ్యయనము. వేదములను చదువవలయునన్నచో పైనచెప్పబడిన తపస్సు ఉండవల యును. వేదాధ్యయనమువలన భగవద్భక్తి మిక్కుటముగా కలుగును. క్రియాయోగమున చివరరాబోవు ఈశ్వర ప్రణి ధానమునకు ఉపయోగించు ఏ క్రియనైనను స్వాధ్యాయము అనియే యనవచ్చును. కావున భక్తిని కలిగించు పుణ్యచరిత్ర ములు మున్నగు వాని పఠనము కూడ స్వాధ్యాయమనబడు చున్నది.

28. ఈశ్వర ప్రణిదాన మనగానేమి ?

ఈశ్వరుడు సర్వవ్యాపకుడు, సర్వశక్తిమంతుడు, అనంత జ్ఞానరూపుడు, ఆదిమధ్యాంత రహితుడు, సృష్టిస్థితిలయ కారకు డని ఆ దైవముయొక్క లక్షణములను గ్రహించినచో ఆ దైవ

ముపై మనకు భక్తి కలుగును. ఇట్లు భగవంతుని గొప్పదన మును గ్రహించి ఆతనియందు మన చిత్తమును లగ్నము చేయుటకై భక్తితో చేయు ప్రయత్నమే ఈశ్వర ప్రణిధాన మనబడు మన్నది.

29. ఆసనమనగా నేమి ?

దేహమున నొప్పి తిమ్మిరి మున్నగు ఎట్టి బాధలును కలుగకుండ ఎక్కువకాలము కూర్చొనగలిగిన పద్ధతిని ఆసనము అందురు. అందువలననే పతంజలిమహర్షి యీ ఆసనముయొక్క నిర్వచన మిచ్చుచు "స్థిరసుఖమితి ఆసనం" అని, అనినారు. మనము సుఖముగ ధ్యానము చేసికొనుటకు ఉపయుక్తముగా కూర్చొను ఏ విధానమైనను అది ధ్యానాసనమని అనబడును. ఈ ఆసనములకు వెన్నెముక మిక్కిలి ముఖ్యము. వెన్నెముకను నిటారుగా నుంచవలయును. కాని ప్రయత్నపూర్వకముగ దీనిని బిగించి నిలిపినచో బాధకలుగును. కనుక బిగించి నిలుపుట పనికిరాదు. నడుమును ఏమాత్రము నడ్డిగా నుంచినను కొంచెము సేపులోనె నొప్పి ప్రారంభమగును. కావున మెడను వెన్నెము కను బిగింపు లేక సుళువుగా నిలువుగా నుంచుట ఆసనములందు ప్రధానము ప్రథమమునైన సూత్రము. ఇక కాళ్లుపెట్టుట యందు అనేక మార్పులు కలుగును. ఈ మార్పులననుసరించి ఆసనములకు అనేక నామములు కలుగుచున్నవి. శీర్షాసనము, పద్మాసనము, మయూరాసనము మున్నగు ఎన్నియో ఆసన

ములున్నవి. వానియందు పద్మాసన శీర్షాసనాదులు మిక్కిలి ముఖ్యములైనవి.

30. ప్రాణాయామము అనగానేమి ?

వ్యక్తి ఆసనశుద్ధిగా కూర్చొని కుడిచేతితో ముక్కును పట్టుకొని బొటనవ్రేలిని కుడిముక్కుమీద ఉంగరపువ్రేలిని ఎడమముక్కుమీదను నుంచవలయును. తదుపరి బొటనవ్రేలితో కుడి ముక్కును నొక్కియుంచి ఎడమ ముక్కుద్వార గాలిని పూర్తిగా పీల్చవలయును. పీల్చిన గాలిని కొంచెముసేపు ఊపిరి తిత్తులలో నుంచవలయును. అట్లు గాలిని నిలిపి యుంచునపుడు ఎడమముక్కును గూడ వుంగరము వ్రేలితో నొక్కి మూయ వలయును. పీల్చిన గాలిని గొంతుపైకి రానివ్వకూడదు. తరు వాత కుడి ముక్కును మెల్లగా వదులుచేయుచు చాలనెమ్మ దిగా గాలిని బయటకు వదలివేయవలయును. ఇట్లు గాలిని పీల్చుటను పూరకమనియు పీల్చిన గాలిని లోపల నిలుపుటను కుంభకమనియు తిరిగి ఆ గాలిని వదలివేయుటను రేచకము అని యందుము. పూరక కుంభక రేచకములను యీ మూడిం టిని కలిపి ఒక ప్రాణాయామము అని యందురు. ఈ ప్రాణా యామ మొనర్చు సమయమున కొంచమైనను శ్రమ యుండ రాదు. ఇట్లు సాధ్యమైనంత ఎక్కువ కాలము ప్రాణాయామము లొనర్చుటకు సాధన చేయవలయును. ప్రాణాయామము వలన రక్తశుద్ధియు, నాడీశుద్ధియు కలిగి ధ్యాననిమగ్నతకు ఎక్కువ

అవకాశ మేర్పడును. దేహమున తేజస్సు కలుగును. కంఠ స్వరము మృదువగును. నేత్రదృష్టి బాగుగనుండును. జ్ఞాపక శక్తి పెరుగునుకాని యీ ప్రాణాయామము నభ్యసించు చున్నంతకాలము వ్యక్తి బ్రహ్మచర్యమును యమ నియమము లను తప్పక పాటింపవలయును. ఈ ప్రాణాయామముచే అష్ట సిద్ధులు అనేక మహత్తులు సంకల్పసిద్ధులు పూర్తిగ కలుగును. ఇది మిక్కిలి జాగరూకతతో అనుభవజ్ఞుల మార్గదర్శనముతో చేయదగినదిగాని పుస్తకములందు చదివి దీని నభ్యసింప ప్రయత్నించినచో కొంత ప్రమాదముకూడ కలుగవచ్చును.

31. ప్రత్యాహారము అనగానేమి ?

ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధికి యమ నియమముల ద్వార మన బాహ్య ప్రవర్తమును పవిత్రము చేసికొనిన పిదప ఆధ్యాత్మి కానుభవరాసిని పొందుటకు ధ్యానమునకు ముందువచ్చు ఆలోచ నలను అరికట్టుట యను ప్రక్రియనే ప్రత్యాహారమనియందురు. ఇది ఎటులన పొలములో విత్తనములు చల్లబోవుముందు పొల ములో గల కలువు మొక్కలను తీసిపారవేసి, ఆ క్షేత్రమును శుభ్రముచేసి, ఏ ఆటంకములును లేకుండ యిశరమైనటువంటి భావములను తీసివేసి యుంచుటనే ప్రత్యాహారము అని యందుము. దీనినిగూర్చి అరవిందులు ఒక చక్కని ఉపమాన ములో వివరించియున్నారు. పరికింపుడు ! ఒక చెరువునకుఅలలు వచ్చుచుండును. ఈ అలల కెరటములు గాలి వీచుచున్నందు

వలన వచ్చుచుండును. మన చిత్తముకూడ ఈ చెరువువంటిదే. భావములు కెరటములవంటివి. ప్రపంచములో గల విషయ వాంఛలు అనగా లౌకిక సుఖములు వానిని గూర్చిన అపేక్షలే గాలి యనుకొనుము. చెరువునకు గాలి లేకున్నచో అలలును కెరటములును లేకుండ ఆ చెరువు నిర్మలముగా ప్రశాంతముగా నుండును. ఆ విధముననే మన చిత్తములో లౌకిక సుఖములకు తావివ్వనియెడల మనస్సు ప్రశాంతముగ నుండును. మనస్సులో ఈ లౌకిక సుఖములకు తావివ్వకుండుటయే ప్రత్యాహారమని యందుము. ఇది ఎంతకష్టమో ఆలోచింపుడు ! చెరువుమీదికి గాలిని రాకుండ చేయుట ఎంతకష్టమో మనస్సులోనికి ప్రపంచ విషయములను ఈ లౌకిక భావములను రానివ్వకుండుటఅంత కష్టము. ఇట్టి కష్టసాధ్యమైన ప్రత్యాహారమును జయించిన యెడల ఆధ్యాత్మికానుభవరాసిని చూడగలుగుదుము.

32. ధ్యానమనగా నేమి ?

ధ్యానమునకు పునాది ప్రత్యాహారము. ప్రత్యాహారము తెలియకపోయినచో ధ్యానమే లేదు. ఇట్టి ప్రత్యాహారములకు యమ నియమములు ముఖ్యమైనవి. అభ్యాస వైరాగ్యములచే ప్రత్యాహారము పొందినచో ధ్యానము కుదురును. ఇట్టిధ్యానము కోసము ఎంతయో కష్టపడవలయును. త్యాగము చేయవల యును. ఇది ఆధ్యాత్మికానుభూతిని గలిగించును. ఈ అను భూతి జన్మజన్మలకు మనవెంట వచ్చుచున్నది. ఇదియే జన్మ

రాహిత్యమును ప్రసాదించి ఆనందసాగరమున ముంచివేయును. మన నేత్రములకు కనిపించు అమిత ఆకర్షణీయములైన యీ ప్రపంచ సుఖములన్నింటిని త్యజింపవలయును. అపుడే మనకు ధ్యానము కుదురును. పొలములో కలుపు తీసిన తదుపరి సాగు చేయబడిన చేనులో విత్తనములను వేయుటనే ధ్యేయము అని యందుము. అటులనే ధ్యానములోనుండు ధ్యేయవస్తువు పరమాత్మ.

33. పరమాత్మను ఎట్లు ధ్యానింపవలయును ?

పరమాత్మను ధ్యానింపవలయునన్న ఉపనిషత్తులనుండి పరమాత్మ యొక్క విషయములను తెలిసికొనవలయును. వీనిని విమర్శనాదృష్టితో పరికించినపుడు పరమాత్మ శబ్ద స్పర్శరూప రసగంధములేని నిర్గుణ నిరాకార తత్వమని తెలియును. అట్టి పరమాత్మను ధ్యానించుట ఎట్లు సాధ్యమని మనస్సు సంకోచించును. ఆ పరమాత్మ పురాణములందు పురుషుడుగా నున్నట్లు చెప్పబడియున్నది. పురాణ పురుషుడుగా నుండు ఆ ఈశ్వరుని మరల మూడు భాగములు గావించి బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులని పేర్లుపెట్టిరి. వీరినుండి ముప్పదిమూడు కోట్ల దేవతలు ఏర్పడియున్నారు. వీరికి రూపములు, నామములు, వాహనములు నివాసములు ఏర్పడియున్నవి. కాని అసంఖ్యాకులైన యీ దేవతలలో ఎవరిమీద ధ్యానమునిలుపవలయునను ప్రశ్న యుదయించును. ఒకవ్యక్తి తన యిష్టము

ననుసరించి ఏదియో ఒక దేవతను తన ధ్యానమునకు ధ్యేయముగా ఎన్నుకొనును. వాని యిష్టము వాని సంస్కారముపై ఆధారపడి యుండును తమోగుణము ప్రధానముగ నుండు సాధకుడు కాళికాదేవి, పోలేరమ్మ, అంకాలమ్మ మున్నగు దేవతలను ధ్యేయవస్తువుగా చేసికొనును. అటుగాక సాధకుడు రజోగుణ ప్రధానుడయినచో వానికి వీరభద్రస్వామి, ఉగ్ర నరసింహస్వామి, మున్నగు దేవతలు ధ్యేయవస్తువులగుదురు. సత్వగుణ ప్రధానుడగు సాధకునకు సత్వగుణమూర్తులగు రాముడు, కృష్ణుడు, అన్నపూర్ణ, శ్రీ వాసవికన్యకాపరమేశ్వరి మొదలగువారు ధ్యేయవస్తువు లగుదురు.

సత్వగుణమూర్తులైన దేవతలను ధ్యేయములుగా పెట్టుకొనుటయే ఉత్తమమైనది. మనము ఎక్కువగా ప్రేమించు దేవత రూపమును ధ్యానసమయమున మన దృష్టిలో నుంచుకొనుటయే రూపధ్యానమనబడును. ఆ దేవతయొక్క నామమును మొదట బిగ్గరగా ఉచ్చరించుచు తరువాత నెమ్మదిగా పలుకుచు అటుపై మనస్సులోనే నిలుపుటను నామధ్యానమని యందురు. అటులనే భగవానుని గుణములను, మహత్తర కార్యములను స్తుతించుట, ప్రార్థించుట, మనస్సులో నిలుపుకొనుటయే భావధ్యానమనబడును. ఈ విధముగ భావనామ రూపధ్యానములను ప్రత్యాహారముచే పరిశుభ్రము గావింపబడిన నిర్మల మానసముతో చేయుటయే ధ్యానము అని తెలియ నగును.

34. ధారణము అనగానేమి ?

ధ్యానమాధుర్యమును చవిజూచి ప్రయత్న పూర్వకముగ శ్రమించి తన యిష్టదేవతామూర్తిని ధ్యానమునకన్న హెచ్చుగా తనదృష్టిలో నిలుపుకొనుటనే ధారణము అని యందుము.

ధారణమునకన్న ఏడురెట్లు హెచ్చుకాలము మనస్సున తన యిష్టదేవతామూర్తిని నిలుపుకొనినచో దానిని సమాధి యని యందుము. కన్నుమూసినను కన్నుతెరచినను తనయిష్ట దైవమే గోచరించు స్థితియే సమాధి స్థితియని తెలియవల యును. ఈ సమాధులలో అనేక రకములున్నవి. ధ్యానము నందుండు దైవముయొక్క రూపముమీదనే బుద్ధి నిలచినచో అట్టి సమాధిని "భావ" సమాధి యందురు. అటుగాక గుణము మీదనే బుద్ధిని నిలిపినచో దానిని సవికల్ప సమాధి యందురు. ఈ రెండువిధములుగా నామరూప గుణములను దాటి కేవల ఆనందమున మునిగినచో దానిని 'నిర్వికల్ప' సమాధి యందురు. తాను సమాధి స్థితిలో పొందుచున్న ఆనందము ఆతనికి తెలియ కుండినచో అట్టిదానిని 'అసంప్రజ్ఞాత' సమాధి యని యందురు. ఇట్లనేక విధముల సమాధులున్నవి. ఇవి యన్నియు భక్తిని పెంపొందించి వ్యక్తిని ముక్తుని గావించుట కుపకరించును.

—o—

భక్తి మార్గము

36. భక్తి యనగానేమి ?

సర్వచరాచర సృష్టి స్థితిలయకారకుడైన పరమాత్మ యొకడు కలడనియు అతని దర్శన భాగ్యమువలన సర్వపాపములు దుఃఖములు నశించుననియు ఆతని కరుణాకటాక్ష వీక్షణా లేశ ప్రసారముచే ఆనందసాగరమైన మోక్షము లభించుననియు దానితో ఈ జననమరణ ప్రవాహ రూపమైన సంసార దుఃఖము అంతమొందుననియు శాస్త్రపరిచయము వలననో, ఆప్తవాక్యముచేతనో మహాత్ముల అనుభవములను తార్కాణముగ స్వీకరించియో అట్టి మహదానంద ప్రాప్తికై పరితపించుచు ఎంతటి త్యాగమునైనను చేసి ఆ యానందము నందుకొనుటకు సంసిద్ధులమై చేయు అత్యంత తీవ్రప్రయత్నమే భక్తి యనబడును.

మానవుడై పుట్టిన ప్రతివాడును ఈ భక్తిని కలిగి యుండునని చెప్పవచ్చును. ప్రపంచమున గల అన్నిమతములు ఈ భక్తిమార్గమునకు చెందినవియే. జ్ఞాన, కర్మ, రాజయోగములు మున్నగు మార్గము లన్నింటికంటె భక్తి యోగము సులభసాధ్యమై అందరికి అందుబాటులో నుండును. సమస్త జీవరాసులయందు ఒక అసాధారణ ప్రేమబంధము విలసిల్లు చుండుట సర్వవిదితము. తల్లిమీద ప్రేమ, బిడ్డమీద ప్రేమ,

భార్యమీద ప్రేమ, యజమానిమీద ప్రేమ, సేవకునిమీద ప్రేమ, బంధువుమీద ప్రేమ, మిత్రునిమీద ప్రేమ, పక్షిమీద ప్రేమ, పశువుమీద ప్రేమ ఇంతెందులకు ఈ లోకమే ప్రేమ స్వరూపమనవచ్చును. ఈ ప్రేమతత్వమునందే భక్తి తత్వము ఇమిడియున్నది. స్వార్థరహితమై ప్రాపంచిక సుఖ దూరమై అనంత త్యాగయుక్తమై ప్రేమ ఎప్పుడు ఒప్పారునో అప్పుడది భక్తి యనబడును. ప్రాపంచిక సంబంధమై మోహముయొక్క ప్రోద్బలముచే ప్రకటింపబడుచున్న ప్రేమ కూడ కొన్ని యెడల గొప్ప త్యాగమును కనపరచును. అట్టి దానిని కూడ భక్తి అనియే నందురు. పతిభక్తి, రాజభక్తి, దేశభక్తి మున్నగునవి యిట్టివేకాని ఈ భక్తి సమగ్రము సక్రమముకాదు.

జీవుడు తల్లిగర్భమున పిండ రూపమున నున్నప్పుడు ఓ పరమేశ్వరా ! ఈ గర్భనరకమునుండి నన్ను తప్పించమని అలమటించుచు దృష్టిబుద్ధిని భగవంతుని పైననే నిలిపి ఆతనినే ప్రేమించుచుండును. జన్మించిన తరువాత ఆ జీవుడు తనపూర్వ ప్రేమను తలిదండ్రులకు బంధుమిత్రులకు గృహక్షేత్రాదులకు మరియు ఇట్టి అనేక విషయములకు పంచియిచ్చును. ఇట్లు ఛిన్నాభిన్నమైన జీవుని ప్రేమప్రవాహమును వెనుకకు మరల్చి తిరిగి భగవంతుని మీదికి ప్రసరింపజేయుటయే భక్తి యన బడును. ఈ భక్తిముందు తలిదండ్రులు భార్యాబిడ్డలు ప్రపంచ మనునది యేదియును లేదు.

37. అట్టి భక్తిని హొందుటకు మార్గమేమి ?

ప్రపంచమున మానవుడు తన దృష్టిలో కనిపించు చేతనా చేతన పదార్థము లన్నింటియందు అధికములైన ఉత్తమములైన వానినే కోరుచు ప్రేమించుచుండును. అట్టివానినే స్మరించుచు వానిని పొందుటకే నిరంతరము ప్రయత్నము చేయుచుండును. ఇది మానవసహజమైన లక్షణము. అట్టి యెడ యీ సర్వచరాచర జగత్తు అంతటికంటె అత్యధికుడును, అనంతశక్తి సంపన్నుడును అనంత ఐశ్వర్య విలసితుడును, అనంతానంద స్వరూపుడును, అనంతుడును నైనవాడు భగవంతుడు అని తెలిసిన మానవుడు ఆ భగవంతుని విడచి అతి స్వల్పశక్తులు గలవానిని ప్రేమించలేడు. అయిన యీ భగవంతుని ఆధిక్యతను మానవుడు ఎట్లు గ్రహించగలుగును? ఎపుడు గ్రహించగలుగును ? అను ప్రశ్నలుదయించును. మానవుడు తన వివేకమును పెంపొందించుకొని స్వాధ్యాయముచేత బుద్ధి వికాసమును పొంది ప్రపంచముయొక్క హేయత్వమును క్షణికత్వమును గ్రహింపవలయును. ఈ ప్రపంచములోని ప్రతి వస్తువు అశాశ్వతమే, క్షణికమే, నశ్వరమే, యని నిశ్చయము చేసకొన్నవాడు భగవంతుని ఆధిక్యతను త్వరగా తెలిసికొనగలడు. అట్లు దేవుని ఆధిక్యతను గ్రహించి ఆతనినే ప్రేమించుచు ఈ సర్వలోకానుభవమును దూరము చేసికొనుచు ఆ దైవానుభవమును పూర్ణముగా పొందుటకుచేయు తీవ్ర

ప్రయత్నమే భక్తి యనబడును. ఇట్టి భక్తిని సంపాదించుటకు మిక్కిలి ధైర్యస్థైర్యములు ఘనమైన త్యాగము ధీశక్తి సర్వసద్గుణములు అన్నియు కలిగియుండుట అనివార్యము. ఇవి యన్నియు కలిగిన అసలైన భక్తులు ప్రపంచమున ఎందరున్నారన్నది ఆలోచించుకొనవలసిన విషయము. ప్రపంచము హేయము తుచ్ఛము అని తెలిసికొన్నవాడు ఈ ప్రపంచమును త్రోసిపుచ్చుట జరుగును. అపుడు ఆ మానవుడు భక్తియందు ప్రవేశించినట్లు లేక ఆతనికి భక్తి కుదిరినట్లు భావింపవచ్చును. దీనినే జ్ఞానులు జ్ఞానమార్గమని యందురు. ప్రాపంచిక విషయములను త్యాగము చేయనిదే మనుష్యుడు ఏ మార్గమునందును ప్రవేశించినట్లుకాదు. అందుచే భక్తియనగా త్యాగమనికూడ చెప్పవచ్చును. మనస్సు దేవునిపై లగ్నమగుటయందలి తారతమ్యములనుబట్టి భక్తి అనుష్ఠాన విధానమునకూడ భేదము లేర్పడియున్నవి. వానిని శాస్త్రములు ఐదు విధములుగా పేర్కొన్నవి. అవి 1) శాంతభావము 2) దాస్యభావము 3) సఖ్యభావము 4) వాత్సల్యభావము 5) మధురభావము.

శాంతభావమనగా భగవంతుడు సర్వజగత్ ప్రభువని నమ్మి వ్యక్తి తన ధర్మప్రవర్తనముచేత దేవుని అనుగ్రహమును పొందుటకు ప్రయత్నించుట. అట్టివాడు భగవంతుని పట్ల అత్యంతములైన భయభక్తులు కలిగి దేవమూర్తిని సమీ

పించుటకుగూడ నేరముగా భావించుచు దూరదూరమునుండి దేవునకు నమస్కరించుకొనుచు రాజసేవకునివలె ప్రవర్తించు చుండును. దేవాలయములందలి గర్భాలయములలోనికి ఎవ్వరును పోరాదను విధానము ఈ శాంత భావభక్తి ననుసరించియే కలిగినది.

దాస్యభావమనగా భగవానుని తన యజమానిగా భావించి ఆతనికి సర్వసపర్యలు గావించుచు అనగా దేవునకు స్నానము చేయించుట, భగవంతుని పాదములొత్తుట మున్నగు సకలోపచారములు చేయుట యను భావముతో భగవంతుని అర్చించు విధానము. దాస్యభావభక్తి గలవారిలో శ్రీ ఆంజనేయస్వామి ఆదర్శప్రాయుడుగా తీసికొనబడుచున్నాడు.

అటుగాక భగవంతునితో సన్నిహిత సంబంధమును గల్పించుకొని ఆతని తన మిత్రునివలె ఎంచి మెలగుచు సలుపు భక్తి సఖ్యభక్తి అనబడును. ఇదియే కుచేలుని భక్తి. అర్జునుడు కూడ యీ కోవకు చెందినవాడే.

నాల్గవది వాత్సల్యభక్తి. ఈ భక్తి విధానమున పై మూడు విధములలోకంటె భక్తుడు భగవంతునితో మరింత సాన్నిహిత్యమును కల్పించుకొనుటకై ఆ భగవంతుని తన బిడ్డగా భావించి తలిదండ్రులు తమ కుమారునిపట్ల చూపు ఆత్మీయతను ప్రేమను వాత్సల్యమును ప్రకటించుచు ఆ దేవునికి ఉపచారములు చేయుచు భక్తి సలుపును. బాలకృష్ణుని పెంచిన

యశోద యిట్టి భక్తికి చెందినది. వాత్సల్య భావమునకు బాల కృష్ణుని, బలరాముని ప్రధానముగ గైకొందురు. హిందీసాహిత్యమున మహాప్రసిద్ధుడైన సూరదాసు ఇట్టి వాత్సల్యభక్తిని మిక్కుటముగ సాధించి ధన్యుడైనాడు.

ఇక ఐదవది భక్తిమార్గము లన్నింటిలో అత్యంత ముఖ్యమైనది. దీనిని దాటుటతోడనే అద్వైతమార్గమునకు త్రోవ కనిపించును. ఇదియే మధురభక్తి అనబడును. ప్రపంచమున ఎన్ని యిక్కట్టులు వచ్చినను తెగిపోని మధురబంధముతో పెనవేసికొనియుండు భార్యాభర్తల నడుమ విలసిల్లు ప్రేమయే యీ మధుర భక్తిభావము. ఇంతకుమించిన సన్నిహితత్వము మరియొకటి లేదు. ఇంతకుమించిన సుఖదాయకము ఆనంద దాయకమునైన బంధము మరియొకటి లేదు. ఈ మధురభావము ఎంతటి త్యాగమునకైనను సిద్ధమగును. రాధాకృష్ణుల దివ్యప్రేమయు, గోపికల ప్రేమభావమును, భక్త మీరాబాయి సాధించినదియును ఈ మధురభక్తియే-ఇట్టి ఐదువిధములైన భక్తిమార్గములను 'మర్కటకిశోరన్యాయము' అని శాస్త్రజ్ఞులు పేర్కొనుచున్నారు.

ఈపై ఐదు మార్గములలో భక్తునకు స్వాతంత్ర్యము అధికము. కాని భగవంతునిపై ఆధారపడియుండుట అరుదు. భగవంతుని భక్తితో తనంత తాను స్వాధీనపరచుకొనుటయే యిందలి ప్రత్యేకత. అట్లుగాక కేవలము భగవంతునిపై ఆధార

పడి యుండుటను 'మార్జాల కిశోర న్యాయము' అని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు. శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస ఈ మార్గముననే ప్రయాణించినాడు. ఇందేలోభమును కానరాదు. మార్జాలము తన పిల్లలను కాపాడినట్లు తనభక్తుల నాదేవుడే కాపాడును. భగవంతుడు సృష్టి, స్థితి, లయ కారకుడు. పురుషవాచ్యుడుగ పైన చెప్పబడిన భగవానుడు స్త్రీ వాచకుడునై 'భగవతి' యన బరగుచున్నాడు. అనగా శక్తి సహాయము లేనిదే ఆతడేమియు సృజింపలేడు. అట్టి శక్తిని నిష్కల్మషముగా ఆరాధించుటయే యుందలి భావము. ఈ యారు మార్గములలో భగవంతుని పూజించుచు, ప్రేమించుచు, ఆతనికై సర్వమును త్యాగమొన ర్చుచు అతని అనుగ్రహమును, దర్శన, స్పర్శన, భాషణ భాగ్య ములను పొంద యత్నించుటయే పరమార్థము.

38. దేహ పతనానంతరము భక్తుడు పొందు అవస్థ యేది ?

భక్తి యోగమందున్న భక్తుడు శరీర త్యాగానంతరము మోక్షమందును. ఇట్టిమోక్షము నాల్గువిధములుగ విభజింప బడినది. 1. సాలోక్యము 2. సామీప్యము 3. సారూ ప్యము 4. సాయుజ్యము. ఇందు ఒకదానికన్నను మఱి యొకటి శ్రేష్ఠమైనది.

సాలోక్య మోక్షము ప్రకారము భక్తుడు భగవంతుని లోకమున వసించుట యను సిద్ధి కలుగును. అట్లుగాక భగ వంతుని గృహముననో లేక ఆతని యూరనో దగ్గరగా వసిం

చుట సామీప్యము, ఇంకను నధికుడగు భక్తునకు భగవంతుని రూపము కలుగును. అనగా నాల్గుచేతులు మున్నగు వివిధ రూపములు లభించును. ఇదియే సారూప్యము అనబడును. పై మూడు విధముల కన్నను అధికమగు భక్తుడు సాయుజ్యము నందును. అనగా భగవంతుని శక్తులలో కొన్నింటిని పొందును. భక్తిమార్గము ననుసరించిన భక్తుడు భగవంతుడుగ నగుటకు వీలులేదు. భక్తుడు . జీవుడు వేర్వేరు వారు అనుటనే 'ద్వైత భావము' అందురు. ఇట్లుగాక "అహంబ్రహ్మాఽస్మి" నేనే బ్రహ్మమును అను స్థితికి ఏముముక్షువు చేరునో అట్టివానిని జ్ఞాని అందురు. ఆతడవలంబించు మార్గమే జ్ఞానమార్గము.

39. జ్ఞానయోగము అనగానేమి ? అది పొందుట అందరకు సాధ్యమా ?

అజ్ఞానమునుండి తొలగుటయే జ్ఞానము. అజ్ఞానమును 'చీకటి' – అను పదముద్వారా నిర్వచింపవచ్చును. మరి చీకటి అనగానేది ? బాహ్యముగా కంటికి కనిపించునదికాదు. అది మానసిక సంబంధమైనది. అనగా జీవాత్మ పరమాత్మల కభేద తత్త్వము గోచరించుట. జీవుడు తాను పరమాత్మ స్వరూపమగు బ్రహ్మమయ్యు తాను బ్రహ్మము కాడనియు, భగవంతుడనువాడు వేఱొకడు కలడనియు – తాను సంసార సుఖదుఃఖ యుక్తుడగు మూఢుడనియును భ్రాంతి చెందును. ఇదియే మాయ. ఈ భ్రాంతినే అద్వైతులు రజ్జు సర్పభ్రాంతి

యనుచున్నారు. అట్లుగాక ఆ భ్రాంతి (చీకటి; అజ్ఞానము) నుండి వెలువడి తానే బ్రహ్మమని గ్రహించి (జ్ఞానము) అని ర్వచనీయానందము నందుటయే జ్ఞానయోగము అని అద్వైత జ్ఞానులు పలుకుచున్నారు.

వేదాంతతత్వవిదుడగు గురువు జీవునకు "తత్వమసి"- అని బోధించును. తత్ త్వం అసి - ఆ బ్రహ్మము నీవు అగు చున్నావు అని ఆ మహావాక్యమున కర్థము. ఆ వాక్యమును జీవుడు వినును. దీనినే శ్రవణము అందురు. ఆ వాక్యమును వినినపిమ్మట దానిని "మననము" చేయును. అట్టి మనన పూర్వకమగు వాక్యము "అయమాత్మా బ్రహ్మ" ఈ ఆత్మ బ్రహ్మముగా నున్నది - కావున నేనే బ్రహ్మమును అని తీర్మా నించుకొని "అహం బ్రహ్మాస్మి" - అనును. తరువాత ఆనం దములో స్థిరమైన సందేహరహితమైన స్థితిలో నుండును. దీనిని నిధిధ్యాసనము అందురు. అద్వితీయానందమున మునిగి బాహ్యప్రజ్ఞ లేకుండ నుండును. ఈ స్థితిని సూచించుటకు "ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ" - అను నాల్గవవాక్యము సూచింపబడినది. ఈ నాల్గు వాక్యములను మహావాక్య చతుష్టయము అందురు. ఇవి శిష్యుని గురువునంతటి వానిగా చేయును.

ఈ చెప్పిన శ్రవణ మనన నిదిధ్యాసనముల నాచరించి, అనుభవించి "అహం బ్రహ్మాస్మి" - అనువానిని జ్ఞాని, బ్రహ్మ విదుడు, జీవన్ముక్తుడు అను నామములతో వ్యవహరింతురు.

అనగా అజ్ఞానము నశించి జ్ఞానము వెల్గినది. అట్టి జ్ఞాని మరల జననమరణ ప్రవాహ రూపమగు సంసారమునకు రాడు. ఆతడు జన్మరాహిత్యమునందును. అట్లయిన ఈ జ్ఞానమార్గము ఎంద అకు సాధ్యమగును - అందరును గ్రహింపగలరా! యనునది యొకప్రశ్న. దానిని పరిశీలింతము.

జ్ఞానయోగము అందరకు అసాధ్యము, కష్టతమము. అది బ్రహ్మవిద్యతో కూడియున్నది. ఈ మార్గమున కింత కష్టము వచ్చుటకు కారణమును చూతము. న్యాయదర్శనము-వైశేషికము - సాంఖ్యము - యోగము - పూర్వ, ఉత్తర మీమాంసలు అనబడు షట్ దర్శనములును, వేదభాగము లగు ఉపనిషత్తులును, బ్రహ్మసూత్రములును వానికి సంబంధించిన భాష్యములును, ఇతర పండిత గ్రంథములును సంస్కృతి భాషలో రచింపబడియున్నవి. సామాన్యప్రజల కర్థమగు రీతి వీనియందు గోచరింపదు. పై గ్రంథములు చదువనిదే జ్ఞాన యోగము గమ్యముకాదు. అంతియేకాక జ్ఞానమార్గము త్యాగ ప్రధానమైనది. సంసారబంధమును ఛేదించి - మోక్షము నాశించి సన్యాసులైనవారలే ఆ సంవిధానమును గ్రహింప గలరు. ఎందఱు ఇట్టి త్యాగమున కనుకూలముగ నుందురో! ఈ మార్గమునకు సంబంధించిన యమ నియమాదులను గ్రహించినవారు సహితము త్యాగహీనులగు ప్రజలకు బోధింపరు. త్యాగహీనమును అనుభవరాహిత్యమునునైన విద్యకు పరిపూర్ణ

త్వము లేదనునది వారి సిద్ధాంతము. అందుచే జ్ఞానమార్గము సాంసారికజీవనము గడపు సామాన్యులకు అగమ్యము - అగ్రాహ్యామునని చెప్పక తప్పదు.

దీనికి తోడు ఈ విద్యయందు అభివృద్ధి పొందవలెనని ఆశించినవారికి శ్రీ శంకరాచార్యులు "అబ్బాయీ ! నాలుగు విషయములను ముందుగ నేర్చుకొనుము" - అనినారట - ఈ నాల్గువిషయములనే సాధన చతుష్టయము అందురు.

40. సాధన చతుష్టయమనగా నేమి ?

1. వీనిలో మొదటిది నిత్యానిత్య వివేకము. నిత్యపదార్థ మేదియో, అనిత్య పదార్థమేదియో గ్రహించుట. అనిత్యమును ముందుగ పరిశీలించిన పిదప నిత్యము గోచరించును. అనిత్యము - నిత్యముకానిది. అనగా శాశ్వతత్వము లేనిది. అట్టిదేది ? కంటికి కనిపించు ప్రతి వస్తువును అనిత్యమే. అందులకే శాస్త్రకారులు "యద్దృశ్యం తన్నశ్యతి" అని యుద్ఘాటించినారు. ప్రపంచమున దృశ్యములగు జీవరాసులలోను - వస్తువులలోను శాశ్వతముగ నిలచునదేదియు లేదు. అందులకే గౌతముడు బాహ్యమున ముదుసలిని చూచి తన భార్యయు నట్లగుననియు, ఆమె సౌందర్యము నశ్వరమనియు భావించి నిత్యపదార్థ సంపాదనకై కృషిచేయొనర్చి సఫలీకృతుడైనాడు. నిన్నటి దినమున మిక్కిలి ప్రేమతో ధనము ధారవోసి కొనిన పుష్పములు మరునాటికి వీధులపాలు కావలసినవే కదా !

మఱి ఇహలోక సంబంధములుగాక పరలోక సుఖములు నిత్యములని భావింతురేమో ! పుణ్యవిశేష ముండునంతకాలమే అదియును నిలచునది. పిదప నరకమునకు హేతువేకదా - కాన ప్రపంచమున నయన గోచర పదార్ధజాల మనిత్యము. ఇక నిత్యమేది ? నిత్యమొక్కడే. అదియే బ్రహ్మము - అనగా భగవద్విషయము. ఇట్టి వివేకమును కలిగియుండుటే నిత్యానిత్య వస్తు వివేకమనబడును. ఇది జ్ఞానమార్గమున ప్రథమ సోపానము

2. ఇంతటి వివేకము కలిగినపిదప మానవుడు త్యాగానికి సన్నద్ధుడగును. ఇహలోక సుఖములు - పరలోక భోగములనిత్యములని గ్రహించి వానియందలి కాంక్షను విరమించుకొని నిత్యత్వమునకు మార్గములను వెదకుటకు పట్టుదల కల్గియుండును. పరలోక సుఖములనే అముత్రములందురు. అందువలననే సాధన చతుష్టయములో రెండవది "ఇహాముత్ర ఫలభోగ విరామము" అనబడుచున్నది. దీనినే ఒక్కమాటలో వైరాగ్యమన వచ్చును, వివేక వైరాగ్యముల కవినాభావ సంబంధముకలదు. వివేకము సక్రమమైనచో వైరాగ్యము దానిననుసరించును. వివేకములేని వైరాగ్యమును, వైరాగ్యములేని వివేకమును నిష్ప్రయోజనములు. శాస్త్రమున చెప్పబడిన ప్రకారము శాస్త్రాభ్యాసము - స్నానసంధ్యాదికము - గురుభక్తి - బ్రహ్మచర్యము సత్సాంగత్యము - అహంకార త్యాగము - గృహస్థాశ్రమము

వానప్రస్థాశ్రమములందు క్రమ పరిణతిపొంది - దారేషణ - పుత్రేషణ - ధనేషణములను ఈ షణత్రయములను వర్జించి సన్న్యాసమును పొందుటయే వైరాగ్యము. ఇది సాధన చతుష్టయమున ద్వితీయ సోపానము.

3. ఇక మూడవయది "శమాదిషట్కము" ఇవి యారు. శమము - దమము - ఉపరతి - తితిక్ష - శ్రద్ధ - సమాధానము అనునవి. వీనిలో మొదటిది "శమము" అనగా అంతరింద్రియ నిగ్రహము - ఇంద్రియములు పదునొకండు. జ్ఞానేంద్రియము లైదు, కర్మేంద్రియము లైదు - పైనొకటి మనస్సు. ఇందు జ్ఞాన, కర్మేంద్రియములు బాహ్యములు - మనస్సు అంతరింద్రియము. కాన మనస్సును నిరోధించుటయే శమము. చిత్తశాంతిని నశింపజేయు కామాదిషట్కమును కామ - క్రోధ - లోభ - మోహ - మద - మాత్సర్యములను దూరముచేసి - చిత్తమౌన రూపమున శాంతిని పొంది ప్రాపంచిక విషయములను వీడియుంటయే శమము.

"దమ"మన బాహ్యేంద్రియ నిగ్రహము. అనగా పై చెప్పిన జ్ఞాన కర్మేంద్రియములను నిరోధించుట. ఇంద్రియములలో నొక్కొక్కదాని కొక్కొక్క ప్రవృత్తి యుండును. వానిని అనవసర కార్యములకై వినియోగింపక భగవచ్చింతనయందే నియమించి అదుపులోనికి తెచ్చుటయే దమము. ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధి కుపయోగింపని యింద్రియములకు సార్థకత లేదు.

"ఉపరతి" యనగా పైన ఆనందము ననుభవించుట. కాని పై ఆనందము, క్రింది ఆనందము అను రెండు పద్ధతులు కాదు. అవి బాహ్యాంతర రతులు. బాహ్యేంద్రియములగు కర్మ జ్ఞానేంద్రియములతో మనకన్నను బాహ్యముగనున్న ప్రపంచమును చూచి ఆనందించుట బాహ్యరతి. చూచిన విషయమును స్మృతికి తెచ్చుకొని ఆనందించుట అంతరరతి. ఈ రెండును దైవసంబంధ మగునట్లు చూచుకొనుట కర్తవ్యము. అనగా బాహ్యప్రపంచమును మరచి అంతరంగమున ఆధ్యాత్మిక చింతనతో ఆనంద మనుభవించుటయే ఉపరతి. ఈ చెప్పిన మూటియందును శ్రేష్ఠము ఉపరతి. శమదమాదులు ఉపరతికి పునాదులు.

శమదమాదులు సులభములు కావు. వీనికి అంగములు "తితిక్ష" - "శ్రద్ధ" - "సమాధానము" లనునవి. వానిని పరీక్షింతము. "తితిక్ష" యను మాటను సహనము, ఓర్పు, క్షమ అను పదములతో అర్థమును చెప్పవచ్చును. అనగా విరుద్ధభావనలు కలిగినను సహించి సాధనయందు మునిగియుండుట. భగవంతుడు భక్తుని పరీక్షించుటకై, క్షమను కలుగ జేయుటకై అనేక ఆటంకములను కలిగించును. అట్టి సమయమున కోప తాపములను పొందరాదు. త్రిగుణములలో నొకటియగు సత్వమును తితిక్ష ఆశ్రయించి యుండును. బాహ్యప్రపంచమునుండి వచ్చు సమస్త ఆటంకములను లక్ష్యముసేయక ఉదాసీన భావముతో వికారములేక స్థిరముగా నుండుటయే తితిక్ష.

అట్టి తితిక్షను సాధించుటకు ముఖ్యమైనది "శ్రద్ధ" శ్రీకృష్ణుడు గీతలో "శ్రద్ధావాన్ లభతేజ్ఞానమ్" అని పల్కినారు. శ్రద్ధ లేనివారికి భక్తియు, భక్తిలేనివారికి జ్ఞానమును శూన్యములు. అందుచే ఆధ్యాత్మిక సాధమునకు శ్రద్ధయే పునాది. ఇది నాలుగు విధములు. ఆత్మ – మార్గ – గురు – భగవద్విశ్వాసములు. ఆత్మవిశ్వాసమనగా సాధకుడు తన శక్తిసామర్థ్యములతో ఆధ్యాత్మిక గమ్యమును చేరగలనను ధైర్యమును పొందుట. మార్గ విశ్వాసమనగా తాను చేరవలసిన గమ్యమునకు తగు మార్గము నెన్నుకొని అందే ప్రయాణించుట. పిదప సరియైన గురువును వెదకికొని పరీక్షించి వారి అడుగు జాడలనే అనుసరించుట గురు విశ్వాసము. పై విశ్వాసములకు మూలకారణమగు భగవంతుని పొందుటకై త్యాగమొనర్చుట కడపటిదగు భగవద్విశ్వాసము. ఇట్లన్నిరకముల విశ్వాసము కల్గియుండుటనే శ్రద్ధయని యందురు.

శమాదులలో కడపటిది "సమాధానము." సమాధానమనగా నిర్వికారత లేక నిశ్చలత. అన్నివిధముల సాధనజేసి పై లక్షణములను పొందినను మఱికొన్ని బలహీనతలు మార్గమున కంటకములుగ నిలచియుండును. వానిని తొలగింపవలయును. పూర్వ జన్మార్జితములైన కుసంస్కారములు విడిపోయి మనస్సునకు బాధను కల్గింపకున్నచో నీ సమాధిస్థితి లభించినట్లగును. ఆ ఆటంకములు తొలగిపోకున్నచో నీ మార్గము సుకరము కాదు. సాధకులు అనేకు లిచటనే మోసపోవుదురు.

సాధన చతుష్టయములో సంపత్తిలో నాల్గవయది "ముముక్షుత్వము". దీనిని సమస్త ఆధ్యాత్మిక శాస్త్రసార మన వచ్చును. సాధన చతుష్టయము నందలి వివేక వైరాగ్య శమాదులు ముముక్షుత్వము లేని యెడల నిష్ప్రయోజనము లగును. సాధనయొక్క అభివృద్ధి మూడు ముఖ్యలక్షణముల ద్వార ప్రకటితమగుచుండును. వానియందు మొదటిది ధార్మిక జీవితము. ధార్మిక జీవితమనగా మానవునకు ప్రపంచముతో నుండు సంబంధములు నిర్మలముగ నుండుననుట దీనిని నైతిక జీవితమనికూడ అందురు. ఇట్టి నైతికబలము లేని వానికి ఆధ్యాత్మికబలము సంప్రాప్తించదనియే చెప్పవచ్చును. ఎవని యందు యమములు సంపూర్ణముగనుండునో వాని జీవితమే నైతిక జీవితము కాగలదు. యమమునందు ఆవంతయైనను ప్రవేశింపక కేవలము కాషాయములు మాత్రము ధరించి వేషములు వేయు సన్న్యాసులు గురువులు మున్నగువారు గొప్ప మోసగాండ్రు మాత్రమే యగుదురు. అందుచే ఆధ్యాత్మిక జీవితమును నొందదలచిన వాడు మొట్టమొదట మంచి ప్రవర్తన గలవాడు కావలయును. సాధనయందలి రెండవ ముఖ్య విషయము వైరాగ్యము. మానవుడు ప్రపంచమున తన ప్రవర్తనను ప్రపంచముతో తన సంబంధమును పవిత్రము చేసికొను కొలది ప్రపంచము నందలి లోపములు దోషములు ఆతనికి స్పష్టముగ గోచరములగును. అందుచేత అతడు ప్రపంచ సంబంధములు తగ్గించుకొనుటకు ప్రయత్నించును. అటుపై

ఈ ఐహిక సంబంధములు ఆధ్యాత్మిక జీవితమునకు ఆటంకము లని అతడు తెలుసుకొనును. అట్లు మానవుడు బంధుమిత్ర కళత్రాది బంధములు గలిగి పలువిధముల అనుభవములను పొందిన పిదప నైతిక జీవితమును అటుపిమ్మట ఆధ్యాత్మిక జీవితమును అందగలుగుచున్నాడు.

పై చెప్పిన విధమునగాక గతజన్మల సంస్కారముల బలము చేతను సద్గురువుల బోధచేతను యితరుల జీవితములలోని అనుభవములను గమనించుటచేతను ఐహిక సంబంధములయందు ఆశక్తిని నశింప జేసికొనుచు వైరాగ్యము పొందువారు కొందరుందురు. ఈ వైరాగ్యము మానసికముగను లౌకికముగను రెండు విధములుగను నుండవలయును. అపుడే మానవుడు ఆధ్యాత్మిక జీవితమునందు అభివృద్ధిని సాధించగలడు. ఇక సాధనయందలి మూడవ విషయము దైవభక్తి. జగత్తునకు మూలము భగవంతుడని నమ్మి ఆతని దర్శన స్పర్శనాదులు పొందవలయునని యత్నించుటయే దైవభక్తికి అర్థము. దీనినే మరియొకమాటలో ముముక్షుత్వమని యందుము. మోక్షమును కాంక్షించువాడు ముముక్షువు అనబడును. మోక్షము అనగా ముక్తి లేక బంధమునుండి విడివడుట అని యర్థము. బంధమనగా సంసారము. సంసార సుఖములు క్షణిక ములని, వీనియందు కల్గు కష్టనష్టములలో తాదాత్మ్యము చెంది బాధపడుట యుక్తము కాదనియును, జననమరణ పరం

పరమునండి వెలువడవలెననియు శాశ్వతానందమును పొందవలె ననియు భావించి, అందులకై ప్రయత్నించుటను ముముక్షుత్వ మని యందురు. ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధి సమగ్రముగ నుండవలె ననిన ముముక్షుత్వము సంపూర్ణముగ నుండవలెను. ప్రవర్తన, విరాగ, ముముక్షుత్వము లొకదానిపై నొకటి యాధారపడి యున్నవి.

ముముక్షుత్వము తీవ్రము - మధ్యమము - మందము అతిమందము - అని చతుర్విధములుగ నున్నది. రామకృష్ణుడు వీనిని ఒక ఉపమానంతో చక్కగా వివరించి యున్నాడు.

ఎద్దులవారు ఎద్దుల పరీక్షకై పోవుదురు. అందు శయనించిన ఒక యెద్దువద్దకు పోయి దానిని పరీక్షించుటకై అది నిలచిన దనుక బాధింతురు. పిమ్మట వేఱొక దానిని చూతురు. అది పెద్ద బాధలకు గురికాకుండ నిలచియుండును. బేరగాండ్రు మఱియొక దానిని చూచును. అది దెబ్బలకు గురికాక వారు సమీపింపగనే నిలబడును. ఇంకొకటి వీరిని చూడగనే నిలబడును. ఇందు నాల్గవది తీవ్రజాతికి చేరినది. ఇట్లే మిగిలినవి మధ్యమ - మంద - అతిమంద జాతులకు చేరినవై యున్నవి. అదే విధముగ సాధకులలో నిట్లే యుందురు.

మానవుడు నానావిధ తాపత్రయ విచార మగ్నుడై సంసార సుఖహీనుడై, సర్వమనర్థమని భావించి, వేఱొకరిచే చెప్పించుకొనక తనకు తానె సర్వసంగ పరిత్యాగియై విరాగి

యగును. వైరాగ్యమును పొందును. ఇది తీవ్రము. మఱి కొందరు బాహ్య సుఖమనిత్యమని గ్రహించియు పుత్రకళత్ర బంధుజనముల విడువ మనసురాక రెంటికిని మధ్య కొట్టు మిట్టాడుచుందురు. ఇది మధ్యమము. మోక్షమును పొందుటకు త్వరపడనేల? నాకింకను కాలము చాలగలదు. సర్వ సుఖ అష్టైశ్వర్య భోగానంతరమే అందులకై ప్రయత్నింతును" అను భావమును పొందుట మందము. సకల ఐశ్వర్యములు తలపకయే లభించునట్లు మోక్షమును తలపకయే లభించినచో కృతార్థుడనగుదునని భావించుట అతిమందము.

ఇట్టి నాల్గువిధములలో తీవ్రమున యీ జన్మలోను, మధ్యమమున మరుజన్మమందును, మందమున యుగాంతరము నను మోక్షమందగలరు. కాని అతిమందమున కోటి కల్పముల నైనను మోక్షము నందలేడు. కాన ప్రతిమానవుడు పై విధానములలో ప్రథమమునకే ప్రాధాన్యమిచ్చి సద్గురువునుండి గ్రహించి జన్మ సార్థకము చేసికొనుట శ్రేష్ఠము.

41. సద్గురువు అనగా నెవరు? లక్షణములేవి?

"గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః
గురుస్సాక్షాత్ పరంబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవేనమః"

గురువే బ్రహ్మ, గురువే విష్ణువు, గురువే ఈశ్వరుడు, గురువే సాక్షాత్తు పరబ్రహ్మము. అట్టి గురువు ఎట్లుండవలయు ననిన వేదార్థ పరిజ్ఞానము, బ్రహ్మనిష్ఠ, శాంతి, సమానదృష్టి

"బంధముక్తం బ్రహ్మనిష్ఠంకృత కృత్యంభజేద్గురుం। యస్య ప్రసాదాత్ సంసారసాగరో గోష్పదాయతే"॥ అనగా బంధమునుండి విడివడిన వాడును, బ్రహ్మనిష్ఠుడును, సమాధి నిష్ఠుడును, కృతకృత్యుడునైన గురువును మనము సేవించ వలయును. ఇట్టి గురువును శిష్యుడు ఏవిధమున భావింప వలయుననిన "యథాదేవోతథాగురౌ" గురుడే దైవమనియు, దైవమేగురుడనియు భావించవలయునేగాని యిరువురిలో స్వల్పమైన భేదభావమున కనిపించరాదు.

ఇట్టి సద్గుణములుగల గురువులు మానవకోటిలో అరుదుగ నుందురు. వారిలో సిద్దయ్య అదృష్టమున సద్గురువు సాక్షాత్తు పరబ్రహ్మమైన బ్రహ్మముగారు గురువుగా లభించుట వారి పూర్వజన్మ సుకృతంబే గదా! యిప్పటికిని బ్రహ్మముగారు ఉపదేశించిన "కాలజ్ఞానము" జరుగుచున్నట్లుగా తెలియుచున్నదిగదా! అదే విధముగ వివేకానందుని అదృష్టమున సాక్షాత్తు దైవ స్వరూపులైన శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస లభించుట వారి అదృష్టమేగదా! ఈ విధముగనే అర్జునుని అదృష్టమున జగద్గురువు, పరిపూర్ణావతారులైన శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ గురువుగా లభించెను. సిద్దయ్యకు, వివేకానందునకు, అర్జునునకు శిష్యులకు వుండదగిన లక్షణము లన్నియు కనబడెను. అర్జునుడు యీలోక సుఖములను పరలోక సుఖములను కోరలేదు. "నేను నీకు శిష్యుడను. దుఃఖ

నన్ను శిక్షింపుము. అని కోరియున్నట్లుగా రామగీత చెప్పు చున్నది. అవధూత గీతలో ఏవిధముగ చెప్పిరనిన

"బాలస్య వాపిఖిర భోగరతస్య వాపిమూర్ఖస్య సేవకజనస్య గృహస్థితస్య,

యేతద్గురోః కిమపినైవ విచింతనీయం రత్నం పరిత్య జతికోస్య శుచౌప్రతిష్టం"

అనగా లోకంబున ఎవ్వండు ఏ ప్రకార మమేధ్యంబున నుండునట్టి మేలయిన పదార్థములయినను గ్రహింపక వదలు చున్నాడో అట్లే గురువు వేదాంతశాస్త్రసంపత్తి గలవాడయ్యు అతండు బాల్యము, సమస్త భోగాసక్తి, మూర్ఖత్వము, సేవకత్వము, గృహాసక్తి కలిగి యుండెనేని అతనియొద్ద ఉపదేశము చేసికొనరాదు. కావున గురువు విషయమే విచారించదగినది.

ఇట్టి విషయమునే కొత్తనిబంధన బైబిలులో సహితము మత్తయి 10–7,8,9,10 వాక్యములవలన గ్రహించినదేమన గురువునకు ధన సంబంధముగాని, స్త్రీసంబంధముగాని యుండ కూడదనియు, గురువు గొప్పస్వార్థత్యాగియై యుండవలయు ననియు తెలియజేయుచున్నది. ఇట్టి విషయమునే భాగవత ములో సప్తమస్కంధములో ప్రహ్లాదుడు యిట్లు పల్కెను. "కానని వానినూతగొని కానవివాడు విశిష్ట వస్తువుల్ గానని

భంగి" అనగా గ్రుడ్డివారికి గ్రుడ్డివాఁడు దారి చూపించుచో యిరువురును గోతిలో బడుదురు. అని పల్కియున్నారు.

సద్గురువుద్వారా భగవంతుని విషయములు తెలియబడునని ఊహించవలయును. గురువులకును భగవంతునకును భేదము లేదని ఊహించువాడు యీసంసార సాగరమునుండి బయటపడి తనస్వస్థానమైన పరమాత్మ స్థానమును పొందును. ఇయ్యదియే సద్గురువు లక్షణములు.

42. ఇట్టిసద్గురువు శిష్యుని తరింపజేయుటకు ఉపదేశించు మంత్రరాజము లేవి?

సాక్షాత్తు పరబ్రహ్మ స్వరూపులైన గురుదేవులు శిష్యుని అన్నివిధముల పరీక్షించి; తగినవాడనిఎంచి మంత్రోపదేశము చేయును. అట్టి మంత్రములలో ముఖ్యమైనవి. 1) గాయత్రీ మహామంత్రము. 2) అష్టాక్షరీ మహామంత్రము. 3) పంచాక్షరి మహామంత్రము. 4) తారకనామ మంత్రము.

గాయత్రీ మహామంత్రము

ఈ గాయత్రి మహామంత్రము సర్వోత్కృష్టమైనది. సర్వార్థ దాయకమైనది. పవిత్రముగ మనస్సునందు జపించుకొన వలసియున్నది.

మంత్రము :- "ఓం భూర్భువః సువః ఓం తత్ సవితుర్వ రేణ్యం । భర్గో దేవస్యధీ మహిధియో యోనః ప్రచోదయాత్"

అనగా 'ఓం' బ్రహ్మను తెలియజేయు పదార్థము. 'భూః' భూలోకము, 'భువః' అంతరిక్ష లోకము 'స్వః' ద్యులోకము 'యః' ఎవ్వడు 'నః' మనయొక్క 'ధియః' బుద్ధి వృత్తులను (అనగా జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియములను) 'ప్రచోదయాత్' ప్రేరేపించుచున్నాడో 'తత్సవితుః' ఆజగత్ కారణునియొక్క 'వరేణ్యం' ఉపాధింపదగిన 'భర్గః' తేజస్సును (పరమాత్మ స్వరూపమును తేజోజ్ఞాన శక్తులను) 'ధీమహి' ధ్యానించు చున్నారము.

భావము :- ఎవనినుండి యీ జీవులన్నియు జన్మించు చున్నవో, ఎవని వలన జీవించుచున్నవో, అంతిమకాలములో ఎవనివద్దకు తిరిగి పోవు చున్నవో ఆయనయే పరబ్రహ్మ. ఆయనను తెలుసుకొనుము. 'ఓమ్' అనునది సృష్టి స్థితి లయకర్తయైన పరబ్రహ్మను గురించి తెలియ పరచుచున్నది. కావున ప్రతిమానవుడు ఈ గాయత్రీ మహామంత్ర జపవిధానమును సద్గురువు నుండి తెలుసుకొని పఠింపవలయును. స్మరింప వలయును. జన్మరాహిత్యమును ప్రబోధించు మంత్రమిదియే.

అష్టాక్షరి మహామంత్రము

శ్రుతి : ఓమిత్యగ్రే వ్యాహరేత్, నమ ఇతిపశ్చాత్,
నారాయణా యేత్యుపరిష్టాత్, ఓ మిత్యేకాక్షరం
నమఇతిద్వే అక్షరే, నారాయణా యేతి
పంచాక్షరీ, ఏతద్వైనారాయణ
స్యాష్టాక్షరం పదం యోహవై నారాయణ స్యాష్టాక్షరం
పదమధ్యేతి అనుబ్రువన్ సర్వమాయురేతి విదం
తే ప్రాజపత్యం రాయఃపోషం గౌపత్యం తతో
మృతత్వ మశ్నుతే ఇతి ఏతత్సామ వేదశిరోధితే॥

భావము : 'ఓం'కారమగు ప్రణవ స్వరూపమును, 'నమో' యనెడు రెండు అక్షరములును 'నారాయణాయ' అను ఐదు అక్షరములును కలసి అష్టాక్షరి యగుచున్నది. ఎవరైతే యీ మహామంత్రమును సద్గురువునుండి గ్రహించి నిరంతరము జపించుదురో అట్టివారు పూర్ణాయుష్షును పొంది ప్రజాపతిత్వమును పొందుచున్నారు. గోవులు భూమి మున్నగు సర్వసంపదలు కలవారగుచున్నారు. జన్మములేని బ్రహ్మైశ్వర్యము విదేహ కైవల్యము ముక్తి (జన్మరాహిత్యమును) పొందుచున్నారని సామవేదమునందలి ఉపనిషత్తులలో చెప్పబడియున్నది.

పంచాక్షరీ మహామంత్రము

శ్రుతి "వేదాంత సారం ప్రథమస్వరాణాం, త్రయతత్వసారం ప్రణవంనమామి.".

ప్రణవస్వరూపమైన 'ఓం' కారము నందే వేదములు పుట్టినవి.

"ఓం నమశ్శివాయ' అను పంచాక్షరి అంతర్భావము. 'న' నేను, 'మ' మాయాతీతమైన; 'శి' శిద్ధమైన ; 'వ' వైరాగ్యముచేత; 'య' యావత్తు 'ఓం' నేనైతిని.

నేను మాయాతీతమైన సిద్ధమైన వైరాగ్యము చేత నేనైతిని. అనగా యీ శరీరము నేను గాక ప్రణవస్వరూపము నేనైతిని యిక నాకు జన్మరాహిత్యము గలిగినదనెడు యీమహామంత్రమును సద్గురువునుండి తెలుసుకొని నిరంతరము జపించవలయునని సామవేదమునందలి ఉపనిషత్తులలో చెప్పబడియున్నది.

తారకనామ మంత్రము

కలియుగములో భగవన్నామముచే తరింపవచ్చును. కృతయుగములో ధ్యానము చేసిన ఏ ఫలితము గలుగునో అట్టి ఫలము త్రేతాయుగములో యజ్ఞము చేయుటవలన గలుగును. అట్టి ఫలమే ద్వాపరయుగములో అర్చన చేయుటవలన కలుగును. కాని కలియుగములో అట్టి ఫలము కేవలము భగవ

గురుపూజా విధానము

ఈగురు పూజయే జన్మరాహిత్య (మోక్ష) పదవికి మూలము.

ఓం

తత్ సత్ శ్రీ పందిరి ముసలయ్య దేశికస్వామి గురుపరబ్రహ్మణేనమః

— : ఘంటానాదం : —

ఓం ఆగమార్థంతు దేవానాం గమనార్థంతు రాక్షసాం
కురు ఘంటారవం తత్ర దేవ తాఽహ్వాన లాంఛనం.॥

[తదుపరి కేశవ నామములతో సంకల్పము చెప్పుకొని, పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం, శుభతిథే, జన్మరాహిత్య ప్రాప్త్యర్థం జీవన్ముక్తి విదేహ కైవల్య ప్రాప్త్యర్థం సద్గురు పూజా మహంకరిష్యే. తదుపరి గురుధ్యానము చేయవలయును.]

ధ్యానము .

ఓం గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణు సద్గురుర్దేవో మహేశ్వరః।
గురుస్సాక్షాత్పరం బ్రహ్మ తస్మై శ్రీ గురవేనమః॥

ఓం అఖండ మండలాకారం వ్యాప్తం యేన చరాచరమ్।
తత్పదం దర్శితం యేన తస్మై శ్రీ గురవేనమః॥

ఓం హారలీలావతారాయ శఙ్కరాయపరాజసే ।
కైవల్య కలనాకల్ప తరవే గురవే నమః॥

ఓం బ్రహ్మణేమూర్తి మతే శ్రుతానాం శుద్ధి హేతవే।
నారాయణ యతీన్ద్రాయ తస్మై శ్రీ గురవేనమః॥

ఓం శ్రీ సచ్చితాన్ద రూపాయ జ్ఞాన వైరాగ్య దాయినే।
అపజ్ఞానన్ద దేవాయ తస్మై శ్రీ గురవేనమః॥

సంకల్పము : "హరిః ఓం అశరీర గురుసామ్రాజ్య పూజా విధాన మహాంకరిష్యే" అనుచు రెండు పుష్ప ములుగురు దేవునిపై చల్లినమస్కారము చేయ వలయును.

అఖండ సద్గురు సామ్రాజ్య నివాసే ఆర్యదర్శనస్పర్శన కామ్యార్థ ఫలం జన్మజన్మార్జిత దోష నివారణార్థం సాలోక్య సారూప్య, సామీప్య సాయుజ్య సాక్షిత్వకాలే అచలగురుపాద సన్నిధౌ ఆనంద పురనివాసే ముక్తి కాంతా సంయోగ క్షేత్రే సహస్రార అమృతానందతీరే పరబ్రహ్మవతారే బ్రహ్మనాళ పూర్మధ్యే బ్రహ్మనంద నామ సంవత్సరే తుర్యాతీతే అవ్యక్త ఋతువే అజ్ఞాన సూన్యమాసే ఆత్మ పక్షేకళావాసరే శుభ నక్షత్రే శుభతిథౌ శ్రీపందిరి ముసలయ్య దేశికస్వామి నామ ధేయస్య శ్రీ మదఖండ సచ్చిదానంద సద్గురుప్రసాద ప్రీత్యర్థం బ్రహ్మసృష్టి ఆరంభాది బాల్య యవ్వన కౌమార వార్ధిక్యకాలే అవిద్యాకాలకర్మ జన్మవాసనాదోష నివారణార్థం శ్రీ సద్గురు దేవతా ప్రీత్యర్థం శ్రీ సద్గురుదేవతా ముద్దిస్య శ్రీ సద్గురు దేవతా షోడశోపచార పూజాంచకరిష్యే॥

సమాధివైపు తిరిగి "హరిః ఓం అశరీర గురుసాంప్రదాయక సమాధి పూజావిధాన మహంకరిష్యే" అనిచెప్పి రెండు పుష్ప ములు సమాధివైపునచల్లి నమస్కారము చేయవలయును.

కలశపూజా విధానము

తదంగ కలశారాధన మహంకరిష్యే ।
కలశగంధాక్షత పత్రపుష్పైరభ్యర్చ్య ।

అని చెప్పుచు కలశములో నీరుపోసి గంధము, కుంకుమ, అక్షితలు, పుష్పములతో, కలశమును అలంకరించవలయును.

కలశో పరిహస్తానిధాయ. కలశముపైన చేతులుంచవల యును. తదుపరి కలశమునకు రెండుచేతులు జోడించి నమస్కా రముచేసి కలశధ్యానము చేయవలయును.

ధ్యానము

కలశస్యముఖే విష్ణుః । కణ్ఠే రుద్రస్సమాశ్రితః ।
మూలేతత్రస్థితో బ్రహ్మా । మధ్యేమాతృగణాస్మృతాః ॥
కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే, సప్తద్వీపావసుంధరా ।
ఋగ్వేదోఽథ యజుర్వేదోస్సామవేదోహ్యథర్వణః ।
అంగైశ్చ సహితాస్సర్వే । కలశాంబు సమాశ్రితాః ।

ఆయాంతు కలశ పూజార్థం మమదురితక్షయకారకాః ।
గంగేచయమునే కృష్ణే । గోదావరి సరస్వతి ।
నర్మదేసింధుకావేరీ । జలేస్మిన్ సన్నిధింకురు ।
ఓం విష్ణుశక్తి సముత్పన్నే శంఖవర్ణ మహీతలే ।
అనేక రత్నసంభూతే భూమిదేవీ నమోస్తుతే ।
అఘోరేభ్యోఽధ ఘోరేభ్యో ఘోర ఘోరతరేభ్యః ।
స్సర్వ సర్వేభ్యో నమస్తే స్తు రుద్రరూపేభ్యః ।
తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయధీ మహి
తన్నో సద్గురు ।ప్రచోదయాత్ । అధః కలశపూజోదకేన
గురుపూజాద్రవ్యాణి దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య

(అనుచు గురుపూజా వస్తువులపై కలశములోని తీర్థము చల్లవలయును)

సద్గురు హృదయ పీఠపూజ

ఇతిపీఠార్చనంకుర్యాత్

1. (ఆధార చక్రపూజ, దీనికి స్థానముగుదము, అధిపతి గణపతి)

"మూలాధారచక్రే వ. శ. ష. స వర్ణసమేతా భూతత్త్వమయ శతహంసాన్విత చతుష్కోణ మంటపాధిపే విఘ్నేశ్వర" (అనిచెప్పుచు పుష్పములు, కుంకుమ ప్రథమచక్రమున చల్లవలయును.)

2. (ప్రజాపతిస్థాన పూజ లేక స్వాధిష్ఠాన చక్రపూజ, వీనికి స్థానము గుహ్యము, అధిదేవత బ్రహ్మ) "స్వాధిష్ఠాన చక్రే భ. భ. మ. య ర. ల వర్ణ సమేత జలతత్వషట్ సహస్ర హంసార్పిత చతుష్కోణ మంటపాధిపే ప్రజాపతి."

3. (నాభిస్థాన పూజ లేక మణిపూరక చక్రపూజ దీనికి స్థానము నాభి అధిదేవత విష్ణువు) "మణిపూరక చక్రే డ. ఢ. ణ. త, థ, ద. ధ, న. ప ఫ వర్ణ సమేత అగ్ని తత్వషట్ సహస్ర హంసార్పితదశ కోణమంటపాధిపే శ్రీ మహావిష్ణు"

4. (రుద్రస్థాన పూజ లేక అనాహత చక్రపూజ, దీనికి స్థానము హృదయము, అధిదేవతరుద్రుడు)

"అనాహితచక్రే క. ఖ. గ. ఘ. ఙ చ ఛ జ ఝ ఞ ట ఠ వర్ణసమేత వాయు తత్వషట్ సహస్ర హంసార్పిత ద్వాదశ కోణ మంటపాధిపే మహారుద్ర"

5 (జీవాత్మ పూజ లేక విశుద్ధ చక్రపూజ, దీనికి స్థానము కంఠము, అధిదేవత జీవాత్మ)

"విశుద్ధ చక్రే ఆకారాది స్వర సమేత ఆకాశతత్వస్య వక సహస్ర హంసార్పిత షోడశకోణ మంటపాధిపే జీవాత్మ"

6. (ఆత్మపూజ లేక ఆగ్నేయ చక్రపూజ, దీనికి స్థానము భ్రూమధ్య స్థానము, అధిదేవతఆత్మ)

"ఆగ్నేయచక్రే హం, క్షం, వర్ణసమేత ఏకసహస్ర హంసార్పిత ద్విదళకోణ మంటపాధిపే ప్రత్యగాత్మ."

7. (సహస్రార చక్రపూజ లేక ఓంకారపూజ, దీనికిస్థానము బ్రహ్మరంధ్రము. భూతం సాక్షిభూతం శక్తి పరమాత్మ శక్తి, బీజం ఓంకారము)

"ఓంకార వర్ణ సమేత ఏక సహస్రహంసార్పిత సహస్ర దళ మంటపాధిపే గురుస్వామి."

అస్య శ్రీగురుదేవతా ప్రీత్యర్థం శ్రోత్రత్వక్చక్షు జిహ్వా ఘ్రాణ వాక్పాణి పాద పాయూపస్థ మనో బుద్ధిచిత్త హంకార స్వాధి దేవతానాం దిగ్వాయు సూర్య వరుణాశ్విని వహ్నీంద్రోపేంద్ర మృత్యు ప్రజాపతి చంద్ర చతుర్ముఖ క్షేత్రజ్ఞ రుద్రసహిత జీవాత్మ క్షర ప్రత్యగాత్మ అక్షరపరమాత్మ పరబ్రహ్మస్వరూపా సద్గురు పూజాంచకరిష్యే (అనుచు హృదయ మాద్యంత మున పూలు పత్రి చల్లవలయును.)

షోడశోపచారము

ధ్యానం   హృత్పుండరీక మధ్యస్థం సకలామ్నాయ సంస్తుతం ధ్యాయామ్యహం సదాభక్త్యా, సకలాభీష్ట దాయకం, శ్రీ మద్భాగవత శ్రీపందిరి ముసలయ్యాగురు, పరమ గురు, పరమేష్టిగురు. సద్గురు, జగద్గురు, నిజగురు పర బ్రహ్మణేనమః ధ్యాయామి ధ్యానం సమర్పయామి.

పిలుపు . అగచ్ఛానంత దేవేశభోగ మోక్ష ప్రదాయక, నాకేస ముఖలోకేశ వందితాంఘ్రిద్వయాంబుజ, శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురుభ్యోనమః ఆవాహానం సమర్పయామి.

ఆసనం : రత్నసింహాసనం దేవసంగ్రహాణమయార్పితం చంద్ర మండల సంకాశ సంస్మితాననపంకజ, శ్రీ పందిరి ముస లయ్య సద్గురుభ్యోనమః అనేక మణి మయఖచితసింహా సనం సమర్పయామి.

పాద్యం : పాద్య గృహాణ భోస్వామిన్ మయానీతం శుభప్రదం కృష్ణవేణి జలం భక్త్యా తీర్థపాద జగద్గురో శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురుభ్యోనమః పాదయోః పాద్యంసమర్ప యామి.

అర్ఘ్యం   అర్ఘ్యం దాస్యామ్యహం భక్త్యా తవపాణితలేవిభో గోదావరి జలం హేమకలశస్థం సువాసితం శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురుభ్యోనమః హస్తయో అర్ఘ్యం సమర్పయామి.

ఆచమనీయం ఆచమ్యతాం మయాదత్తం హేగురోయమునా జలత్వాదర్థం కృపయాభావభవబాధ నికృం తనం శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురుభ్యోనమః ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి.

పంచామృతస్నానం. సర్కరాదధి మధ్వాజ్యక్షీరమిశ్రమిదం విభోపంచామృతం మయాదత్తం స్నానం కురుజగత్పతే శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురుభ్యోనమః పంచామృత స్నానం సమర్పయామి.

నారికేళస్నానం · నారికేళాది సుఫలస్నానం కల్మష నాశనం సచ్చితానంద రూపాయ పులస్నానంచ దేశికాయ శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురు దేవతాభ్యోనమః నారికేళ స్నానం సమర్పయామి.

శుద్ధోదకస్నానం · గంగాగోదావరి కృష్ణకావేరి నర్మదాజలం నిర్మలామృత షేకేన గృహ్ణీష్వ పరదేశికా శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురు దేవతాభ్యోనమః శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి.

వస్త్రయుగ్మం: వస్త్ర యుగ్మం మయాదత్తం స్వర్ణతంతునా నిర్మితం నిర్మలం స్వామిన్ నిత్యకల్యాణ పావన శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురుభ్యోనమః అలంకరణార్థము వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి.

యజ్ఞోపవీతం సచ్చిదానంద రూపాయ సంస్కారరహితాయ చనైష్కర్మ్యయన దేహాయబ్రహ్మ సూత్రం మయార్పితం శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురుభ్యోనమః యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి.

కిరీటం : కిరీట మండలం రత్న కంకణాదీనితె మయా సంగృహ్యాతాం భూషణాని అర్పితాని నిరంజన శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురుభ్యోనమః సర్వాభరణ భూషణాని సమర్పయామి.

గంధం :- మలయాచల సంభూతం కర్పూర కలితం విభో వితే పసంత్వదర్థంభో గృహ్యాతా మర్పితంమయా శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురు భోనమః సుగంధం సమర్పయామి.

అలంకరణ - తండులాన్ ధవళాకారాన్ హారిద్రాచూర్ణమిశ్రితాన్ గృహ్యాతామక్షతాన్ దేవమయాందత్తాన్ మనోహరాన్ శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురుభ్యోనమః అలంకరణార్థం అక్షతాం సమర్పయామి.

పుష్పం :- పుష్పాణ్యానేకాని సుపల్లవాని సుగంధ యుక్తాని మనోహరాణిత్వం గృహ్యాతాం దేవమయార్పితాని జలాశయస్థాసజపాదికాని శ్రీ పందిరి ముసలయ్య సద్గురుభ్యోనమః పుష్పం సమర్పయామి.

అంఘ్రాంగ పూజ

1) తీర్థపాదాయనమః పాదౌ పూజయామి
2) నిగమం జీరాయనమః గుల్ఫౌ పూజయామి
3) స్మరతూణీరజం ఘాయనమః జంఘౌ పూజయామి
4) ముక్తికాంత సేవితాయనమః జానునీ పూజాయామి
5) రత్నస్తంభోరు యుగళాయనమః ఊరుం పూజయామి
6) పులినతల జంఘనాయనమః జఘనం పూజయామి
7) మణికాంచీ కలాపశోభితాయనమః కటిం పూజయామి
8) విశ్వోదరాయనమః ఉదరం పూజయామి
9) దయార్ద్ర హృదయాయనమః హృదయం పూజయామి
10) విశాల వక్షస్థలాయనమః వక్షస్థలం పూజయామి
11) కంబు గ్రీవాయనమః కంఠంపూజయామి
12) వరదాన ధురీణాయనమః హస్తౌ పూజయామి
13) ఉన్నతస్కందాయనమః భుజౌపూజయామి
14) స్మిత వక్త్రాయనమః వక్త్రంపూజయామి
15) చంపకనాసికాయనమః నాసికాం పూజయామి
16) పల్లవాధరాయనమః అధరంపూజయామి
17) పుండ్రేక్షుకార్ముకభ్రువేనమః భ్రూయుగ్మంపూజయామి
18) కరుణా కటాక్షవీక్షణాయనమః నేత్రంపూజయామి
19) కృష్ణకర్ణాయనమః కర్ణౌపూజయామి
20) రాకాసుధాంశువదనాయనమః ముఖం పూజయామి

21) సులలాటయనమః లలాటంపూజయామి
22) నీలకుంచిత మూర్ధ్నజాయనమః కేశాన్ పూజయామి
23) సువృత్తశిరస్కాయనమః శిరఃపూజయామి
24) సర్వాత్మనేనమః సర్వాంగాని పూజయామి

అథ పత్రపూజ

1) అచింత్యాయనమః బిల్వపత్రం సమర్పయామి
2) బృందారక వందితాయనమః తులసీదళం సమర్పయామి
3) భువనరక్షణ తత్పరాయనమః వకుళపుష్పం సమర్పయామి
4) భూరివిభవాయనమః పున్నాగపుష్పం సమర్పయామి
5) జగజ్జన కారణాయనమః కేతకీపుష్పం సమర్పయామి
6) చరాచర గురవేనమః చామంతీపుష్పం సమర్పయామి
7) సుప్రభావాయనమః చంపకపుష్పం సమర్పయామి
8) సుప్రసన్నాయనమః పాటలీపుష్పం సమర్పయామి
9) అపవర్గ ప్రదాయనమః శతపత్రపుష్పం సమర్పయామి
10) అనంతాయనమః జాజీపుష్పం సమర్పయామి
11) మోహావర్జితాయనమః కరవీరపుష్పం సమర్పయామి
12) ముకుందాయనమః రసాలపుష్పం సమర్పయామి
13) ప్రకృతి పురుషవిలక్షణాయనమః మాలతీపుష్పం సమర్పయామి

14) నిత్యాయనమః కల్హారపుష్పం సమర్పయామి

15) అజ్ఞేయ చక్రనిలాయాయనమః అతసీపుష్పం సమర్పయామి

16) నాదబిందుకళాతీతాయనమః పారిజాతపుష్పం సమర్పయామి

17) భూతాత్మనేనమః అశోకపుష్పం సమయామి

18) మండలత్రయాతీతాయనమః నీలోత్పలపుష్పం సమర్పయామ

అథ అష్టోత్తరశతనామపూజ

1) ఓం సద్గురవేనమః
2) ఓం అనంతాయనమః
3) ఓం అద్వితీయాయనమః
4) ఓం అచలాయనమః
5) ఓం అపరిమితాయనమః
6) ఓం అప్రమేయాయనమః
7) ఓం అవ్యయాయనమః
8) ఓం అచ్యుతాయనమః
9) ఓం అహంకార వర్జితాయనమ

10) ఓం అఖండాయనమః
11) ఓం అవికారాయనమః
12) ఓం అమలాయనమః
13) ఓం అజాయనమః
14) ఓం అగమ్యాయనమః
15) ఓం అజడాయనమః
16) ఓం అగ్రగణ్యాయనమః
17) ఓం అమనస్కాయనమః
18) ఓం అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకాయనమః
19) ఓం అశరీరాయనమః
20) ఓం అవాఙ్మానసగోచరాయనమః
21) ఓం అక్షరపరబ్రహ్మాతీతాయనమః
22) ఓం అయమాత్మరహితాయనమః
23) ఓం అక్షరపరబ్రహ్మ రహితాయనమః
24) ఓం అదంహ్యాయానమః
25) ఓం అబాధ్యాయనమః
26) ఓం అదృశ్యాయనమః
27) ఓం అహంపదార్థ రహితాయనమః
28) ఓం అదృశ్యాయనమః
29) ఓం అక్లేశాయనమః
30) ఓం అశోష్యాయనమః
31) ఓం ఆదిమధ్యాంతర శూన్యాయనమః

32) ఓం ఆత్మానాత్మరహితాయనమః
33) ఓం ఆవరణరహితాయనమః
34) ఓం అచ్ఛేధ్యాయనం:
35) ఓం ఆకాశతనవేనమః
36) ఓం ఇష్టకామ్యార్ధ ఫలప్రదాయనమః
37) ఓం ఈశ్వరరూపాయనమః
38) ఓం పూర్ణాయనమః
39) ఓం సర్వాధారాయనమః
40) ఓం శుద్ధాయనమః
41) ఓం నిర్మలాయనమః
42) ఓం విశ్వోదరాయనమః
43) ఓం నిరాలంబాయనమః
44) ఓం రమ్యాయసమః
45) ఓం నిర్గంధాయనమః
46) ఓం స్వప్రకాశాయనమః
47) ఓం వేదవాచామవేద్యాయనమః
48) ఓం పరంజ్యోతిసేవితాయనమః
49) ఓం ప్రణవాత్మీతాయనమః
50) ఓం పరజ్యోతిసేవితాయనమః
51) ఓం ప్రణవాతీతాయనమః
52) ఓం విశ్వాత్మనేనమః
53) ఓం మాననియాయనమః

54) ఓం ప్రపంచసాక్ష్యాతీతాయనమః
55) ఓం క్షరాక్షర విలక్షణాయనమః
56) ఓం ద్వైతాద్వైత వినిర్ముక్తాయనమః
57) ఓం ఖండాఖండ విరహితాయనమః
58) ఓం నిరంజనాయనమః
59) ఓం నిర్వికల్పాయనమః
60) ఓం నిరాకారాయనమః
61) ఓం నిరాఖ్యాతాయనమః
62) ఓం పరమానందస్వరూపాయనమః
63) ఓం సగుణనిర్గుణాతీతాయనమః
64) ఓం సర్వసాక్షీ నేనమః
65) ఓం త్రిగుణాతీతాయనమః
66) ఓం సర్వభూతాంతరస్థాయనమః
67) ఓం సుఖదుఃఖ విరహితాయనమః
68) ఓం కర్తృత్వరహితాయనమః
69) ఓం సృష్టిస్థిత్యంతకారణాయనమః
70) ఓం క్షేత్రజ్ఞాయనమః
71) ఓం జన్మజరామరణవర్జితాయనమః
72) ఓం సచ్చిదానంద తీతాయనమః
73) ఓం సకలమంత్రస్వరూపాయనమః
74) ఓం నిరాధారాయనమః
75) ఓం సత్యస్థాయనమః

76) ఓం పరతత్త్వాయనమః
77) ఓం పరంధామ్నేనమః
78) ఓం షడ్గుణైశ్వర్య సంపన్నాయనమః
79) ఓం త్రిమూర్త్యాత్మనేనమః
80) ఓం సర్వోపాధివినిర్ముక్తాయనమః
81) ఓం భక్తాభీష్ట ఫలప్రదాయనమః
82) ఓం సహస్రారచక్రమధ్యస్థాయనమః
83) ఓం సనకాదిముని వందితాయనమః
84) ఓం కామక్రోదాదిశత్రునికృంతనాయనమః
85) ఓం పరమపావనాయనమః
86) ఓం దివ్యపురుషాయనమః
87) ఓం బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వర స్తుత్యాయనమః
88) ఓం దీనజనానుగ్రహాయనమః
89) ఓం ప్రసన్నపారిజాతాయనమః
90) ఓం పురాణపురుషాయనమః
91) ఓం నిత్యకల్యాణాయనమః
92) ఓం శబ్దాతీతాయనమః
93) ఓం జగద్గురవేనమః
94) ఓం విష్ణవేనమః
95) ఓం నిగమార్థపానుకాయనమః
96) ఓం నిస్సంగాయనమః
97) ఓం సహజానందాయనమః

98) ఓం పంచబ్రహ్మమయాయనమః
99) ఓం సాయుజ్యపథాయనమః
100) ఓం భావాభావమధ్యస్థాయనమః
101) ఓం సర్వాధారాయనమః
102) ఓం మూర్తిత్రయానమః
102) ఓం పరాత్పరాయనమః
103) ఓం లక్ష్యాతీతాయనమః
104) ఓం మనోవాగోచరాయనమః
105) ఓం జడాజడవిలక్షణాయనమః
106) ఓం సర్వోపనిషత్సారాయనమః
107) ఓం శివశక్తిద్వయదోషరహితాయనమః
108) ఓం జన్మరాహిత్యప్రథాయనమః

ఓం శ్రీ పందిరి ముసలయ్య గురుపరబ్రహ్మణేనమః అష్టోత్తరశతనామ పూజా నానావిధ పరిమళ పత్రి పుష్పాం సమర్పయామి.

సద్గురు పంచోపచారములు

ధూపం · శ్లో॥ చందనాగరు కర్పూర శర్కరాజ్యసమన్వితం
ధూపోయం గృహ్యతాం స్వామిన్ త్వమిదం
తేమయార్పితం శ్రీ సద్గురు దేవతాభ్యో

నమః ధూపమాఘ్రాపయామి. [అని పలుకుచు అగరు వత్తులను వెలిగించి, శ్రీగురు దేవునకు జూపవలయును]

దీపము : శ్లో॥ వహ్నినా యోజితం సాధ్యం దీపం వర్తిత్రయాన్వితం గృహాణాజ్ఞానతిమిరహారం జ్ఞానప్రపవనం. శ్రీ సద్గురు దేవతాభ్యోనమః దీపం దర్శయామి.

[అని పలుకుచు 3 వత్తులువేసి నేతితో వెలిగించిన దీపమును స్వామికి జూపవలయును]

ధూప దీపానంతరం ఆచమనీయం సమర్పయామి

[ఉద్ధరిణతో గురు దేవునివద్ద కొంచెము జల మర్పించవలయును]

నైవేద్యము : శ్లో॥ శాల్యన్నం షడ్రసోపేతం పంచభక్ష్యాది సంయుతం నైవేద్యం దేవదధ్యాజ్య సమ్మిశ్రం ప్రతిగృహ్యతాం॥

సర్వం వ్యాపక సద్గురు దేవతాభ్యోనమః అమృతోపహార నైవేద్యం సమర్పయామి అనుచు పండ్లు ఫలహారమున్నయెడల

"సుపక్వాన్యనేకాని రంభామ్ర జంభీర ఖర్జూరనారంగ ద్రాక్షాది కాని త్వమేతాని సంగృహ్యతాం స్వప్రకాశ

ఫలాని ప్రదేయాని సర్వాణి తేజ్య మధుఫలనై వేద్యము సమర్పయామి

అని ఆరగింపుచేయు సమయములో యీమంత్రము చెప్పవలెను

శ్లో॥ ఓం అపవిత్రః పవిత్రోవాసర్వావస్థాంగతోపివా
యస్మరేత్పుండరీకాక్షం సబాహ్యాంభ్యంతరఃశుచిః.
ఓం భూర్భువస్సువః తత్సవితుర్వరేణ్యంభర్గో దే
వస్య ధీమహీధియో యోనః ప్రచోదయాత్."

అని అనుచు స్వామి ప్రసాదముమీద వుదకమును ప్రోక్షించి శ్రీ సద్గురు దేవతాభ్యోనమః ఓం ప్రాణాయస్వాహా, ఓం అపానాయస్వాహా, ఓం వ్యానాయ వ్యానాయస్వాహా, ఓం ఉదానాయస్వాహా, ఓం సమానాయస్వాహా అని అనుచు తన కుడిచేయిని స్వామివైపు చూపుచు అమృతోపహారనైవేద్యం సమర్పయామి అని మనస్ఫూర్తిగా స్వామియందే లక్ష్యముంచి ఆరగింపు చేయవలయును.

శ్లో॥ పానీయం శీతలం స్వచ్ఛం మధ్యమధ్యేమయార్పితం
సుగంధయుక్తం మధురం పిభత్వం పురుషోత్తమ.

అనుచు మంచి తీర్థమును ఆ పదార్థములమీద గురుదేవునిపైన ప్రోక్షించవలయును. అనంతరము ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి, హస్త ప్రక్షాళనం సమర్పయామి, శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి అనుచు మరల

మంచి తీర్థమును తమలపాకుతో ప్రోక్షించవలయును.

తామ్బూలము .–

శ్లో॥ తాంబూలం గృహ్యతాం పూగీఫలకర్పూర సంయుతం
నాగవల్లీ దళాద్యంతం గురో తుభ్యం మయార్పితం.

శ్రీసద్గురు దేవతాభ్యోనమః తాంబూలం సమర్పయామి.

శ్లో॥ సువర్ణో దర గర్భస్త్వం స్వర్ణబీజం మయార్పితం.
అనంత పుణ్యదం స్వామిన్ తేగృహాణత్వమచ్యుత॥

శ్రీసద్గురు దేవతాభ్యోనమః సువర్ణ పుష్పదక్షిణాం సమర్పయామి

నీరాంజనం :–

శ్లో॥ నీరాంజనం మయాదత్తం రాజరాజేశ పూజిత,
గృహాణజగదుత్పత్తి హేతుభూతగణాధిప॥

శ్రీ సద్గురు దేవతాభ్యోనమః మంగళ నీరాజనం సమర్పయామి.

మంత్రపుష్పము

(తాత్పర్య సహితము)

- ం -

[పుష్పములను అక్షింతలను చేతిలోనుంచుకొని యీ
క్రింది మన్త్రములను పఠించవలయును.]
హరిఃఓం

ఓం ధాతా పురస్తాద్య ముదాజహార
శక్రః ప్రవిద్వాన్ ప్రదిశ్చ శతస్రః।
త మేవం విద్వానమృత ఇహాభవతి
నాన్యః పంథా అయనాయవిద్యతే॥.

తా! ప్రార్థనఁజేయువారికి శుభకరముగానుండు నీమంత్రపుష్పమునుపయుత్కృష్ట పురుషుడు జపించెనో సమస్త దిక్కులయందు జీవులను రక్షించునిమిత్తము దేవేంద్రుడు ఏమి ఉపాయముబోధించెనో యేపరమాత్ముని ధ్యానించుటచే జన్మరాహిత్యమగుచున్నదో అట్టిపరమాత్మైకజ్ఞానమును లేకనే ఆనందావాప్తికలుగ నేరదనివిద్వాంసులు తెలుసుకొనుచున్నారు.

1. సహస్రశీర్షం దేవం విశ్వాక్షం విశ్వశంభువం,
విశ్వం నారాయణం దేవమక్షరం పరమంపదం

తా. అనేకమైన శిరస్సులుగలవాడును, అనేక నేత్రములు గలవాడును। పపంచమునకు సుఖముజేయువాడును, సర్వవ్యా

పకుఁడును, సర్వప్రాణుల కాధారభూతుఁడును, శాశ్వతుడును. మంగళకరుఁడును మోక్షాధారు డయినట్టి నారాయణునకు షడ్విధ ధ్యానుసంధానముతో ప్రొక్కెదము.

2. విశ్వతః పరమాన్నిత్యం విశ్వం నారాయణగ్ం హరిం
విశ్వమే వేదం పురుష స్తద్విశ్వ ముపజీవతి

3. పతింవిశ్వస్యా త్మేశ్వరగ్ం శాశ్వతగ్ం శివమత్యుతం

తా॥ ప్రపంచాతీతుడును ప్రపంచ స్వరూపుడు సర్వజీవులను పోషించు వాడును సర్వవ్యాపియు ప్రపంచమునకు ప్రభువును శాశ్వతుడును మంగళకరుడును నాశరహిడయిన నారాయణునికి వందనం.

4. నారాయణం మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానం పరాయణం
నారాయణః పరంజ్యోతి రాత్మా నారాయణః పరః
నారాయణ పరం బ్రహ్మ తత్త్వం నారాయణః పరః
నారాయణ పరోధ్యాతా ధ్యానం నారాయణః పరః

మహాఋషులచే విచారింపబడి తెలిసికొనఁదగిన వాఁడును అంతర్యామిరూపుఁడును, నారాయణుడే జ్యోతిస్వరూపుడు నైన నారాయణుఁడే పరమాత్మ స్వరూపుడు. నారాయణుడే బ్రహ్మస్వరూపుడు. ఆతడేఁ తత్త్వరూపుడు ధ్యానము చేయ దగినవాడుగాన అట్టి ధ్యానగోచరుఁడయిన పరమాత్మను సేవించుచున్నాము.

5. యచ్చకించి జ్జగత్సర్వందృశ్యతే శ్రూయతేఽపివా
అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్థితః

6. అనన్తమవ్యయం కవిగ్ం సముద్రేన్తంవిశ్వశంభువం

బ్రహ్మాండాకాశమందు ఈస్వల్ప జగత్తుఘటాకాశ మహాకాశమువలె జూడబడి వినఁబడు చున్నదో, బాహ్యాంతరములయందుండి సర్వవ్యాపకుఁడయిన నారాయణుఁడు సర్వత్ర ఉన్నాడు, ఆద్యంత రహితుడై నాశరహితుడయిన దేవుడు సముద్రమువంటి ఈ సంసారమందు విరక్తి నిచ్చువాడును ప్రపంచమునకు సుఖమునిచ్చువాడును అయివున్నాడు.

7. పద్మకోశ ప్రతీకాశగ్ం హృదయంచాప్యధోముఖం
అధోనిష్ట్యా వితస్త్యాన్తే నాభ్యాముపరితిష్టతి

గళమునకు అధోభాగమున నాభికి ఊర్ధ్వ భాగమునకు నడుమ ద్వాదశాంగుళప్రమాణమకలదు అధోముఖమయి ముకుళితమయి హృదయకమలమున్నది. ఆహృదయ కమలమందు దేవుడున్నాడు.

8. జ్వాలమాలాకులం భాతివిశ్వస్యా యతనం మహాత్,
సన్తతిగ్ం శిలాభిస్థులం బత్యాకోశ స్తన్నిభం।
తస్యాన్తేసుషిరగ్ం సూక్ష్మం తస్మింత్సర్వం ప్రతిష్ఠితం।

9. తస్య మధ్యే మహానగ్నిర్విశ్వార్చి ర్విశ్వతో ముఖః।

ఆ హృదయపుండరీకము నాశ్రయించి జ్వాలావళులచే ప్రకాశించుచు అనేక నాడీసమూహము వ్రేలాడుచు జీవునకు ముఖ్యస్థానమై కొంచెము వికసితమయిన తామరపుష్పముతో తుల్యమయి ఆహృదయాంగమందు సూక్ష్మమయిన యొకకమలము న్నది. దానియందు సర్వము ప్రతిష్టింపబడియున్నది. దాని నడుమ అంతట మండు జఠ రాగ్నియు యిన వైశ్వానరుడున్నాడు.

10. సోగ్రభు గ్విభజ న్తిష్ఠన్నాహార మజరః కవిః।
తిర్యగూర్ధ్వ మధశ్శాయీరశ్మయ స్తస్యసంతతా॥
సన్తాపయతిస్వం దేహమాపాద తలమ స్తకః.

ఆ జఠరాగ్నియందు తాను భుజించిన యన్నము నాయా భాగములో విభజించుచు నూర్ధ్వముగను అడ్డముగక్రిందుగను న్నది వాన కిరణములు పాదాదిశిరః పర్యంతము వ్యాపకన్యాస ముచేతను యోగధ్యానాది సదాచారములం జేయువారు జరా మరణవర్జితులయి దేహకాంతిగల్గి సుఖంతురు.

11. తస్య మధ్యే వహ్ని శిఖా అణీయోర్ధ్వా వ్యవస్థితః
నీలతోయదమధ్యస్థా ద్విద్యుల్లేఖేవ భాస్వరా।

ఈజఠరాగ్నికినడుమ సూక్ష్మము అయిన అగ్నిజ్వాలఊర్ధ్వ ముగ నెగురుచున్నది. అది నల్లని మేఘములోని మెఱుపువలె ప్రకాశించుచున్నది.

12. నీవారశూకవ త్తన్వీ పీతాభాస్వ త్యణూపమా
తస్యాశ్శిఖాయా మధ్యే పరమాత్మా వ్యవస్థితః॥
స బ్రహ్మ సశివస్సహరి శ్శేంద్ర సోऽక్షరః పరమస్స్వరాట్॥

నీవారధాన్యముల ముల్లువలె సూక్ష్మమయిపీతవర్ణమయి అణువుతో సమానమయియున్నది. దాని శిఖామధ్యమందు పరమాత్ముడున్నాడు. ఆ పరమాత్మయే బ్రహ్మము, రుద్రుడు విష్ణువు, ఇంద్రుడు, నాశరహితుడు, కూటస్థుడు అన్నిటికి మూల కారణుడు స్వప్రకాశుడును అయియున్నాడు.

"యోపాం పుష్పమ్"

13 యోపాం పుష్పం వేద పుష్పవాన్ ప్రజావాన్ పశు
మాన్ భవతి, చన్ద్రమావా అపాంపుష్పం, పుష్పవాన్
ప్రజావాన్ పశుమాన్ భవతి, య ఏవం వేద

ఉదకములయందు దేవుడు, దేవునియందుండకములు పర
స్పరాశ్రయములని యెవరు తెలిసికొనుచున్నారో వారికి పుష్ప
ములు, ప్రజలు, పశువులు గలుగుచున్నవి ఆజలస్థాన మిట్లని
తెలిసినవారు మోక్షమును పొందుదురు.

14. యోపా మాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి,
అగ్నిర్వా అపామాయతనం, వేద ఆయతనవాన్ భవతి
యోగ్నే రాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి,
ఆపోవా అగ్నే రాయతనం, వేద ఆయతనవాన్ భవతి,
య ఏవం వేద.

అగ్నియందు జలములు జలములందగ్నియు నొండొరుల
నాశ్రయించుకొనియున్నవి. ఈ జలాగ్ని స్థానమిట్లని తెలిసిన
వారే ముక్తులు.

15. యోపామాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి
వాయుర్వా అపామాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి.
యోవాయో రాయతనం వేద ఆయతనవాన్ భవతి
ఆపోవై వాయో రాయతనం ఆయతనవాన్ భవతి
యఏవం వేద.

వాయువేజలములకుచోటు వాయువునకు జలములేచోటు ఇట్లన్యోన్యాశ్రయముగనీచోట్లను తెలుసుకొనినవారే ముక్తులు.

16. యోపామాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి
ఆపోవై తపస్న పామాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి,
యోముష్యతపత ఆయతనం వేద ఆయతనవాన్ భవతి
ఆపోవా అముష్యతపత ఆయతనం ఆయతనవాన్ భవ
తి య ఏవం వేద.

ఈతపింపజేయు సూర్యుడే జలస్థానాధిపతి సూర్యస్థానమే జలస్థానము ఆ జలస్థామిట్టిదని ఈయభేద్యమును తెలిసికొనినవాడే ముక్తుడు.

17. యోపామాయతనం వేద,ఆయతనవాన్ భవతి.
చన్ద్రమావా అపామాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి,
యశ్చన్ద్రమస ఆయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి,
ఆపోవై చన్ద్రమస ఆయతనం ఆయతనవాన్ భవతి,
య ఏవం వేద,

సర్వజనులకు సంతోషము కలుగజేయు చంద్రుడే జలస్థానాధిపతి, చంద్రస్థానమిట్లనియు, జలములే చంద్రునికి స్థానమనియు, ఆ జలస్థానములను తెలిసినవారే ముక్తులు.

18. యోపామాయతనం, వేద, ఆయతనవాన్ భవతి,
నక్షత్రాణివా అపా మాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి,
ఆపోవై నక్షత్రాణా మాయతనం ఆయతనవాన్ భవతి
య ఏవం వేద,

నక్షత్రములే నీటికి ఉనికిపట్టు ఆనక్షత్రములస్థితి నిట్లని తెలిసిన నక్షత్రములకు జలములే ఉనికిపట్టులని ఆజలస్థానముల నెరింగినవాఁడే ముక్తుఁడగును.

19. యోఽపామాయతనం వేద. ఆయనతనవాన్ భవతి,
పర్జన్యోవా అపామాయతనం ఆయతవాన్ భవతి,
యః పర్జన్య స్యాయతనం వేద ఆయతనవాన్ భవతి,
ఆపోవై పర్జన్యస్యాయతనం ఆయతనవాన్ భవతి
యం ఏం వేద

పర్జన్యుఁడే జలస్థానాధిపతి, పర్జన్యస్థాన మిట్టిదని తెలిసి మేఘమునకు జలములే స్థానమని యెఱింగి ఆజలస్థాన మిట్టిదని గుర్తెరిగినవాఁడే ముక్తుఁడు.

20. యోఽపామాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి.
సంవత్సరోవా అపామాయతనం, ఆయతనవాన్ భవతి,
య స్సంవత్సరస్యాయతనం వేద, ఆయతనవాన్ భవతి
ఆపోవై సంవత్సరస్యాయతనం ఆయతనవాన్ భవతి,
యఏవం వేద

21. యోఽప్సునావం ప్రతిష్ఠితాం వేద, ప్రత్యేవతిష్ఠతి.

సంవత్సరమే జలములకు ఇల్లు. సంవత్సరస్థానమిట్టులనియు సంవత్సరమునకు జలములే స్థానములని ఏవరు ఈరీతిగా తెలిసి

కొనుచున్నారో వారు ముక్తులు. నావ నీటియందనోన్యాశ్ర యముగ నెటులనున్నదో ఆ ప్రకారముగా తెలిసికొనవలెను.

22. కిం తద్విష్ణోర్బల మాహుః యదీ ప్తిః కిం పరాయణం
ఏకో యద్ధారయ ద్దేవః రేజతీ రోదసీ ఉభే

ఇహాపరముల రెంటిని యేస్వాప్రికాశుఁడయిన దేవుడొక్క నేయెట్లు ధరించెనో వైకుంఠవాసియయిన శ్రీమన్నారాయ ణునకు బలమేమి? ఆయన ప్రికాశ మెంతయని ప్రిశ్న.

23. వాతాద్విష్ణోర్బల మాహుః అక్షరాదీ ప్తిరుచ్యతే.
త్రిపదాద్ధారయద్దేవః యద్విష్ణో రేవ ముత్తమం.

"ఉత్తరము" విష్ణువునకు ప్రాణాయామాది ధారణవలన బలములు, నాశరహితుడగుటవలన దీప్తియుగలిగెను. దేవుడు త్రిపాద్విభూతమువలన ఒక్కడే ఏలోకమునుధరించెనో ఆవిష్ణు లోక మొక్కటియే ఉత్తమము,

24. రాజాధి రాజాయ ప్రిసహ్యసాహినే, నమోవయం వై
శ్రివణాయకుర్మహే. సమేకామాన్ కామకామాయ
మహ్యాం. కామేశ్వరో వైశ్రివణో దదాతుః కుబేరాయ
వైశ్రివణాయ మహారాజాయ నమః

సర్వభూపతులకు రాజగు భగవంతునకు మేము వందనము చేయుచున్నాము కామేశ్వరుడు కోరికలనిచ్చుచున్నాడు సహ స్రనామాదిస్తోత్రి పాఠశ్రవణ మంగాశ క్తిగలవాడునుబ్రిహ్మం

డమునకు రాజుగనుండు శ్రీమన్నారాయణునకు భక్తితో సాష్టాంగముగా నవవిధభక్త్యుపచారములతో మ్రొక్కెదము.

25. ఓం తద్బ్రహ్మ. ఓం తద్వాయుః ఓంతదాత్మా, ఓం తత్సత్యం ఓంతత్సర్వం ఓంతత్పురోర్నమః

26. అన్తశ్చరతి భూతేషుగుహాయాం విశ్వమూర్తిషు, త్వం యజ్ఞస్త్వం, వషట్కారస్త్వ మిన్ద్రస్త్వగ్ం రుద్రస్త్వం విష్ణుస్త్వం, బ్రహ్మత్వం, ప్రజాపతిః॥

వర్ణత్రయాత్మకమయిన ప్రణవమే బ్రహ్మస్వరూపము ప్రణవమే వాయుస్వరూపము, ప్రణవమే ఆత్మ స్వరూపము ప్రణవమే సత్యస్వరూపము. ప్రణవమే సర్వకారణస్వరూపమని వందనము చేయుచున్నారు. ఆ ప్రణవాత్మకమయిన తచ్ఛబ్దవాచ్యుడయిన భగవంతుడు సర్వభూతములయొక్క హృదయముల యందుడువాడును, శ్రీశైలగుహారములందుండువాడును, అంతర్బాహ్యములయందు సర్వత్రవిరాట్స్వరూపాత్మకుండయి యజ్ఞస్వరూపుడయివషట్కారస్వరూపుడయి ఇంద్రుడయి, రుద్రుడయి విష్ణుడై, బ్రహ్మస్వరూపుండై ప్రజల పాలించుచున్నాడు.

27. త్వంతదాప ఆపోజ్యోతీరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోం॥

స్వప్రకాశమయిన నీవు ఆపోజ్యోతి స్వరూపుండవు అమృతరూపుడవు రసరూపుడవు. బ్రహ్మస్వరూపుడవు, భూలోక భువర్లోక స్వరూపుడవు. ప్రణవైకాక్షర స్వరూపుడ వగుచున్నావు.

28. ఈశాన స్సర్వ విద్యానామీశ్వరస్సర్వ భూతానాం బ్రహ్మా ధిపతిర్ బ్రహ్మణోధిపతిర్ బ్రహ్మశివోమే అస్తుసదా శివోం॥

అన్ని విద్యలకు ప్రభుడవయిన దక్షిణామూర్త్యుండవు సర్వభూతములకు ప్రభుండవు బ్రహ్మలోకాధిపతివి, బ్రహ్మమునకధిపతివి బ్రహ్మస్వరూపుండవు, శివస్వరూపుడవు, ఓంకార రూపుడవు, నీవుమాకు సర్వకాలములయందును శుభములనిత్తువని భక్తితో ప్రార్థించుచున్నాము.

29. తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదాపశ్యన్తి సూరయః॥ దివీచ చక్షురాతతం.

విద్వాంసులు జ్ఞానదృష్టిచే పరమపదమయిన యావిష్ణు లోకము అంతరిక్షమందున్న నాకద్వీపమువలె సాక్షినెల్లప్పుడు చూచుచున్నారు.

30. తద్విప్రాసోవిపన్యవో జాగృవాంసస్సమర్థం తేవిష్ణోర్య త్పరమంపదం.

భగవంతునియొక్క శ్రేష్ఠమయిన ఏమోక్షపదము గలదో పాపములు లేనివారును, జాగ్రితనుండువారును బొందుదురు. జాగ్రితయనగా, సర్వకాల సర్వావస్థలయందును కాపాడెడు దేవుని మరువకుండుట.

31. ఋతగ్ంసత్యం పరం బ్రహ్మపురుషం కృష్ణపింగళం, ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపాయవై నమోనమః

యదార్థరూపుఁడు సత్యరూపుఁడు శ్రేష్ఠమయినవాడు బ్రహ్మస్వరూపుడు, విశ్వాకారుడు విశ్వమే చక్షువులుగాగలవాడు ఊర్ధ్వచేతస్కుఁడయిన శ్రీమన్నారాయణునికి నమస్కారము.

32. నారాయణాయవిద్మహే, వాసుదేవాయధీమహీ
తన్నోవిష్ణుః ప్రచోదయాత్॥

శ్రీమన్నారాయణుడు మాకు నామస్మరణములయందు దృఢాపరోక్ష బుద్ధిని కలుగ జేయవలెను.

ఆకాశాత్పతతం తోయం యథా గచ్ఛతి సాగరం॥
సర్వదేవనమస్కారః కేశవం ప్రతిగచ్ఛతి॥

ఆకాశమునుండిపడిన ఉదకములు సముద్రములకుఏలాగు చేరుచున్నవో ఆప్రకారమే దేవునిగూర్చి చేయబడునమస్కారములను శ్రీమన్నారాయణుడే పొందుచున్నాడు.

"శ్రీ సద్గురుభ్యోనమః సువర్ణమంత్రపుష్పం సమర్పయామి" అని అనుచు పుష్పములను అక్షింతలను స్వామివారిపై వేసి నమస్కరించవలయును.

ప్రదక్షిణ నమస్కారములు

శ్లో॥ జన్మాంతర కృతానాన్యాని యానిపాపానిమే ప్రభో
నశ్యంతుమేతాని ప్రదక్షిణ పదే పదే"

శ్రీ సద్గురుభ్యోనమః ఆత్మప్రదక్షిణనమస్కారం
సమర్పయామి.

శ్లో॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యాతపఃపూజాక్రియాధిషు।
న్యూనంసంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందేతమచ్యుతం॥

శ్లో॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం
జనార్దన మత్పూజితం మయాపరిపూర్ణంతద స్తుమే॥

శ్లో॥ గత్వాద్య పునరాగత్య మామకాభీష్టసిద్ధయే।
గురోమాంకృపయావీక్ష్య పూజాంస్వీకురుమత్కృతం॥

సద్గురుధ్యానం సమర్పయామి.

తీర్థమును పుచ్చుకొనుచు యీమంత్రమును పఠించ
వలయును.

శ్లో॥ అజ్ఞానమూలహరణం జన్మకర్మనివారణం జ్ఞాన।
వైరాగ్య సిద్ధ్యర్థం గురు పాదోదకం పిబేత్॥

శ్లో॥ గురుపాదోదకం తీర్థం పీత్వాత్రిపుటినాశనం।
సర్వద్వంద్వ వినాశంచ విద్యతేన పునర్భవం॥

ఇది శ్రీ మద్భాగవత శ్రీకృష్ణదేశిక విరచిత శ్రీసద్గురు
రాజావిధాన సంపూర్ణం

జగజ్జనని ధ్యానము

ఓం సర్వస్వరూపే సర్వే శివాసర్వలోక నమస్కృతే ।
భయేభ్యస్త్రాహినో దేవి జగన్మాతా నమోస్తుతే. ॥

గురు ధ్యానము

ఓం గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్ పరంబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవేనమః॥

పితృ ధ్యానము

ఓం యస్మాత్పార్థివ దేహః పాదురభూద్యేనభగవతాగురుణా।
సంతునమాంసి సహస్రం తస్మై సర్వజ్ఞ మూర్తయే పిత్రే॥

మాతృ ధ్యానము

ఓం నగాయత్ర్యాః పరోమంత్రః నమాతుః పర దేవతా।
న హరే రపర స్త్రాతానాన్మృతాత్మకం పరమ్ ॥

శ్రీ వాసవి ధ్యానము

మహి నిరంకుశమౌ నధర్మమ్ము నణప
తివిరి నూట రెండగు గోత్రభవులునైన
విజ్ఞులౌ వైశ్యదంపతుల్ వెంటనంట
అగ్నికాహుతి యైతివా ! అమరమూర్తి !!

నీ వొసంగిన ధర్మంబె నిఖిలజగతి
కడయా నాదర్శమైన దోయమ్మ నేడు
కలి జనాళికి మోక్షమ్ము గలుగ జేయ
నవతరించిన కన్య ! ఓ ఆదిదేవి !

శ్రీశ గౌరీశ వాణీశ సేవ్యపాద
విభవ శోభిత వౌసు కన్యిందొవర్పు
శ్రీ పరాశక్తి ! కన్యక ! చిత్స్వరూప
అంబ ! వాసవి ! వినుగొల్తు ననవరతము

నేనె లక్ష్మిని గౌరిని నేనె వాణి
ననుచు తెల్పగా నాల్గు హస్తాంచలముల
అబ్జమును శూలమును గ్రంథ మభయముద్ర
లను ధరించిన నీపూజ లొనరజేతు.

ఆర్యవైశ్యాన్వయంబున నవతరించి
శాంత్యహింసల తోడనే శత్రువులను
తగ జయించెడి నూతనధర్మరణము
జగతికిన్ నేర్పితివి జగజ్జనని నీవు ! !

విఘ్నేశ్వరస్తోత్రం

ఓం శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥
అగజాననపద్మార్కం గజానన మహర్నిశం
అనేక దం తంభక్తానాం ఏకదంతము పాస్మహే.

ఓమ్ ఓమ్, ఓంకార రూపం త్ర్యహామితి చపరం యత్స్వ
రూపం తురీయం.
త్రైగుణ్యాతీతనీలం కలయతి మనస స్తేజ సింధూర మూర్తిమ్.
యోగీంద్రా బ్రహ్మారంధ్రే సకలగుణమయం శ్రీ హరేం, ద్రేణ
సంగం
గంగంగంగం గణేశం గజముఖమభితో వ్యాపకం చిన్తయన్తి ॥

పార్వతిదేవీస్తోత్రం

కైలాసాచల కందరాలయకరీ గౌరీ ఉమాశాంకరీ
కౌమారీనిగమాంత గోచరకరీ ఓంకారబీజాక్షరీ
మోక్షద్వారకవాట పాటనకరీ కాశీపురాధీశ్వరీ
భిక్షాందేహికృపావలంబనకరీ మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ.

శ్రీ వాసవి కన్యకాపరమేశ్వరీస్తోత్రం

ఓం శ్రీ వాసవీం శివామంబాం
జ్ఞానసిద్ధి ప్రదాయినీం

ఆర్ష ధర్మ సముద్ధర్త్రీం
సుఖదాం తాం నమామ్యహమ్.

ధ్యానము

శ్రీకారబీజమధ్యస్థాం నానాలంకార భూషితాం
శుద్ధస్ఫటిక వర్ణాభాం కనకాంగీం మహేశ్వరీం
ముక్తాలంకార భూషితాం కన్యకాపరమేశ్వరీం
దేవదేవీం మహాదేవీం చిద్రూపాం కనకాంబరాం॥
మహాలక్ష్మీంచ వరదాంనమామి భువనేశ్వరీం
కౌమారీంవైష్ణవీం భద్రాంశ్రీపదాం సర్వమంగళాం॥
ధనధాన్యకరీంసౌమ్యాం సుందరీంత్వాంనమామ్యహం
హ్రీంబీజపదసంయుక్తాం నమామి శ్రీకరాంబుజాం॥

సరస్వతీ ప్రార్థన

యాకుందేందు తుషార హారధవళా యాశుభ్రవస్త్రాన్వితా
యావీణావరదండ మండితకరా యాశ్వేతపద్మాసనా
యా బ్రహ్మాచ్యుత శంకర ప్రభృతిభిర్దేవైస్సదాపూజితా
సామాంపాతు సరస్వతీ భగవతీ నిశ్శేషజాడ్యాపహా ॥.

లక్ష్మీదేవీస్తోత్రం

వందే లక్ష్మీం పరమశివమయీం శుద్ధ జాంబూనదాభాం
తేజోరూపాంకనక వసనాం స్వర్ణ భూషోజ్వలాంగీం

బీజాపూర్ణం కనకకలశం హేమ పద్మందధానాం
సాధ్యాం శక్తిం సకలజననీం విష్ణువామాంకసంస్థాం॥

భూదేవి స్తోత్రం

ఓం విష్ణుశక్తి సముత్పన్నే శంఖవర్ణే మహీతలే
అనేక రత్న సంభూతే భూమిదేవి నమోస్తుతే. ॥

కృష్ణస్తోత్రం

ఓం కృష్ణం కమల పత్రాక్షం పుణ్య శ్రవణ కీర్తనం
వాసుదేవం జగద్యోనిం నౌమి నారాయణం హరిం.
ఏకం శాస్త్రం దేవకీ పుత్రగీతం
ఏకో దేవో దేవకీ పుత్ర యేవ
ఏకో మంత్రో దేవకీపుత్రనామా
కర్మాప్యేకం దేవకీ పుత్రసేవా.॥

శివస్తోత్రం

వందే శంభు ఉమాపతిం సురగురుం వందే జగత్కారణం
వందే పన్నగ భూషణం మృగధరం వందే పశూనాంపతిం
వందే సూర్యశశాంక వహ్ని నయనం వందే ముకుందప్రియం
వందే భక్తజనాశ్రయం చవరదం వందే శివం శంకరం. ॥

విష్ణుస్తోత్రం

శాంతాకారం భుజగశయనం పద్మనాభం సురేశం
విశ్వాకారం గగనసదృశం మేఘవర్ణం శుభాగం
లక్ష్మీకాంతం కమలనయనం యోగి హృద్ధ్యానగమ్యం
వందేవిష్ణుం భవభయహరం సర్వలోకైకనాథం. ॥

శివవిష్ణు అభేదస్తోత్రం

ఓం శివాయ విష్ణురూపాయ శివరూపాయ విష్ణవే
శివస్య హృదయం విష్ణుర్విష్ణోశ్చహృదయం శివః ॥

గీతాస్తోత్రం

అర్థ మాత్రా చిదానందా భవఘ్నీభయనాశినీ
వేదత్రయీ పరానందా తత్వార్థ జ్ఞాన మంజస ॥.
సర్వోపనిషదోగావోదోగ్ధాగోపాలనందనః
పార్థోవత్స స్సుధీర్భోక్తా రుగ్ధం గీతామృతం మహత్

నవగ్రహస్తోత్రం

ఓం ఆదిత్యాయచ సోమాయ మంగళాయ బుధాయచ
గురు శుక్ర శనిభ్యశ్చరాహవే కేతవేనమః

ఆంజనేయస్తోత్రం

ఓం మనోజవం మారుత తుల్యవేగం
జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం వరిష్టం
వాతాత్మజం వానరయూధముఖ్యం
శ్రీరామ దూతం శిరసానమామి.

మృత్యుంజయ మహామంత్రము

ఓం త్రియంబకం యాజామహేసుగంధిం పుష్టి వర్ధనమ్
ఊర్వారుకమివ బన్ధనాన్ మృత్యోర్మృక్షీయమామృతాత్.

మార్కండేయకృతస్తోత్రం

1. రుద్రం పశుపతింస్థాణుం నీలకంఠముమాపతిమ్
నమామి శిరసాదేవం కింనోమృత్యుఃకరిష్యతి.
2. అనంత మవ్యయం శాంతమక్షమాలా ధరంహరం
నమామి శిరసా దేవం కింనోమృత్యుఃకరిష్యతి
3. ఆనందం పరమంనిత్యంకైవల్య పదకారణం
నమామి శిరసా దేవం కింనో మృత్యుఃకరిష్యతి.
4. దేవదేవ జగన్నాధ దేవేశం వృషభధ్వజం
నమామి శిరసా దేవం కింనో మృత్యుఃకరిష్యతి.

5. భస్మోద్ధూళిత సర్వాంగం నాగాభరణ భూషితం
నమామి శిరసా దేవం కింనో మృత్యుః కరిష్యతి.

6. మార్కండేయ కృత స్తోత్రం యః పఠేచ్ఛివసన్నిధౌ
తస్యమృత్యుః భయం నాస్తి సత్యం సత్యం వదామ్యహం.

7. శివేశాన మహాదేవ వామదేవసదాశివ కల్పాయుర్దే
హిమే పూర్ణం యావదాయురరోగతా.

చంద్రశేఖరాష్టకమ్

చంద్రశేఖర ! చంద్రశేఖర ! చంద్రశేఖర ! పాహిమాం !
చంద్రశేఖర ! చంద్రశేఖర ! చంద్రశేఖర ! రక్షమామ్ ॥

1. రత్నసాను శరాసనం రజతాద్రిశృంగనికేతనం
శింజినీ కృతపన్నగేశ్వర మచ్యుతానన సాయకమ్।
క్షిప్ర దగ్ధపురత్రయం త్రిదశాలయైరభి వందితం
చంద్రశేఖర మాశ్రయే మమకిం కరిష్యతి వై యమః॥

2. పంచపాదప పుష్పగంధ పదాంబుజద్వయ శోభితం
ఫాలలోచన జాతపావక దగ్ధ మన్మథ విగ్రహమ్।
భస్మదిగ్ధ కళేబరం భవనాశనం భవమవ్యయం
చంద్రశేఖర మాశ్రయే మమకిం కరిష్యతి వై యమః॥

3. మత్తవారణ ముఖ్య చర్మకృతోత్తరీయ మనోహరం
పంకజాసన పద్మలోచన పూజితాంఘ్రి సరోరుహమ్।

దేవసింధు తరంగశీకరసిక్త శుభ్రజటాధరం
చంద్రశేఖర మాశ్రయే మమకింకరిష్యతి వై యమః॥

4. యక్షరాజ సుఖంభగాక్షహారం భుజంగవిభూషణం
శైలరాజ సుతాపరిష్కృత చారువామకళేబరమ్ ।
క్ష్వేడనీలగళం పరశ్వధ ధారిణం మృగధారిణం
చంద్రశేఖర మాశ్రయే మమకింకరిష్యతి వై యమః॥

5. కుండలీకృత కుండలేశ్వర కుండలం వృషవాహనం
నారదాది మునీశ్వర స్తుత వైభవం భువనేశ్వరమ్ ।
అంధకాంధక మాశ్రితామర పాదపం శమనాంతకం
చంద్రశేఖర మాశ్రయే మమకింకరిష్యతి వై యమః॥

6. భేషజంభవరోగిణా మఖిలాపదామపహారిణం
దక్షయజ్ఞ వినాశనం త్రిగుణాత్మకం త్రివిలోచనం ।
భుక్తిముక్తి ఫలప్రదంసకలాఘ సంఘనిబర్హణం
చంద్రశేఖర మాశ్రయే మమకింకరిష్యతి వై యమః॥

7. భక్తవత్సల మర్చితం నిధి మక్షయం హరి ! దంబరం
సర్వభూతపతిం పరాత్పర మప్రమేయ మనుత్తమమ్ ।
సోమవారిణభూహుతాశనసోమపానిల ఖాకృతిం.
చంద్రశేఖర మాశ్రయే మమకింకరిష్యతి వై యమః॥

8. విశ్వసృష్టి విధాయినం పునరేవ పాలన తత్పరం
సంహరంతమపి ప్రపంచమ శేషలోకనివాసినమ్।

క్రీడయంత మహర్నిశం గణనాథయూథ సమన్వితం
చంద్రశేఖర మాశ్రయే మమకింకరిష్యతి వైయమః॥,
మృత్యుభీతి మృకండసూను కృతస్తవం శివసన్నిధౌ
యత్రకుత్రచయః పఠేన్నహితస్యమృత్యు భయంభవేత్।
పూర్ణమాయురరోగితా మఖిలార్థ సంపదమాదరం
చంద్రశేఖర ఏవతస్య దదాతి ముక్తి మయత్నతః॥

ఇతిచంద్రశేఖరాష్టకమ్ సంపూర్ణము

గురుపాదుకా స్తవము

1. శ్రీసమంచితమవ్యయం, పరమప్రకాశమ గోచరం।
ఖేదవర్జిత మప్రమేయ, మనంత మాద్యమ కల్మషం।
నిర్మలం నిగమాంత మద్వయ మప్రతర్క్యమ బోధకం।
ప్రాతరే వహిమాన సాంతర్భావయే గురుపాదుకాం।

2. నాదబిందు కళాత్మకం దశనాథ భేదవినోదకం।
మంత్రరాజ విరాజితం నిజమండలాంతర్భాశితం।
పంచ వర్ణమఖండ మద్భుత మాది కారణ మచ్యుతం।
ప్రాతరే వహిమాన సాంతర్భావయే గురు పాదుకాం।

3. వ్యోమవద్బహిరంతస్థిత మక్షరం నిఖిలాత్మకం।
కేవలం పరిశుద్ధ మేకమజన్మ హిప్రతిరూపకం।
బ్రహ్మతత్వ వినిశ్చలంనిరతాన్ను మోక్షసుబోధకం।
ప్రాతరే వహిమానసాంతర్భావయే గురుపాదుకాం।

4. బుద్ధిరూపమబుద్ధికం త్రితయైక కూటనివాశినం
నిశ్చలం నిరత ప్రకాశక నిర్మలం నిజమూలకం
పశ్చిమాంతరఖేలనం నిజశుద్ధసం యమి గోచరం
ప్రాతరే వహిమాన సాంతర్భావయే గురుపాదుకాం

5. హృద్గతం విమలం మనోజ్ఞ విభాసితం పరమాణుకం
నీలమధ్యసునీల సన్నిభనాది బిందునిజాంశుకం।
సూక్ష్మకర్ణికమధ్యమస్థిత విద్యుదాది విభాసితం
ప్రాతరే వహిమాన సాంతర్భావయే గురుపాదుకాం

6. పంచపంచ హృషీక దేహ మనశ్చ తుష్క పరస్పరం
పంచభౌతిక కామ షట్క సమీరశబ్ద మఖేతరం
పంచకోశ గుణత్రయాది సమస్తధర్మ విలక్షణం
ప్రాతరే వహిమానసాంతర్భావయే గురుపాదుకాం

7. పంచముద్రసులక్ష్య దర్శన భావమాత్ర నిరూపణం
విద్యుదాది దగద్ధగిత్వరుచిస్వినోదవివర్ధనం
చిన్మఖాంతిర వర్తిసం విలసద్విలాసమయానకం ?
ప్రాతరే వహిమాన సాంతర్భావయే గురుపాదుకాం

8. పంచవర్ణ రుచిర్వి చిత్ర విశుద్ధ తత్త్వ విచారణం
చంద్రసూర్య చిదగ్ని మండల మండితం ఘనచిన్మయం
చిత్కళా పరిపూర్ణ మంతరచిత్సమాధి నిరీక్షణం
ప్రాతరే వహిమాన సాంతర్భావయే గురుపాదుకాం

9. హంస చారమఖండనాదమనేక వర్ణమ రూపకం
శబ్దజాల మయంచరాచర జంతుదేహ నివాసినం
చక్రరాజ మనాహతోద్భవమేకవర్ణ మతఃపరం
ప్రాతరేవ హిమాన సాంతర్భావయే గురుపాదుకాం

10. జన్మకర్మ విలీనకారణ హేతుభూత మభూతకం
జన్మకర్మ నివారకం రుచిపూరకం భవతారకం
నామరూపవివర్జితం నిజనాయకం శుభదాయకం
ప్రాతరేవ హిమాననాంత ర్భావయే గురుపాదుకాం

11. తప్తకాంచన దీప్యమాణ మహాణుమాత్రమ రూపకం
చంద్రకాంతర తారకైరవ ముజ్వలంపర మాస్పదం
నీలనీరదమధ్య మస్థిత విద్యుదాది విభాసితం
ప్రాతరేవహిమాన సాంతర్భావయే గురుపాదుకాం

12. స్థూలసూక్ష్మ సకారణాంతరఖే లనం పరిపాలనం
విశ్వతైజస ప్రాజ్ఞచేత సమంతరాత్మ నిజాంకుశం
సర్వకారణ మీశ్వరం నిటలాంతరాళ విహారకం
ప్రాతరేవ హిమాన సాంతర్భావయే గురుపాదుకాం

ఇతి శ్రీమత్ పరమహంసపరి వ్రాజికాచార్య వర్య శ్రీ మచ్ఛంకరాచార్య విరచితం శ్రీ సద్గురు పాదుకాస్థవము సంపూర్ణము.

అన్నపూర్ణాష్టకం

1 నిత్యానందకరీ వరాభయకరీ సౌందర్య రత్నాకరీ
నిర్ధూతాఖిల ఘోరపావనకరీ ప్రత్యక్షమాహేశ్వరీ
ప్రాలేయాచల వంశ పావనకరీ కాశీ పురాధీశ్వరీ
బిక్షాం దేహి కృపాసలంబనకరీ మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ॥

2. నానారత్న విచిత్ర భూషణకరీ, హేమాంబరాడంబరీ
ముక్తాహారవిడంబ మాన విలసద్వక్షోజ కుంభాంతరీ
కాశ్మీరాగరువాసి తాంగ రుచిరే కాశీపురాధీశ్వరీ
భిక్షాం దేహి కృపావలంబనకరీ మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ

3. యోగనందకరీ రిపుక్షయకరీ ధర్మైకనిష్ఠాకరీ
చంద్రార్కానల భాసమానలహరీ త్రైలోక్యరక్షాకరీ
సర్వైశ్వర్యకరీ తపః ఫలకరీ కాశీపురాధీశ్వరీ
భిక్షాం దేహి కృపావలంబనకరీ మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ !

4. కైలాసాచలకందరాల యకరీ గౌరీహ్యుమాశంకరీ
కౌమారీ నిగమార్థ గోచరకరీ హ్యోంకారబీజాక్షరీ
మోక్షద్వారకవాట పాటనకరీ కాశీపురాధీశ్వరీ
బిక్షాం దేహి కృపావలంబనకరీ మాతాన్న పూరేశ్వరీ.

5. దృశ్యాదృశ్య విభూతి పావనకరీ బ్రహ్మాండభాండోదరీ
లీలానాటక సూత్రఖేలనకరీ విజ్ఞానదీపాంకురీ

శ్రీవిశ్వేశమనః ప్రమోదనకరీ కాశీపురాధీశ్వరీ
భిక్షాం దేహి కృపావలంబనకరీ మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ.

6. ఉర్వీసర్వజనేశ్వరీ భగవతీ మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ
వేణీనీలసమానకున్తలధరీ నిత్యాన్నదానేశ్వరీ
సర్వానన్దకరీ దశాశుభకరీ కాశీపురాధీశ్వరీ
భిక్షాం దేహి కృపావలంబనకరీ మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ ॥.

7. ఆదిక్షాంత సమస్త వర్ణనకరీ శంభుప్రియేశాంకరీ
కాశ్మీర త్రిపురేశ్వరీ త్రినయనీ విశ్వేశ్వరీ శ్రీధరీ
స్వర్గద్వారకవాటపాటనకరీ కాశీపురాధీశ్వరీ
భిక్షాం దేహి కృపావలంబనకరీ మాతాన్నపూర్ణేశ్వరి.

8. దేవీసర్వ విచిత్రరత్న రచితాదాక్షాయణీ సున్దరీ
వామంస్వాధుఃపయోధర ప్రియకరీ సౌభాగ్య మాహేశ్వరీ
భక్తాభీష్టకరీ దశాశుభకరీ కాశీపురాధీశ్వరీ
భిక్షాం దేహి కృపావలంబనకరీ మాతాన్నపూర్ణేశ్వరీ ॥

ఇతి అన్నపూర్ణాష్టకమ్ సంపూర్ణము.

సూర్యాష్టకము

1. ఓం ఆదిదేవ నమస్తుభ్యం ప్రసీద మమభాస్కర
దివాకర నమస్తుభ్యం ప్రభాకర నమోస్తుతే॥

2. సప్తాశ్వరథమా రూఢం ప్రచండంకశ్య పాత్మజం
శ్వేత పద్మధరం దేవం తం సూర్యం ప్రణమామ్యాహం

3. లోహితం రథమారూఢం సర్వలోక పితామహం
మహాపాపహరం దేవం తం సూర్యం ప్రణమామ్యాహం

4. త్రైగుణ్యంచ మహాశూరం బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరం
మహాపాపహరం దేవం తం సూర్యం ప్రణమామ్యాహం

5. బృంహితం తేజసాంపుంజం వాయురాకాశమేవచ
ప్రభుస్త్వం సర్వలోకానాం తం సూర్యం ప్రణమామ్యాహం

6. బంధూకపుష్పసంకాశం హారకుండల భూషితం
ఏకచక్రధరం దేవం తం సూర్యం ప్రణమామ్యాహం

7. విశ్వేశం విశ్వకర్తారం మహాతేజః ప్రదీపనం
మహాపాపహరం దేవం తం సూర్యం ప్రణమామ్యాహం

8. శ్రీ విష్ణుం జగతాం నాదం జ్ఞాన విజ్ఞాన మోక్షదం
మహాపాపహరం దేవం తం సూర్యం ప్రణమామ్యాహం

ఇతి సూర్యాష్టకం సంపూర్ణము.

— o —

శ్రీ వాసవీ కన్యకాపరమేశ్వరీ స్తోత్రరత్నములు

శ్లో॥ వాసవీ కన్యకా దేవీం । శ్వేష్టాచలనివాసినీమ్
శ్రితచేతస మందారామ్ । కుసుమార్యసుతాం భజే॥ 1

అమృతాత్మమలా దేవీ । అష్టైశ్వర్య ప్రదాయినీ
అఖిలాణ్డకోటి బ్రహ్మాణ్డ । నాయికాచాది దేవతా ॥ 2

ఆత్మస్వరూపిణీచాది । మధ్యాన్త రహితా తథా
ఇష్టారిష్టార్థ ఫలదా । శక్తిరోఙ్కార మాతృకా ॥ 3

కీర్తిశ్చ కరుణమూర్తిః । కాంతా కల్యాణ రూపిణీ
కేశపాశజితాభృఙ్గీ । కోటిసూర్య సమప్రభా ॥ 4

జ్ఞానగమ్యాజ్ఞానదాత్రీ । చతుష్షష్టి కళాత్మికా
చతుర్వింశతి తత్వజ్ఞా । చిచ్ఛక్తి శ్శ్రీ పరాంబికా॥ 5

జయాచ జగదాధారా । జరామరణనాశినీ
జగన్మాతా జగన్మూర్తిః । జగన్మిత్రం జితేన్ద్రియా ॥ 6

త్రయీవిద్యా త్యాగరూపా । త్రిలోకప్రాణి రక్షిణీ
త్రిమూర్తి సేవితాపదా । త్రికాల జ్ఞానదాయినీ ॥ 7

తేజస్స్వరూపిణీధన్యా । ధనధాన్యకరీధృతిః ।
ధర్మస్వరూపిణీ దేవీ । నవరత్నాభరణాన్వితా ॥ 8

నవకోటి మహాశక్తి । సముపాస్యత్పదాంబుజా
నిష్కళంకా నిరాకారా । నిర్గుణాచ నిరఞ్జనా ॥ 9

నిత్యప్రకాశినీ దేవీ । నిఖిలాగమ వేదితా
నిశ్శ్రేయసపద ప్రాప్తిస్థానా । దేవీ పరాత్పరా ॥ 10
పంచభూతాత్మికా దేవీ । పరబ్రహ్మ స్వరూపిణీ
బ్రహ్మానందప్రదా దేవీ । బ్రహ్మవిద్యాప్రదాయినీ ॥ 11
దేవీభక్త జనధ్యేయా । భక్తాభీష్ట ప్రదాయినీ
మహామన్త్రా మహాతన్త్రా । మహాలక్ష్మీ మహామతిః ॥ 12
మహాకాళీ మహామాయా । మహాశారద రూపిణీ
మేఘగంభీర నిర్ఘోషా । యజ్ఞ యాజక రూపిణీ ॥ 13
రత్నసింహాసనాసీనా । వరదా వరవర్ణినీ
వణిక్ప్రియా సమ్పూజ్యా । వాఞ్ఛితార్థ ప్రదాయినీ ॥ 14
వైశ్యాన్వయప్రదీపాహి । విఘ్నవర్గ నాశినీ
విశ్వాకారా విశ్వవన్ద్యా । విశ్వగర్భా విభూతిదా ॥ 15
శ్రద్ధాశాన్తా శర్మదాత్రీ । శరణాగతవత్సలా
శ్రీమాతా శ్రీ మహారాజ్ఞీ । శ్రీ మత్సింహాసనేశ్వరీ ॥ 16
శ్రీచక్ర స్థిరసంచారా । సర్వాశాస్త్రార్థమాతృకా
సావిత్రీ సుప్రసన్నా చ । సూర్యమణ్డల సంస్థితా ॥ 17
క్షేమంకరీ క్షేమరూపా । సర్వమఙ్గళరూపిణీ
ఈశానీ కుముదామాయా । కాళిదుర్గాచచణ్డికా ॥ 18
వైష్ణవీ విజయాశక్తి । శారదా మాధవీతథా
కృష్ణా నారాయణీచైవ । కన్యకా పరమేశ్వరీ ॥ 19

యా దేవీ సర్వభూతేషు । మాతృరూపేణ సంస్థితా
నమస్తస్యై నమస్తస్యై। నమస్తస్యై నమోనమః ॥ 20
అష్టోత్తరశతం నామ్నాం । చతుర్థ్యా నమసాన్వితమ్
యఃపఠేచ్ఛృణుయాన్నిత్యం । శ్రద్ధాభక్తి సమన్వితః॥ 21
తస్యశ్రీ కన్యకాదేవీ । ప్రసన్నా భవతి ధ్రువమ్
అర్చనాయాం విశేషేణ । గ్రాహ్యామష్టోత్తరంశతమ్॥ 22
వాసవీ కన్యకాదేవీం అర్చయేన్నామ భిశ్చయః।
తస్యపుణ్యాఫలం ముక్తిః । ఇష్టకామ్యార్థ సిద్ధివై ॥ 23
గోపనీయ మిదం స్తోత్రం । సర్వేషాం నప్రకాశయేత్
శ్రద్ధాభక్తియుజా నేవ । దాపయేన్నామసఙ్గ్రహమ్॥ 24
ఇతిశేషేణకథితం వైశ్యశాలా యధీమతే
తదుక్తం భవతామధ్య । సద్యః ప్రీతికరంభువి ॥
శ్రీ కన్యకా రూపిణీ సా । ప్రీయతాం పరమేశ్వరీ ॥ 25

ఇతి శ్రీ వాసవీ కన్యకా పరమేశ్వరీ
అష్టోత్తర శతనామ స్తోత్ర రత్నం సమ్పూర్ణమ్ ॥

శ్రీః శ్రీః శ్రీః